

**แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด**

พลโท วีระ วงศ์สว่าง

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี**

พ.ศ. 2560

แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

พลโท วีระ วงศ์สรรค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Guidelines for Developing Confidence of Cooperative Members on Good
Governance Management of the Federation Savings
and Credit Cooperatives of Thailand Limited.**

Lt.Gen. Weera Wongsan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ชื่อและนามสกุล พลโทวีระ วงศ์สรรค์

แขนงวิชา สหกรณ์

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา โพธิ์ดี

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

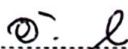
..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ปิติปัญญา)

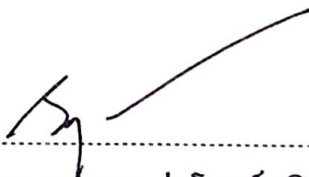
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา โพธิ์ดี)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชย์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
 ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ผู้วิจัย พลโท วีระ วงศ์สรรค์ รหัสนักศึกษา 2599002116 ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น (2) รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา โพธิ์ดี

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด จังหวัดนนทบุรี (ชสอ.) 2) เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ.

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้วิจัยคือ ผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561 จำนวน 1,093 สหกรณ์ สหกรณ์ละ 1 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน ได้ผู้แทนสหกรณ์สมาชิก จำนวน 285 คน โดยสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนประชากร ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และผู้ที่เกี่ยวข้องแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ผู้แทนสหกรณ์สมาชิก และการประชุมระดมความคิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมทั้ง 6 หลัก อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่ตำแหน่งในสหกรณ์ต่างกันมีระดับความเชื่อมั่นด้านหลักความคุ้มค่าต่างกัน ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่ประสบการณ์ทำงานต่างกันมีระดับความเชื่อมั่นด้านความโปร่งใสต่างกัน ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์มีขนาดต่างกันมีระดับความเชื่อมั่นด้านหลักความโปร่งใสต่างกัน และผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์มีสถานที่ตั้งต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นด้านหลักความรับผิดชอบต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ได้แก่ ชสอ.ควรเป็นผู้นำในการนำเสนอแก้ไขกฎหมายสหกรณ์ให้ทันสมัยมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน คณะกรรมการดำเนินการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นธรรม เปิดเผยฐานะทางการเงินของ ชสอ. ให้สหกรณ์สมาชิกทราบทุกเดือน ตลอดจนให้เชิญชวนสหกรณ์สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมที่ ชสอ. จัดขึ้น และประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือ โครงการทุกครั้งเพื่อตรวจสอบความคุ้มค่า

คำสำคัญ ความเชื่อมั่นของสหกรณ์ หลักธรรมาภิบาล ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

Thesis title: Guidelines for Developing Confidence of Cooperative Members on Good Governance Management of the Federation Savings and Credit Cooperatives of Thailand Limited.

Researcher : Lt.Gen. Weera Wongsan; **ID:** 2599002116;

Degree: Master of Business Administration (Cooperatives)

Thesis advisors: (1) Songserm Homglin, Associate Professor;

(2) Dr. Ajchara Pothidee, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the confidence level of the cooperative members on the management of good governance of the Federation of Savings and Credit Cooperatives of Thailand Limited Nonthaburi Province (FSCT), 2) compare the level of confidence on the management of good governance classifying through personal and cooperative factors, and 3) suggest guidelines in developing the confidence of the cooperative members on the management of good governance.

This study was conducted as both quantitative and qualitative research. The population was 1,093 cooperative representatives on 31 March 2018 with 1 person per each cooperative. The sample size of 285 individuals was determined by using the Krejcie & Morgan Table, and was selected by using the simple random sampling according to the population proportion in central and regional zones. Specifically, another set of individuals consisting of 15 representatives was chosen. Data collection tools were questionnaire, interview form of cooperative representatives, and brainstorming. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis.

The results showed that 1) the cooperative representatives had confidences on the management of good governance of FSCT as the 6 main principles were given the confidence in overall at a very high level. These principles were ranked as follow: the principle of economy, responsibility, transparency, morality, participation, and the rule of law, respectively. 2) The comparison of the confidence level of cooperative members on the management of good governance classifying through personal factors and cooperative factors showed that the cooperative representatives, who had different occupational positions, had different level of confidence in regards to the economy principle. The cooperative representatives, who had different working experience, had different level of confidence in the transparency. The cooperative representatives from different cooperative size had different level of confidence in the transparency. Furthermore, the cooperative representatives from different locations had different level of confidence in the responsibility principle with a statistically significant level of 0.05. 3) Suggested guidelines in developing the confidence of cooperative members on the management of good governance were that FSCT should be a leader in amending the cooperative law to become more updated and more appropriate with the present situation. The operating committees should work with honesty, trustworthy, and fairness. There should be the disclosure of the financial status of FSCT report to every cooperative member every month as well as invitations to the members to participate in the activities organized by FSCT. The activity or project would then be assessed to check the worthiness of such event.

Keywords: Confidence of cooperative, Good governance, Federation of Savings and Credit Cooperatives of Thailand Limited.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด สำเร็จ ล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สังเสริม หอมกลิ่น อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา โพธิ์ดี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตลอดจนคณาจารย์แขนงวิชาสหกรณ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ อย่างใกล้ชิดตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ปิติปัญญา ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ แห่งประเทศไทย จำกัด รวมทั้งบุคลากรสหกรณ์สมาชิกทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวม ข้อมูลและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดี รวมทั้งท่านที่ไม่ได้กล่าวนามที่มีส่วน ช่วยให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจาก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณสำนักบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ณ ที่นี้ด้วย

พลโทวีระ วงศ์สรรค์

สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ประเด็นปัญหาการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	15
แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	23
แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์	33
แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น	48
บริบทของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก	73
ตอนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	75
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ.....	83
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ.....	96
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย	104
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	125
ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	126
ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง	141
ค Riliability Statistics.....	148
ง รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม.....	152
จ รายนามผู้แทนสหกรณ์.....	154
ฉ แบบสัมภาษณ์.....	157
ประวัติผู้วิจัย	159

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	สินทรัพย์รวม รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ปี พ.ศ. 2556 – 2560	56
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก	73
ตารางที่ 4.2	ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยรวม	75
ตารางที่ 4.3	ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักนิติธรรม	76
ตารางที่ 4.4	ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักคุณธรรม	77
ตารางที่ 4.5	ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความโปร่งใส	78
ตารางที่ 4.6	ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักการมีส่วนร่วม	80
ตารางที่ 4.7	ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความรับผิดชอบ	81
ตารางที่ 4.8	ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความคุ้มค่า	82
ตารางที่ 4.9	เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามเพศ	84
ตารางที่ 4.10	เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามอายุ	85
ตารางที่ 4.11	เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามระดับการศึกษา	86
ตารางที่ 4.12	เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามตำแหน่งในสหกรณ์	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์.....	88
ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นเป็นรายคู่ของผู้แทน สหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ต่างกัน หลักความโปร่งใส.....	89
ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามขนาดของสหกรณ์สมาชิก.....	90
ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามขนาดของสหกรณ์สมาชิก.....	91
ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นเป็นรายคู่ของผู้แทน สหกรณ์สมาชิกที่มีขนาดต่างกัน หลักความโปร่งใส.....	92
ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนก ตามประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์สมาชิก.....	93
ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามสถานที่ตั้งของสหกรณ์สมาชิก.....	94
ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามประเภทการเงินที่สหกรณ์สมาชิกใช้บริการ.....	95

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพที่ 2.1 การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์	38
ภาพที่ 2.2 การแสดงบทบาทของบุคลากรแต่ละฝ่ายฝั่งโครงสร้างสหกรณ์	39

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัจจุบันของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานภาครัฐและเอกชน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง เพราะความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน แต่ระบบการบริหารงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเกิดความไม่สอดคล้องและทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงมีผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อองค์การอื่นๆ อีกมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ และความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์การ ในปัจจุบัน การบริหารจัดการมีความสลับซับซ้อนกว่าในอดีต แต่การบริหารจัดการที่เป็นการบริหารจัดการแบบแยกส่วน ผลลัพธ์ก็คือ หน่วยงานแต่ละหน่วยงานและบุคคลแต่ละบุคคล ต่างก็มุ่งทำงานเฉพาะส่วน ของตนไม่ได้มุ่งเน้นให้มีการประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่นๆ ทำให้การบริหาร ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

ในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน ทุนเป็นปัจจัยสำคัญของการเจริญเติบโตของธุรกิจ แต่ถ้าธุรกิจนั้นจะอาศัยเพียงทุนของตนเองเพียงอย่างเดียวก็จะไม่สามารถเจริญเติบโตแข่งขันกับธุรกิจอื่นได้ ต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายนอกด้วย ได้แก่ สถาบันการเงินและตลาดทุน แต่การจะเข้าถึงแหล่งทุนภายนอกได้ ธุรกิจนั้นจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ลงทุน หรือสถาบันการเงินที่ให้กู้ยืมเพราะเงินที่ให้กู้ยืม จะไม่สูญหายและได้ผลตอบแทนคุ้มค่า ซึ่งสหกรณ์เป็นธุรกิจรูปแบบหนึ่งต้องได้รับความเชื่อถือจากสมาชิกและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะถ้าขาดความเชื่อมั่น การดำเนินธุรกิจคงจะประสบปัญหา ส่วนความเชื่อมั่น จะสร้างได้โดย สหกรณ์ต้องมี “ธรรมาภิบาล” ในการประกอบธุรกิจ หากสหกรณ์ประกอบธุรกิจอย่างมีธรรมาภิบาล จะช่วยให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลดีต่อมวลสมาชิก

ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance หรือ การกำกับดูแลกิจการที่ดี หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมือง สังคม องค์กร สถาบัน หรือธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความเปิดเผย โปร่งใส ความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิด ความชอบธรรม ยุติธรรม ความมี

คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการมีมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรม เป็นการทั่วไป เป็นหลักที่มีคุณค่าและสำคัญมาก จึงควรที่จะนำมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ ธุรกิจ สังคม สาธารณสุข การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อนำพาให้สังคมไทย ธุรกิจไทย โดยรวม มีความเข้มแข็งมั่นคงและเจริญก้าวหน้า สำหรับธุรกิจนั้น หลักธรรมาภิบาล คือ หัวใจในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อทุกฝ่ายให้ได้รับผลประโยชน์ที่ยุติธรรม ตั้งแต่ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น เจ้าหน้าที่ ลูกค้า รวมทั้งสังคมและประเทศชาติ ซึ่งสหกรณ์ถือว่าเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเป็นสถาบันการเงิน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นหลักในการบริหารงานภายในสหกรณ์ เพื่อให้การบริหารกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วมและมีการใช้กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และประหยัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าต่อมวลสมาชิก และส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่เชื่อมั่นและยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีปัญหาอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในการบริหารสหกรณ์ให้ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต สีขาว สะอาด โปร่งใส แต่พบว่า ปัจจุบันมีสหกรณ์จำนวนหนึ่งที่มี การบริหารงานส่อไปในทางทุจริตและผู้บริหารถูกลงโทษ ทำให้ขบวนการสหกรณ์ต้องได้รับ ผลกระทบและขาดความเชื่อมั่น นอกจากนี้ในสหกรณ์มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง การทุจริตในสหกรณ์ การขาดการกำกับดูแลที่ดี การมีมืออาชีพด้านการบริหารการเงิน การบริหารจัดการ และบริหาร ความเสี่ยงไม่เพียงพอ มีการลงทุนนอกกรอบวัตถุประสงค์และกฎหมาย มีการแสวงหากำไรในทาง ที่เสี่ยง ขาดวินัยการเงิน ขาดสภาพคล่อง มีการกู้เงินระยะสั้นไปให้สินเชื่ระยะยาว เงินทุนจาก ภายนอกมากกว่าภายใน ขาดระบบการเงินที่เชื่อมโยงเกี่ยวพันกันในระบบสหกรณ์

จากปัญหาดังกล่าวส่งผลทำให้สหกรณ์ต้องประสบสภาพปัญหาต่างๆ การดำเนินงาน ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย มีผลกระทบโดยตรงต่อสมาชิกสหกรณ์ทำให้รายได้ลดลงส่งผลต่อคุณภาพ ชีวิตของสมาชิก ดังนั้น ความเชื่อมั่นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารสหกรณ์นั้นมีความสำคัญมากที่ จะส่งเสริมสนับสนุนให้สหกรณ์มีความมั่นคง แต่อย่างไรก็ตามการสร้างเชื่อมั่นและศรัทธาใน การบริหารงานของสหกรณ์ก็คือ คณะกรรมการของสหกรณ์ตลอดจนฝ่ายจัดการที่เกี่ยวข้องจะต้อง บริหารงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง เมื่อสหกรณ์ยึดถือธรรมาภิบาลในการดำเนิน ธุรกิจ ผลที่ได้กลับมาคือความน่าเชื่อถือจากสมาชิกสหกรณ์ ประชาชนทั่วไป สถาบันการเงิน สังคม เป็นต้น เป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของกิจการสหกรณ์ สามารถเข้าถึงผู้ร่วมลงทุนและ ระดมเงินทุนได้ง่าย มีเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ดีมีความสามารถและรักองค์กร เพิ่มขีดความสามารถทาง การตลาด สร้างการยอมรับของสังคมในการดำเนินธุรกิจ เพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่สหกรณ์ รวมทั้งเพิ่ม

โอกาสในการสร้างผลกำไรและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน สำหรับหลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาลในองค์กรตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2515 มีทุนการดำเนินงานเริ่มแรกเพียง 1.97 ล้านบาท ช่วงระยะ 5 ปีแรก ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ประสบปัญหาในเรื่องทุนดำเนินงาน ทำให้การขยายงานเป็นไปได้ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป แต่ก็เป็นที่น่าพอใจที่คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการได้พยายามช่วยกันที่จะสร้างรากฐานความมั่นคงให้แก่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด จึงได้เริ่มงานด้านตรวจสอบกิจการ และจากนั้นได้มีการเพิ่มจำนวนคณะกรรมการดำเนินการจากเดิม 9 คน เป็น 11 คน และเป็น 15 คน ตามลำดับ ซึ่งได้มีการพัฒนาการดำเนินงานและการให้บริการอย่างต่อเนื่อง จนพัฒนาก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน ภารกิจหลักในการเป็นศูนย์กลางของสหกรณ์ออมทรัพย์ มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรและวิชาชีพสหกรณ์ และยังเสริมสร้างพัฒนาเครือข่ายให้ประสานการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (45 ปี ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด)

ปัจจุบันมีสมาชิกเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 1,093 สหกรณ์ สินทรัพย์รวม 122,032 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561 มีวิสัยทัศน์ปี 2561 “ชสอ. เป็นผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย สู่ความเป็นสากลด้วยหลักธรรมาภิบาลและอุดมการณ์สหกรณ์” รายได้หลักมาจากการทำธุรกรรมทางการเงินกับสหกรณ์สมาชิก เช่น การระดมทุนเรือนหุ้น การรับฝากเงิน การให้เงินกู้กับสหกรณ์สมาชิก การจำหน่ายเครื่องเขียนแบบพิมพ์ การให้บริการทางด้านวิชาการ การฝึกอบรม/สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การให้บริการด้านกฎหมายแก่สหกรณ์สมาชิก การจัดสวัสดิการ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สหกรณ์สมาชิก และเศรษฐกิจของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์โดยรวมในประเทศ

การที่ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.) มีรายได้หลักจากธุรกรรมทางการเงิน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้ใช้บริการซึ่งได้แก่ สหกรณ์สมาชิก และการที่ ชสอ. จะได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจได้นั้น ชสอ. จะต้องมียุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดีมีความเชื่อถือได้บริหารจัดการให้เป็นไปอย่างสุจริต

และยุติธรรม นั่นคือ ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนจะต้องมีจรรยาภิบาล ซึ่งจะนำพาองค์กรไปถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความเชื่อถือและความเชื่อมั่นจากสหกรณ์สมาชิกอย่างเต็มใจและพร้อมให้บริการทุกรูปแบบ

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ชสอ. ควรได้รับความเชื่อมั่นจากสหกรณ์สมาชิก จึงจะดำเนินธุรกรรมได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่ยังมีสหกรณ์สมาชิกจำนวนหนึ่งใช้บริการทางธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์ และระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ นอกจากนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์บางแห่งยังไม่เข้ามาเป็นสมาชิก อาจเป็นเพราะขาดความเชื่อมั่นในการบริหารงานของ ชสอ. ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักจรรยาภิบาลของ ชสอ. เพื่อต้องการทราบว่า สหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักจรรยาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด อยู่ในระดับใด และควรมีแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

2.1 ระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักจรรยาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

2.2 เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักจรรยาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์

2.3 เสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักจรรยาภิบาลของ ชสอ.

4. ประเด็นปัญหาการวิจัย

4.1 ระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.) อยู่ในระดับใด

4.2 เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

4.3 แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ควรเป็นอย่างไร

5. สมมติฐานการวิจัย

5.1 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.2 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีอายุต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.3 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.4 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีตำแหน่งในสหกรณ์ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.5 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.6 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกของ ชสอ. ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.7 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์มีขนาดต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.8 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์เป็นประเภทกลุ่มวิชาชีพต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.9 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์มีสถานที่ตั้งต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

5.10 ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์ใช้บริการประเภทการเงินของ ชสอ. ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

6. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตสำหรับการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

6.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) สหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด จำนวน 1,093 สหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561 โดยศึกษาวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้แทนสหกรณ์สมาชิกสหกรณ์ละ 1 คน จำนวน 285 คน

2) ผู้แทนสหกรณ์สมาชิก จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญสำหรับประชุมระดมความคิด (Focus Group) จำนวน 5 คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง

6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ตามแนวคิดของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

6.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย

6.3.1 ตัวแปรอิสระ

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสหกรณ์ และประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์

2) ปัจจัยด้านสหกรณ์ ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของ ชสอ. ขนาดของสหกรณ์ ประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์ และประเภทการเงินที่ให้บริการของ ชสอ.

6.3.2 ตัวแปรตาม

ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ใน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.)

7.2 ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

7.3 บังคับส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพส่วนบุคคลของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสหกรณ์ ประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์

7.4 บังคับด้านสหกรณ์ หมายถึง ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ชสอ. ขนาดของสหกรณ์ ประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์ และประเภทการเงินที่สหกรณ์ใช้บริการของ ชสอ.

7.5 กลุ่มอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ ตำรวจ ทหาร ครู โรงพยาบาล สถาบันการศึกษา และรัฐวิสาหกิจ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน

7.6 กลุ่มอาชีพเอกชน หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ที่สถานประกอบการ บริษัท และห้างร้านที่เป็นองค์กรของเอกชนจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการให้กับพนักงานในองค์กร

7.7 สถานที่ตั้ง หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีสถานที่ตั้งของสำนักงานในประเทศไทย ประกอบด้วย ส่วนกลาง คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และส่วนภูมิภาค คือสหกรณ์ที่ไม่อยู่ในส่วนกลาง

7.8 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ตามแผนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลโดยยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

7.9 ความเชื่อมั่น หมายถึง ความไว้วางใจ ความเชื่อถือ และความศรัทธา ของสหกรณ์สมาชิก ที่มีต่อการบริหารงานของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ใน 6 หลัก

ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามเกณฑ์การประเมินของกรมส่งเสริมสหกรณ์

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ผู้บริหารชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด สามารถนำผลการวิจัย มาวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาการดำเนินงานและพัฒนาการสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการ ให้กับสหกรณ์สมาชิกและเป็นแนวทางในการกำหนดแบบแผนที่ดีในการทำงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยต่อไป

8.2 ผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นๆ และขบวนการสหกรณ์ สามารถนำผลการศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลแก่สมาชิกของตนต่อไป

8.3 ผู้บริหารกรมส่งเสริมสหกรณ์ สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาการดำเนินงานและพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมด้านแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์
5. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น
6. บริบทของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

1.1 ความหมายของสหกรณ์ (Cooperatives Meaning)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสที่ผู้นำสหกรณ์เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิตาลัย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2521 ความว่า

“ สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าจะต้องร่วมมือกันทุกด้าน ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยสมอง และงานการที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม ”

สหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 (มาตรา 4) หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2561,น.21)

สหกรณ์ คือ องค์กรๆ หนึ่ง ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจ เพื่อดำเนินงานทั้งในด้านความคิด ระบบบริหารจัดการผลผลิต และบุคคลโดยใช้หลักประชาธิปไตย

เพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2561, น.2)

กองสวัสดิการแรงงาน (2535, น.21) ได้ให้ความหมายของสหกรณ์ออมทรัพย์ไว้ว่า หมายถึง การที่คณะบุคคลร่วมกันดำเนินกิจการ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านเศรษฐกิจ ถือเป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมให้บุคคลที่เป็นสมาชิกรู้จักการประหยัด รู้จักการออมทรัพย์ และสามารถบริการเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้จ่ายเมื่อเกิดความจำเป็นได้ โดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ด้วย

สรุปว่า สหกรณ์จึงตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่แก้ปัญหาในด้านการทำมาหากินที่เหมือนหรือคล้ายๆ กัน หรือความต้องการบริการที่เหมือนกันและเป็นปัญหาที่สมาชิกแต่ละคนไม่สามารถแก้เองได้ตามลำพัง หรือตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินการให้สมาชิกได้รับประโยชน์ในการประกอบอาชีพของตนมากกว่าที่แต่ละคนเคยได้จากการดำเนินการเองตามลำพัง สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีบทบาทในการรับฝากเงินและให้กู้ยืมเงิน ซึ่งอาจมาจากสหกรณ์อื่นหรือจากธนาคารพาณิชย์ และด้วยบทบาทหน้าที่ดังกล่าวของสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าว ทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์มีฐานะเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งตาม ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย แต่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกับไปจากสถาบันการเงินอื่น ๆ กล่าวคือ สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน การดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของสมาชิกเป็นสำคัญ การบริการด้านเงินกู้ดอกเบี้ยเงินกู้จะมีอัตราต่ำกว่าสถาบันการเงินทั่วไป และยังมีระบบปันผลกำไรและเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกทุกคนอย่างเป็นธรรมเพื่อให้สมาชิกโดยรวมได้มีการกินคืออยู่ดียิ่งขึ้น

1.2 คุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative Values)

สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพรับผิดชอบต่อสังคม และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2561, น.2)

จากแถลงการณ์ขององค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ หรือ ICA ให้ความหมายของค่านิยมของสหกรณ์ แบ่งค่านิยมของสหกรณ์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ค่านิยมที่เป็นพื้นฐานของสหกรณ์ ได้แก่ การช่วยตัวเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม ความเป็นเอกภาพ ส่วนที่ 2 คุณค่าทางจริยธรรมที่เป็นความเชื่อมั่นของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

1.3 อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology)

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม

การช่วยตนเอง คือ การพึ่งพาตนเอง ก่อให้เกิดอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ โดยวิธีการขยัน ประหยัด พัฒนาตน หลีกพ้นอบาย สำหรับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คือ การร่วมมือกัน การช่วยเหลือกัน การแบ่งปันกัน โดยวิธีการเสียสละเพื่อส่วนรวม ร่วมมือกันพัฒนา ซื่อตรงต่อ กติกา มีเมตตารักใคร่กัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2561, น.2)

1.4 หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles)

หลักสหกรณ์ คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักที่สำคัญรวม 7 ประการ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2561, น.2)

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership) สหกรณ์เป็นองค์กรแห่งความสมัครใจ เปิดรับบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้บริการสหกรณ์และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิกเข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สถานะทางสังคม เชื้อชาติ การเมืองหรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic and Open Membership) สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยสมาชิก ผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีที่ได้รับการเลือกให้เป็นผู้แทนสมาชิกต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิ์ในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นๆ ให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation) สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรมใน “การให้” และการควบคุม “การใช้” เงินทุนในสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทุนของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับทุน ตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพในอัตราที่จำกัด (ถ้ามี) มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกิน เพื่อจุดมุ่งหมายประการใดประการหนึ่ง หรือทั้งหมดดังต่อไปนี้คือ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ของตน โดยจัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ซึ่งส่วนหนึ่งของทุนนี้ต้องไม่นำมาแบ่งปันกันเพื่อผลประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์และเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence) สหกรณ์เป็นองค์กรที่พึ่งพาและปกครองตนเอง โดยการควบคุมของสมาชิก ใน

กรณีที่สหกรณ์จำเป็นต้องมีข้อตกลงผู้พันกับองค์การของรัฐหรือต้องแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขอันเป็นที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงความเป็นอิสระของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษา การฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education Training and Information) สหกรณ์พึงให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่มวลสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการและพนักงาน เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้น สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่อง “คุณลักษณะและคุณประโยชน์” ของสหกรณ์ได้

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives) สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community) การเอื้ออาทรต่อชุมชน สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนชุมชนตามนโยบายที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

1.5 วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)

วิธีการสหกรณ์ หมายถึง การนำหลักสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิกและชุมชน ตามหลักการธุรกิจที่ดี (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2561, น.3)

1.6 ความสำคัญของสหกรณ์ (ขุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 2560, น.22)

1.6.1 เป็นองค์การธุรกิจที่มีบทบาททางเศรษฐกิจ เริ่มตั้งแต่การผลิต การจำหน่าย และการบริโภค

1.6.2 เป็นการรวมแรง รวมปัญญา รวมทุน ของบุคคลที่อ่อนแอทางเศรษฐกิจ การดำเนินการเป็นแบบประชาธิปไตย

1.6.3 ยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมตัวกันด้วยความสมัครใจ มีความเสมอภาค และมีความสามารถในการดำเนินการและสิทธิผลประโยชน์ ยึดหลักการประหยัด โดยส่งเสริมให้สมาชิกประหยัดและออมเงิน โดยให้บริการรับฝากเงิน การซื้อสินค้า และได้รับเงินออมคืนในรูปแบบเงินปันผล

1.6.4 ช่วยสร้างความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เมื่อบุคคลมารวมตัวกัน จัดตั้งสหกรณ์ขึ้นมีการรวมแรง รวมทุน รวมปัญญา ดำเนินกิจกรรม

1.7 ประโยชน์ของสหกรณ์ (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 2560, น.

23)

1.7.1 การรวมกันเป็นสหกรณ์ ทำให้มีผลในการต่อรองทั้งในด้านการซื้อและการขายสินค้าที่สมาชิกผลิตได้ และฝึกคนให้รู้จักการพึ่งตนเอง

1.7.2 ทำให้ชุมชนมีความสามัคคีปรองดอง อันจะนำความเจริญมาสู่ประเทศชาติได้ สหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการอยู่ร่วมกันโดยสันติ การสหกรณ์เป็นวิธีที่อุ้มชูผู้ที่ยกจนให้มีฐานะดีขึ้น โยมิได้ทำลายคนมั่งมี จึงมีลักษณะเป็นสันตินิยมหรือส่งเสริมสันติภาพ

1.7.3 สหกรณ์เป็นแหล่งจัดหาเงินทุนมาให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพหลัก

1.7.4 สหกรณ์ช่วยส่งเสริมความรู้ด้านการประกอบอาชีพแก่สมาชิก เช่น แนะนำให้สมาชิกรู้จักพัฒนาการผลิตด้วยวิธีการเกษตรสมัยใหม่ จำหน่ายผลผลิตให้ได้ในราคาสูงขึ้น เป็นต้น

1.7.5 ส่งเสริมความเสมอภาคกันและเป็นประชาธิปไตย โดยให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการออกเสียงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

1.7.6 สหกรณ์ฝึกคนให้มีความรู้แลประสบการณ์ รู้จักการประหยัดทรัพย์และสนับสนุนด้านเงินทุน การผลิต ควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน รวมกันซื้อปัจจัยการผลิต และรวมกันขายผลิตผล ทำให้คนในชุมชนนั้นๆ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.8 ประเภทของสหกรณ์ (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 2560, น.4)

1.8.1 สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมกันจัด ตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและ กัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

1.8.2 สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวงและได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สามารถกู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็นตาม หลักการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.8.3 สหกรณ์ประมง เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ตามลำพัง บุคคลเหล่านี้จึงรวมกันโดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.8.4 สหกรณ์ร้านค้า เป็นสหกรณ์ที่มีผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ ในประเภท สหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคลซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ สมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคและเพื่อผดุงฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ

1.8.5 สหกรณ์นิคม เป็นสหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่ง ที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณูปโภคแก่สมาชิก

1.8.6 สหกรณ์บริการ เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ โดยมีประชาชนไม่น้อยกว่า 10 คน ที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกันรวมตัวกันโดย ยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ ปัญหาต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในอาชีพต่อไป

1.8.7 สหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นสหกรณ์อเนกประสงค์ ตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจของสมาชิกที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เช่น อาศัยในชุมชนเดียวกัน ประกอบอาชีพเดียวกัน หรือในสถานที่เดียวกัน หรือมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อการรู้จักช่วยเหลือตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกประหยัดและออมเพื่อการรู้จักช่วยตนเองเป็นเบื้องต้นและเป็นพื้นฐานในการสร้างความมั่นคงแก่ตนเองและครอบครัว

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

2.1 ความหมายของการบริหาร

สัมฤทธิ์ ท่าเหล็กเจริญ (2546, น.10) กล่าวว่า “การบริหาร” นั้น นอกจากใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Administration” ยังมีคำ อีกคำหนึ่งที่ใช้แทนกันได้ คือ คำว่า “Management” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันแต่ทางวิชาการจะเลือกใช้คำว่า “Administration” ก็ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ เหตุผลประการแรกเมื่อไม่ต้องการใช้คำว่า “ผู้จัดการ” ซึ่งมีความหมายแคบจำกัดลงไปว่าเป็นผู้บริหารงานขององค์การแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือหน่วยงานในหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เมื่อพูดถึงการบริหารงานโดยทั่ว ๆ ไป หรือการบริหารราชการ จึงนิยมใช้คำว่า “Administration”

การบริหาร (Administration) เป็นการบริหารขององค์กรโดยไม่คำนึงถึงผลกำไรแต่ต้องทำทุกวิถีทางให้เป้าหมายที่วางไว้บรรลุสำเร็จ การบริหารมักใช้กับการบริหารราชการหรือกิจการสาธารณะ

การจัดการ (Management) คือ การบริหารงานขององค์กรโดยมุ่งหวังผลกำไรและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้เพื่อความอยู่รอด การจัดการมักใช้กับการบริหารของเอกชน

เนื่องจากการขยายตัวภาคธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์ประกอบกับงานของภาครัฐบาลที่มีความคาบเกี่ยวกับงานภาคเอกชนอย่างใกล้ชิดจนบางครั้งไม่อาจจะแยกออกจากกันได้ ทำให้การบริหารงานทั้งสองภาคส่วนใหญ่เหมือนกันและแลกเปลี่ยนกันได้เกือบตลอดเวลาทำให้ “การบริหาร” และ “การจัดการ” ใช้แทนกันได้

มีนักบริหาร นักวิชาการ และนักศึกษามากมายหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, น.3) กล่าวถึง การบริหารว่าเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี 5 ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ

1. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร
2. O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ
3. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน
4. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยความสะดวก เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ
5. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของงานปฏิบัติภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

บรรจบ เนียมมณี (2545, น.50) ให้ความหมายว่า การบริหารคือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างร่วมกัน โดยประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน
3. ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด
4. วัตถุประสงค์นั้นๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์ (2542,น.11) ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการศึกษา (Administration Resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมยศ นาวิการ (2544,น.78) ให้ความหมายว่า การบริหาร เป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การและสั่งการควบคุมกำกับ ความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

ลักษณะที่สำคัญของการบริหาร การบริหารมีลักษณะสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง มิใช่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ถ้าจะกล่าวถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นก็เรียกว่าผู้บริหาร
2. การบริหารเป็นงานที่มีจุดหมายทั้งนี้หมายความว่า ในการบริหารงานนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายไว้ก่อน ไม่ว่าจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตามส่วนการบริหารนั้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
3. การบริหารเป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสังคมภายใน และภายนอกองค์กร ดังเช่น ถ้าผู้บริหารต้องการจะปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็อาจได้โดยการจัดหาเครื่องจักรเครื่องมืออันทันสมัยมาใช้ จัดการฝึกอบรมคนงานให้มีความสามารถยิ่งขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานด้วย ตัวอย่างผลกระทบต่อสังคมภายนอกเป็นต้นว่า ถ้าองค์กรนั้นมีนโยบายที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น ส่งเสริมการศึกษาในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาหรือบริจาคเงินก่อสร้างโรงเรียน ก็นับว่าองค์กรนั้นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมภายนอกองค์กรหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่นำพาต่อความเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งองค์กรของตนก่อขึ้น เช่น สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นผลของการบริหารอันมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
4. การบริหารเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของกลุ่มคน ธุรกิจก่อตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยกลุ่มคน มิใช่เป็นความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพียงบุคคลเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะว่าคนเราย่อมมีขอบเขตความสามารถจำกัด ทั้งด้านกำลังกาย กำลังสมองและเวลา จึงจำต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลมาช่วยกัน

5. การบริหารจะได้รับผลสำเร็จด้วยดีก็แต่โดยการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเจ้าของธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากบรรดาเจ้าของ เช่น ผู้ถือหุ้นอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารให้มาบริหารในองค์กร

6. การบริหารจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็แต่โดยการใช้ความรู้ความชำนาญและการฝึกฝนอบรมทางด้านบริหารมาโดยเฉพาะ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบริหารเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง ผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคนิคในการปฏิบัติโดยตรง แต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการบริหารอันอันได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ ฯลฯ

7. การบริหารเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าการบริหารดำเนินไปอย่างไร ได้ผลดีหรือไม่เพียงใดนั้น ก็คือผลงาน เพราะว่าผลงานจะเป็นเครื่องวัดความสามารถทางการบริหาร

8. เจ้าของธุรกิจไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ผู้บริหารเสียเองโดยทั่วไปแล้ว (ยกเว้นองค์กรขนาดเล็ก) คณะผู้บริหารมักจะเป็นกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสามารถทางการบริหารทำหน้าที่ในนามของเจ้าของธุรกิจ

เฮลลริegel (Hellriegel) (อ้างถึงใน โสภี สุขเจริญ 2554, น.24) ได้ให้ความหมายคำว่า "การบริหาร" หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

โยเดอร์ (Yoder) (อ้างถึงใน โสภี สุขเจริญ 2554, น.24) ได้ให้ความหมายคำว่า การบริหาร หมายถึง การนำไปสู่กระบวนการของการทำกิจการที่มีการวางแผน (Planning) การอำนวยความสะดวก (Directing) และความร่วมมือ (Coordinating) โดยเฉพาะกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ

แชมป์แมน (Chapman) (อ้างถึงใน โสภี สุขเจริญ 2554, น.24) ได้ให้ความหมายคำว่า การบริหาร หมายถึง การขับเคลื่อนงานภายในองค์กรให้เดินไปข้างหน้าโดยอาศัยผู้อื่นด้วยการเป็นผู้นำ (Leadership) การแนะแนว (Guiding) และการกระตุ้น (Motivative) ความเพียรของผู้อื่นเพื่อสู่เป้าหมายขององค์กร และยังรวมไปถึงการให้กำลังใจ (Inspiring) การสื่อสาร (communicating) การวางแผน (Planning) และการจัดการ (Management)

ไซมอน (Herbert A. Simon) (อ้างถึงใน เดิมศักดิ์ ทองอินทร์ 2547, น.3) กล่าวว่า การบริหารหมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ โดยที่ผู้บริหารมักไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติ แต่ผู้บริหารเป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทำงานจนสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือก

ดังนั้น สรุปได้ว่าการบริหาร หมายถึง กระบวนการจัดการองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร

นักวิชาการและนักบริหารต่างประเทศตลอดจนนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ดังนี้

คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2549,น.11) ได้กล่าวถึงแนวคิดของฟาโย (Henry Fayol) นักวิชาการเหมือนแร่ชาวฝรั่งเศส ผู้เป็นต้นกำเนิดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารแบบกระบวนการ 5 ประการ ที่เรียกว่า POCCC ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การสร้างทางเลือกหรือแนวทางดำเนินการไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้ในการตัดสินใจในอนาคต
 2. การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและระบุนหน้าที่โดยการผสมผสานระหว่างวัตถุ คน และเงิน
 3. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การทำให้เกิดการดำเนินงานตามที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งการบังคับบัญชาที่ดีนั้นจะต้องมีการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง กล่าวคือ การยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้
 4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การรวมความพยายามของผู้ปฏิบัติงานและช่วยสนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จ
 5. การควบคุม (Controlling) การติดตามการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
- ดิณ ปรัชญพฤทธิ (2542,น.50) ได้เสนอภารกิจสำคัญในการบริหารไว้ 7 ประการ คือ

1. การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นก่อนลงมือปฏิบัติการ
2. การจัดองค์กร หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมด้วยกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป
3. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงาน การบริหารบุคคลดังกล่าว รวมถึงแต่การแสวงหากคนทำงานมาบรรจุ การแต่งตั้งการฝึกอบรม และการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

4. การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

5. การประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การ

6. การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่นจะเป็นการสร้างใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

7. การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงานงบประมาณการเงินวางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน โดยรอบคอบและรัดกุม

พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล (2542,น.64) กล่าวถึง กระบวนการการบริหารควรประกอบด้วย 10 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ (Forecasting) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Set Objective) การพัฒนากลยุทธ์ (Develop strategies) ในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย(Policy) เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน

2. การจัดการ (Organizing) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่าง ๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี

3.การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ

4.การตัดสินใจ (Decision) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจ แยกแยะ และวิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าในการทำงานจะต้องมีการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง

5. การสั่งการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการวินิจฉัยสั่งการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงานที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี

6. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินการเป็นไปด้วยดีและราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะทำการประสานงานดีขึ้น และดำเนินการแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

7. การร่วมมือประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานให้ ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจในงาน เข้ามาร่วมทำงานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ข้อตกลงที่สำคัญ ยิ่งของการประสานงาน คือ ความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องของ “จิตใจ”

8. การสื่อข้อความ (Communicating) หมายถึง การผ่านข่าวสารข้อมูลและความ เข้าใจ เพื่อที่จะให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือนุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

9. การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงาน ให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงาน ได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงาน ตลอดจนการ ประชาสัมพันธ์ (Public Relation) แจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งโดยทั่วไปการรายงาน จะหมายถึง วิธีการของสถาบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชา/ ผู้ร่วมงาน ความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

10. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบ ถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้งบประมาณ ในการควบคุมงาน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542,น.11) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหาร ควรประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1.การวางแผน หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและการ ตัดสินใจ เลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุจุดหมายนั้น

2. การจัดองค์การ หมายถึง กำหนดอำนาจหน้าที่และตำแหน่งต่าง ๆ อย่างชัดเจน

3. การนำ หมายถึง ความพยายามทำให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงาน บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. การควบคุม หมายถึง การมุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกใน องค์การได้ประพฤติปฏิบัติในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานหรือจุดหมาย มุ่งเน้นให้เกิด พฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง

กูลิค และ เออร์วิก (Gulick and Urwick) (อ้างถึงใน โสภี สุขเจริญ 2554,น.34) ได้ กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารนั้นต้องประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCORB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้

1. การวางแผน (P = Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงาน ไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร

2. การจัดการองค์การ (O = Organizing) หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนด โครงสร้างของหน่วยงาน การจัดสายงานตำแหน่งต่าง ๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

3. การจัดหาบุคคล (S = Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเป็นการบริหารงานทางด้านบุคคล อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พ้นจากงาน

4. การอำนวยการ (D = Directing) หมายถึง การตัดสินใจ การวินิจฉัย สั่งการหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

5. การประสานงาน (Co = Coordinating) หมายถึง การประสานงานกิจการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6. การรายงาน (R = Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าเพียงใด

7. การงบประมาณ (B = Budgeting) หมายถึง การงบประมาณการจัดทำงบประมาณบัญชีการใช้จ่ายเงิน การควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน

ฟาโย (Fayol) (อ้างถึงใน โสภี สุขเจริญ 2554, น.34) ได้สรุปสาระสำคัญของหลักการบริหาร ไว้ดังนี้

1. หน้าที่ทางการบริหาร (Management function) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร 5 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)

2. ผู้บริหาร จะต้องมึลักษณะพร้อมด้วยความสามารถทางร่างกาย จิตใจ ไหวพริบ การศึกษาหาความรู้ เทคนิคการทำงาน และประสบการณ์ต่าง ๆ

3. หลักการบริหาร ซึ่งมีหลักทั่วไปที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร 14 ข้อ คือ

1) หลักการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ (Authority and responsibility)

2) หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of command)

3) หลักการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Unity of direction)

4) หลักการชี้แจงไว้ซึ่งสายงาน (Scalar of chain)

5) หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of work, or specialization)

6) หลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย (Discipline)

7) หลักของการถือประโยชน์ส่วนบุคคลรองจากประโยชน์ส่วนร่วม

(Subordination of individual to general interest)

- 8) หลักของการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)
- 9) หลักของการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (Centralization)
- 10) หลักของการมีระเบียบเรียบร้อย (Order)
- 11) หลักของความเสมอภาค (Equity)
- 12) หลักของการมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (Stability of tenure)
- 13) หลักของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative)
- 14) หลักของความสามัคคี (Esprit de corps)

อูชิ (Ouchi) (อ้างถึงใน โสภี สุขเจริญ 2554, น.35) ได้กล่าวทฤษฎีของการบริหาร คือ ทฤษฎี Z โดยหลังจากการศึกษาการบริหารของธุรกิจญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา และได้ทำการประสมประสานกัน โดยมีแนวคิดด้านการบริหารดังนี้

1. การจ้างงานระยะยาว
2. การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์
3. ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล
4. การประเมินผลและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป
5. การควบคุมในตัวเองไม่ใช่วางการโดยมีการวัดผลอย่างชัดเจนและ เป็น
ทางการ
6. เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง
7. มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็น องค์กรหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอน เป็นระบบให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance หรือ การกำกับดูแลกิจการที่ดี หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมือง สังคม องค์กร สถาบัน หรือธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความเปิดเผย โปร่งใส ความรับผิดชอบและรับรองที่ตรวจสอบได้ ความชอบธรรม ยุติธรรม ความมีคุณภาพ

ประสิทธิภาพ และการมีมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรม เป็นการทั่วไป เป็นหลักที่มีคุณค่าและสำคัญมาก จึงควรที่จะนำมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ ธุรกิจ สังคม สาธารณสุข การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อนำพาให้สังคมไทย ธุรกิจไทย โดยรวมมีความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้า สำหรับธุรกิจนั้น หลักธรรมาภิบาล คือ หัวใจในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อทุกฝ่ายให้ได้รับผลประโยชน์ที่ยุติธรรม ตั้งแต่ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น เจ้าหน้าที่ สหกรณ์ ลูกค้า รวมถึงสังคมและประเทศชาติ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2561, น.3) ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงได้รวบรวมและสรุปองค์ประกอบต่างๆของธรรมาภิบาล เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต คือ **ธรรม** กับ **อภิบาล** ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้คำนิยามไว้ดังนี้

ธรรม : คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักประเพณีปฏิบัติในศาสนา ความจริง ความถูกต้อง ความยุติธรรม กฎ กฏเกณฑ์ กฎหมาย สิ่งทั้งหลาย

อภิบาล : บำรุงรักษา ปกครอง ปกป้อง หรือคุ้มครอง

ดังนั้น **ธรรมาภิบาล** จึงมีความหมายตามนัยนี้ว่า “วิธีการปกครองที่ไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืน อันได้แก่ความรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนทั้งปวง”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า **ธรรม** หมายถึง ความยุติธรรม, ความถูกต้อง, กฎ, กฎเกณฑ์, กฎหมาย, และได้ให้ความหมายของ **อภิบาล** หมายถึง บำรุงรักษา, ปกครอง

พระราชญาณวิสิฐ (2548, น.114) ได้เขียนหนังสือเรื่องหลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์ มีใจความตอนหนึ่งว่า การปกครองการบริหารแบบบูรณาการ (Integration) ของหัวหน้าฝ่ายบริหาร (CEO - Chief Executive Officer) ขององค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของทางราชการ ในส่วนกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ดี องค์กรรัฐวิสาหกิจ และองค์กรธุรกิจ เอกชนก็ดี องค์กรทางศาสนา และองค์กรสาธารณะอื่น ๆ ก็ดี จะให้บังเกิดผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง จะต้องมียุทธศาสตร์บริหารที่ชื่อว่า การบริหารการปกครองที่ดี (Good Governance) นั้นประมวลรวมย่อลงใน “หลักธรรมาภิบาล”

สุดท้ายท่านอาจารย์พุทธทาสได้นำความหมายของคำว่า **ธรรม** 4 ประการนี้มาสรุปเข้าด้วยกันเป็นความหมายสั้น ๆ ของคำว่า **ธรรม** ว่า “**ธรรม** คือ การประพฤติกระทำที่ถูกต้องแก่ความเป็นมนุษย์ทุกชั้นทุกตอนแห่งวิวัฒนาการของเขา”

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544,น.19) ให้ความหมายธรรมรัฐ หรือธรรมาภิบาล ไว้หลายประการ ดังนี้

1. ประชาธิปไตย หมายถึง กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

2. ประชาธิปไตย หมายถึง การที่กลไกของรัฐทั้งทางการเมืองและการบริหารมีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาดโปร่งใส รับผิดชอบ หรือ

3. ประชาธิปไตย หมายถึง การบริหารหรือการปกครองที่ดี หรือการปกครอง หรือการบริหารที่เป็นธรรม โดยจะมีองค์ประกอบ 3 ประการ ความโปร่งใส (Transparency) การตรวจสอบได้ (Accountability) และความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ไว้ดังนี้ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกปัจจุบัน

หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542,น.26) เป็นผลมาจากการประชุม ประจําปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (พ.ศ. 2542) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายถูกต้อง เป็นธรรมการกำหนดคกฏกติกากและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิกในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงาน หรือเข้าประชุมให้ตรงเวลา การให้บริการประชาชนให้เสมอกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่กันภายในองค์กร

2. **หลักคุณธรรม** หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติในระดับองค์กร หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณข้าราชการ คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชนและสังคม

3. **หลักความโปร่งใส** หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร ทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในระดับองค์กร หมายถึง ประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่องาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้และภายในองค์กรต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย

4. **หลักการมีส่วนร่วม** หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณา และการแสดงประชามติหรืออื่น ๆ ในระดับองค์กร หมายถึง การวางระบบการรับฟังความคิดเห็น และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมและขณะเดียวกัน ภายในองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานภายในด้วย

5. **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนในระดับองค์กร หมายถึง การกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบต่อทุกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จรณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบ

6. **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยการรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน ในระดับองค์กร หมายถึง ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ ภาคธุรกิจ เอกชน หรือ ภาคประชาชนทำได้และมีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลื่อนนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และพัฒนาความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

วรัทธร โทษณะเกษม (2542, น.11) อธิบายคำว่า Good Governance หมายถึง “การกำกับดูแลที่ดี” หรือหมายถึง “การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเองโดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร” โดยหัวใจสำคัญของธรรมาภิบาล คือ ความโปร่งใส (Transparency) ความยุติธรรม (Fairness) และความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability) การกำกับดูแลที่ดีมีความจำเป็นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ในกรณีภาครัฐจะเรียกว่า Good Political Governance ผู้เป็นเจ้าของ คือ “ประชาชน” ซึ่งใช้สิทธิของตนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาเพื่อกำกับดูแลผู้บริหาร คือ รัฐบาลให้บริหารประเทศในทางที่ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ส่วนในภาคเอกชน เรียกว่า Good Corporate Governance ผู้เป็นเจ้าของคือ “ผู้ถือหุ้น” ใช้สิทธิในการเลือกคณะกรรมการบริษัทเข้าไปทำหน้าที่กำหนดนโยบาย คัดเลือกและกำกับดูแลผู้บริหารให้บริหารงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของบริษัทสมตามเจตนารมณ์ของผู้ถือหุ้น และยังได้กล่าวถึงวิธีการสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรว่าต้องเริ่มจาก

- 1) คณะกรรมการบริหาร และผู้บริหารระดับสูงต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการเป็นธรรมาภิบาล
- 2) คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงควรทบทวน กระบวนการกำกับดูแลที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของตนว่ามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความโปร่งใสเพียงใด
- 3) ปรับปรุงรูปแบบและกระบวนการกำกับดูแลให้ดีขึ้น และสั่งให้มีการดำเนินการ

ยุค ศรีอาริยะ (2546, น.16) กล่าวว่า คำว่า ธรรมรัฐ มีความหมายไม่ตรงกับ ความหมายของ Good Governance นี้ก็ เพราะ Good Governance น่าจะหมายถึงระบบในการบริหารและการจัดการที่ดี มากกว่าจะหมายถึง การสร้างรัฐที่ดีงาม และหากใช้คำไทยว่า ธรรมรัฐ ภาษาอังกฤษ ก็น่าจะเป็นคำว่า Good State ไม่ใช่ Good Governance

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, น.16) ได้เลือกใช้คำว่า ธรรมาภิบาล โดยให้เหตุผล 2 ประการ คือ

- 1) รากศัพท์ของธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรม และ อภิบาล ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของธรรม ในหน้า 420 ว่าหมายถึง คุณความดี ความถูกต้อง และคำว่า อภิบาล ในหน้า 918 ว่าหมายถึง บำรุงรักษา ปกครอง ซึ่งตรงกับรากศัพท์ภาษาอังกฤษ

- 2) ธรรมาภิบาล ใช้ได้ในความหมายอย่างกว้าง ซึ่งรวมทั้งการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรธุรกิจเอกชน (Good corporate Governance) และการปกครองที่ดีของภาครัฐ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541, น.123) ให้ความหมายว่า Good Governance เป็นการปกครองที่ดีโดยรัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลัก รัฐและรัฐบาลมีระบบและการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวา สามารถตรวจสอบได้

ประมวล รุจเสรี (2542, น.98) ให้ความหมาย ธรรมนูญ คือ วิธีที่จะทำให้รัฐกับประชาชน รัฐกับสังคม หรือรัฐกับชุมชนนั้นมีรูปแบบความสัมพันธ์ มีการปฏิบัติต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศและประชาชน

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2541, น.123) ให้ความหมายว่า ธรรมนูญ คือ การวางกรอบการทำงานในระบบราชการ เพื่อให้เกิดระบบที่ดีเอื้อต่อคนดีให้อยู่ในระบบที่ดีและไม่ให้คนเลวดำรงตำแหน่งที่ดีในวงราชการ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิปัติราชการ ธรรมนูญจะเป็นตัวเชื่อมให้สังคมที่มีการแยกส่วนทั้งภาครัฐบาล เอกชน ประชาชน และองค์กรเอกชนเกิดความสัมพันธ์กันทุกส่วนให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อเป็นการตอบสนองต่อสังคม

ธีรยุทธ บุญมี (2541, น.1) ได้ให้ความหมายของธรรมนูญ ว่าเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้

อานันท์ ปันยารชุน (2542, น.5) ได้ให้ความหมายของธรรมนูญว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้กระทำลงไปหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้โดยสาระธรรมนูญหรือ Good Governance คือองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้จะได้ผล หมายถึง การมีบรรทัดฐาน

ไพโรจน์ พรหมสาสน์ (2541, น.15) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการบริหารการปกครองที่มีการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากร ในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยการบริหารการปกครองที่ดีนั้นจะมีลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) โปร่งใส (transparency) เสมอภาค (Equity) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นธรรม (Rule of law) และรับผิดชอบต่อประชาชน (Responsiveness)

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2541, น.81) ได้ให้ความหมายว่าธรรมนูญ เป็นการเปลี่ยนวิธีคิดไปในขั้นพื้นฐานจากเดิม ซึ่งเป็นการจัดการฝ่ายเดียว จากเบื้องบนสู่เบื้องล่างในลักษณะของการ

ปกครอง (Government) เป็นการเปลี่ยนการปกครองในลักษณะที่เป็นการสื่อสารสองทางระหว่างภาครัฐกับสังคม

จากความหมายของธรรมาภิบาล ที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานของภาครัฐในทุก ๆ ด้าน โดยชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้กระบวนการ การมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

3.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาล

บุญบง ชัยเจริญวัฒน์และคณะ (2544, น.76) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐศาสตร์ โดยเป็นคำที่รวมกลุ่มคำประชาธิปไตย ประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน นักรัฐศาสตร์ส่วนหนึ่งเห็นว่าธรรมาภิบาลเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบประเมินผลงานได้อย่างชัดเจนและมีการแข่งขันเพื่อการบริการที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามก็ดีข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับการมีธรรมาภิบาล คือ การมีประชาธิปไตยไม่ได้หมายความว่า จะนำไปสู่การมีธรรมาภิบาลเสมอไป แต่ประชาธิปไตยนั้นจะเป็นพื้นฐานที่ดี จะช่วยสนับสนุนให้มีธรรมาภิบาลมากขึ้น

หลักธรรมาภิบาล ได้มีผู้เสนอแนวคิดเพื่อให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญจากการนำนโยบายและหลักเกณฑ์การปฏิบัติเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลของหน่วยงาน แนวคิดดังกล่าวมีหลากหลาย ดังนี้

ธีรยุทธ บุญมี (2544, น.74) ได้กล่าวถึงธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

1. ธรรมาภิบาลเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานและค่านิยมซึ่งเป็นตัวอย่างแนวทางการดำเนินงานภายในองค์กรเกิดความโปร่งใส คณะกรรมการขององค์กรและผู้บริหารเป็นผู้เกี่ยวข้องและรับผิดชอบโดยตรงในการผลักดันให้องค์กรไปสู่สภาวะธรรมาภิบาล

2. ธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่าย

3. ธรรมาภิบาลเป็นรูปแบบแห่งความสมานฉันท์ การประสานงานที่จริงจังของรัฐบาล สังคม เอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำสถาบันหลัก ๆ และเครือข่ายประชาคมต่าง ๆ ในยามวิกฤต

4. เป็นรูปแบบระดมปัญญา (Think Tank) มากกว่ารูปแบบแห่งอำนาจ

อมรา พงศาพิชญ์ และ นิตา ภัทรลีดาพันธ์ (2543,น.112) อธิบายว่า ธรรมนูญและธรรมนูญ คือ การ (กำกับ) ดูแลประโยชน์ของส่วนรวมและการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในสังคม โดยมีกติกาที่ตกลงร่วมกันการ (กำกับ) ดูแลนี้มีอยู่ทุกระดับของสังคมหรือองค์กร เช่น ธรรมนูญของชาติ ธรรมนูญหรือธรรมนูญในองค์กรธุรกิจ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรบริหารท้องถิ่น หรือแม้แต่ธรรมนูญในครอบครัว ความหมายรูปธรรมของธรรมนูญและธรรมนูญคือกติกาที่ตกลงร่วมกันว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ที่จะใช้ในการดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวมกติกานั้นต่ำมักประกอบด้วย

- 1) การทำงานอย่างมีหลักการและเหตุผล ตอบสนองความต้องการของสังคม มีความชอบธรรมและรับผิดชอบในผลของของการตัดสินใจ (Accountability)
- 2) การทำงานอย่างโปร่งใสและสามารถคาดการณ์ได้ (Transparency and Predictability)
- 3) การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องของการรับรู้ร่วมตัดสินใจและตรวจสอบการจัดการและบริหารงาน (Participation)
- 4) การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน นอกจากกติกานั้นต่ำยังมีกติกาที่มีลักษณะเฉพาะขององค์กรตามระดับ (Corporate Governance) กติกาของกลไกระดับภาครัฐ (Good Governance in The New World Order) หรือ กติกาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2542,น.1) เสนอหลักธรรมาภิบาลที่ได้จากการประชุมประจำปี ระหว่างส่วนราชการและคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

สุรพงษ์ ปนาคกุล (2542,น.61) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย หลักความมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อผลงาน (Accountability) การคำนึงถึงหลักการของกฎหมายระเบียบกติกา (Legibility) ความรับผิดชอบ (Responsibility) การมีส่วนร่วมของประชาชนและความสามารถที่จะทำนายหรือคาดการณ์ได้ (Predictability) เปิดเผย (Openness) ความเชื่อมโยงและมององค์รวม (Holistic) การคำนึงถึงคุณภาพ (Quality) เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ศักยภาพ (Potential) อย่างเต็มที่ ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความยุติธรรม และความรู้จักสามัคคี (Unity)

ธนาคารพัฒนาเอเชีย (อ้างใน พรอัมรินทร์ พรหมเกิด 2543,น.27) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย ความมีหลักการรับผิดชอบ (Accountability) ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน ความสามารถในการคาดการณ์ได้ (Predictability) และมีความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบทั้งสี่ข้างต้น

ชวน หลีกภัย (อ้างใน บุษบง ชัยเจริญวัฒนะและคณะ 2545,น.23) ได้เสนอหลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาไว้ในที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

โสมนัส ฌ บางช้าง (2544,น.48) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลต้องคำนึงถึงหลักความสำคัญ คือ ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ (integrity) ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness)

สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์ (2544,น.36) กล่าวว่าหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยความสมเหตุสมผลที่อธิบายได้ (Accountability) ความโปร่งใสเข้าใจตรงกันความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ (Responsibility) ความเสมอภาคและเป็นธรรม (Equitable Treatment)

อัจฉรา โยมสินธ์ (2544,น.33) เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Responsibility) ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตน (Accountability) ความยุติธรรม ความโปร่งใส คุณค่าระยะยาว (Long-term Value) และการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices)

ประเวศ วะสี (2541,น.85) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล คือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสังคมที่จะทำให้สังคมมีความเป็นอยู่ดีขึ้น การอยู่ร่วมกันในสังคมได้ดีขึ้น ซึ่งเครื่องมือนอกจากจะมีรัฐธรรมนูญแล้วจะต้องมีธรรมรัฐควบคู่กันไปด้วย และเป็นการปรับปรุงโครงสร้างทางสังคมให้เกิดความเป็นธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับของธรรมาภิบาลในภาครัฐ โดยส่วนใหญ่เน้นมุมมองในเชิงรัฐศาสตร์หรือการปกครอง โดยมุ่งให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยกระบวนการในการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับธรรมาภิบาล สามารถสรุปได้ดังนี้

แนวคิดที่ 1 ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 4 ประการ

1.1 การทำงานอย่างมีหลักการและความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้

1.2 การทำงานที่มีความยุติธรรม มีจริยธรรมและมีประสิทธิภาพ

1.3 การทำงานที่ให้ประชาชน ชุมชนมีส่วนร่วมหรือตระหนักในอำนาจในตัวเอง

ให้อำนาจเป็นธรรม

1.4 มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

แนวคิดที่ 2 ธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบ 5 ประการ

2.1 มีความสุจริต ความถูกต้อง ความเป็นธรรม

2.2 มีความเปิดเผย ความโปร่งใส

2.3 มีความยุติธรรม ทัดเทียม เสมอภาค สังคมมีส่วนร่วมทุกกรณี

2.4 มีความรับผิดชอบต่อผลการกระทำด้วยตนเองหรือมีกลไกที่ดีมาตรวจสอบให้

รับผิดชอบ

2.5 มีความเข้มแข็งทางสติปัญญาสามารถเรียนรู้และปรับตัวเองได้เนื่องจากสิ่งต่าง ๆ มีความสลับซับซ้อน มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว

แนวคิดที่ 3 ธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบ 6 ประการ

3.1 การมีส่วนร่วมของผู้ได้รับผลกระทบ

3.2 ความโปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้ รับรู้ได้ในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ

3.3 มีความรับผิดชอบต่อชัดเจนสามารถรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น

3.4 มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจและเปิดเผย

3.5 มีความชัดเจนในกฎเกณฑ์ การตัดสินใจจากกฎเกณฑ์ต้องมีความยุติธรรมชัดเจนอธิบายได้ด้วยหลักความจริง

3.6 มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ในการดำเนินการและปฏิบัติงาน

แนวคิดที่ 4 ธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบ 3 ประการ

4.1 มีความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณะได้รับรู้ รับทราบด้วยการปฏิบัติ

4.2 มีการทำประชาพิจารณ์ตอบข้อซักถามสาธารณะเป็นครั้งคราว

4.3 มีการกระจายอำนาจการบริหารจากผู้บริหารสู่ชุมชนในการดูแลการบริหาร

ทรัพย์สิน

สมถวิล นุรีกุล และคณะ (2548,น.8) กล่าวว่า สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล ในภาคเอกชนและนักวิชาการนั้น สรุปลงจากแนวความคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะต้องมีการทำงานอย่างมีหลักการ มีความรับผิดชอบต่อ ความเป็นธรรม มีความยุติธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มี

ความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

จากความสำคัญของธรรมาภิบาล ที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำคัญของธรรมาภิบาลใช้ในการบริหารงานของภาครัฐในทุก ๆ ด้าน โดยชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้กระบวนการ การมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน มีการตรวจสอบประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์

4.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดีเมื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจการโดยอ้อมก่อให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง และเจริญก้าวหน้าในกิจการนั้น ทำให้เกิด “ความเชื่อถือ” จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้น ซึ่งองค์ประกอบของธรรมาภิบาล (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) ซึ่งเดิมประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ หมายถึง การบริหารกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วม และมีการใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คุ้มค่า และโดยประหยัด เป็นผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสหกรณ์สมาชิกสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ คู่มือ สหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล. 2561, น. 5)

4.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาลในสหกรณ์

เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่า สหกรณ์เป็นธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่ต้องมีการแข่งขันกับธุรกิจอื่นๆ ทั่วๆ ไป ณ วันที่ 1 มกราคม 2551 ประเทศไทยมีสหกรณ์ทั้งสิ้น 6,868 สหกรณ์ และมีสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น 10,104,104 คนแล้ว แต่การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในประเทศไทยนี้จะมีความสำเร็จรุ่งเรือง แข็งแรงและมั่นคงได้ต้องขึ้นอยู่กับความเชื่อถือของสมาชิกและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

เช่น สถาบันการเงิน เป็นสำคัญ ถ้าขาด “ความเชื่อถือ” การดำเนินธุรกิจคงไปได้ไม่รอด ในที่สุดก็ต้องล้มลง ในที่สุดเศรษฐกิจของประเทศก็จะทรุดตัวลงตามไปด้วย ความเชื่อถือเป็นสหกรณ์จะสร้างได้อย่างไร คำตอบที่สั้นที่สุดคือ สหกรณ์ต้องมีธรรมาภิบาลในการประกอบธุรกิจ การที่สหกรณ์มีธรรมาภิบาลจะช่วยให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลดีกับมวลสมาชิก (กรมส่งเสริมสหกรณ์ การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์. 2560, น. 2)

4.3 ประโยชน์ของธรรมาภิบาลในสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ระบุประโยชน์ของสหกรณ์ที่ได้รับจากการมีธรรมาภิบาลในสหกรณ์ และส่งเสริมให้สหกรณ์นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสหกรณ์ มีดังนี้

1) เพิ่มความน่าเชื่อถือของกิจการสหกรณ์ สหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจโดยยึดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือมีธรรมาภิบาลจะมีนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่สนองตอบความคาดหวังหรือความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสมดุล จะส่งผลให้สหกรณ์ได้รับความเชื่อถือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สมาชิก, ประชาชนทั่วไป, คู่ค้า, สถาบันการเงิน)

2) สามารถระดมทุนและเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย สถาบันการเงินและแหล่งทุนต่างๆ จะให้ความเชื่อมั่นกับสหกรณ์ที่มีธรรมาภิบาล และพร้อมจะให้การสนับสนุน เพราะความน่าเชื่อถือที่สหกรณ์สะสมไว้ จะทำให้ผู้ให้การสนับสนุนมั่นใจว่า เงินที่ให้กู้ยืมจะไม่สูญหาย

3) มีเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ดี มีความสามารถและรักองค์กร ตามหลักธรรมาภิบาลสหกรณ์ที่มีนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่คำนึงถึงความเป็นอยู่ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์และให้ความสำคัญกับการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ จะทำให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์รักองค์กร และสามารถดึงดูดบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถให้ความสนใจเข้าร่วมงานกับองค์กรตลอดไป

4) เพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ สหกรณ์ที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดีต่อสมาชิก ให้ความสำคัญต่อความพึงพอใจของสมาชิกเป็นหลัก ด้วยการผลิตสินค้าหรือให้บริการแก่สมาชิกโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความคุ้มค่าที่สมาชิกจะได้รับจากผลิตภัณฑ์หรือบริการ อันจะนำไปสู่การเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกและการขยายธุรกิจในอนาคต

5) เพิ่มโอกาสในการสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน สหกรณ์ที่มีระบบการบริหารจัดการธุรกิจที่มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สหกรณ์ได้รับความเชื่อถือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สมาชิก, ประชาชนทั่วไป, คู่ค้า, สถาบันการเงิน) และผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ อยากให้การสนับสนุนและให้การตอบสนองที่ดี เป็นโอกาสที่จะทำให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ และนำกิจการไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

6) การยอมรับของสังคมในการดำเนินธุรกิจความรับผิดชอบต่อสังคมและ ส่วนรวมของสหกรณ์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว คาดหวังหรือรับรู้ มีผลอย่างมากต่อการยอมรับ ของสังคม และการเติบโตของสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจ ในทางตรงกันข้ามสหกรณ์ที่ละเลยไม่ เอาใจใส่ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมนอกจากจะถูกต่อต้านหรือมีความขัดแย้งกับสังคมและส่วนรวม แล้ว หากสหกรณ์ประสบภาวะวิกฤตร้ายแรง โอกาสที่จะได้รับความเห็นใจ การให้อภัย หรือโอกาส ในการแก้ตัวจากชุมชนและสังคมคงเป็นเรื่องที่คาดหวังได้ยาก

7) เพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่สหกรณ์ ท่ามกลางกระแสของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อยู่ตลอดเวลาในยุคโลกาภิวัตน์ มีโอกาสสูงมากที่จะนำกิจการไปสู่ความเสี่ยงใหม่ ๆ ซึ่งยากจะคาด เดา การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการ กำกับดูแลกิจการที่ดี หรือมีธรรมาภิบาล มาตรการเหล่านี้จะช่วยป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งจากภายในและภายนอก เป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่สหกรณ์ และลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง ในการดำเนินธุรกิจให้น้อยลง

8) สหกรณ์ที่มีธรรมาภิบาลจะสามารถส่งเสริมพัฒนากระบวนการสหกรณ์ให้มี ความเข้มแข็ง เป็นพลังสำคัญอีกทางหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติ

4.4 หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์

หลักการสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีในสหกรณ์ หรือธรรมาภิบาลใน สหกรณ์ คือการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสหกรณ์ ความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและตรวจสอบ ได้ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้กำหนด “หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์” 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติ ธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความ ค้ำค้ำ ดังนี้

1) หลักนิติธรรม (the rules of law) หมายถึง สหกรณ์ได้กำหนดข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพและเป็นธรรมกับทุก ฝ่ายในสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับของสังคม

2) หลักคุณธรรม (morality) หมายถึง การยึดมั่นความถูกต้องดีงามทุกฝ่าย ในสหกรณ์ปฏิบัติงานในสหกรณ์ของตนอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเสมอ ภาค ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่ร่วมกันกำหนด และส่งเสริมสนับสนุน ยกย่องผู้กระทำ ความดี รวมถึงการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทุกฝ่ายในสหกรณ์อย่างเท่าเทียมกัน

3) หลักความโปร่งใส (transparency) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่ง กันและกัน โดยพัฒนาวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ที่โปร่งใส กำหนดขั้นตอนการให้บริการที่ ชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้ตาม

พระราชบัญญัติสหกรณ์ รวมถึงการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรทำให้เกิดความโปร่งใสกับสังคมภายนอก

4) หลักการมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง สหกรณ์เปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย ได้แก่สมาชิก กรรมการและฝ่ายจัดการ มีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจทั้งในด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาสหกรณ์ เพื่อสร้างสรรค์และจรรโลงความผาสุกของส่วนรวม รวมถึงร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ด้วย

5) หลักความรับผิดชอบ (responsibility and accountability) หมายถึง การที่ทุกฝ่ายในสหกรณ์ตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และผลจากการกระทำของตน ตลอดจนเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้มีส่วนร่วมในสหกรณ์ รวมถึงไม่เพิกเฉยต่อปัญหาสาธารณะ และการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อสังคม

6) หลักความคุ้มค่า (cost-effectiveness or economy) หมายถึง สหกรณ์มีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีระบบการควบคุมภายในที่ดี มีกิจกรรมหรือแผนงานที่ส่งเสริม สนับสนุน การประหยัด ลดค่าใช้จ่ายเพิ่มรายได้ ส่งเสริมระบบสวัสดิการเพื่อคุณภาพชีวิตของทุกฝ่ายในสหกรณ์ และหรือสังคมภายนอก

4.5 การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ คู่มือ สหกรณ์ศึกษา ด้วยธรรมาภิบาล. 2561, น. 5)

ธรรมาภิบาลจะเกิดขึ้นได้และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ด้วยความร่วมมือกันระหว่าง ส่วนต่าง ๆ ในสหกรณ์ ขณะเดียวกัน โดยที่สมาชิกส่วนใหญ่ของสหกรณ์จะมีฐานะทางเศรษฐกิจและระดับ ความรู้ความสามารถในเชิงธุรกิจไม่เท่าเทียมกัน และมีความแตกต่างจากผู้ถือหุ้นหรือผู้บริหารของธุรกิจรูปแบบ อื่นในภาคเอกชน ดังนั้น จึงมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนและกำกับดูแลอีกทางหนึ่งด้วย ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สิ่งสำคัญคือ ธรรมาภิบาลที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงนั้น สมาชิกต้องเอาใจใส่ในบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่มีต่อสหกรณ์ รวมทั้งคณะกรรมการสหกรณ์ต้องเห็นความสำคัญของการ ที่สหกรณ์จะมีธรรมาภิบาล และวิธีการสร้างธรรมาภิบาล ปฏิบัติได้ดังนี้

1) คณะกรรมการต้องทำความเข้าใจแนวคิด และสาระสำคัญของธรรมาภิบาลเป็นอย่างไร

2) ทบทวนธรรมาภิบาลที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่ามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความโปร่งใส เพียงใด

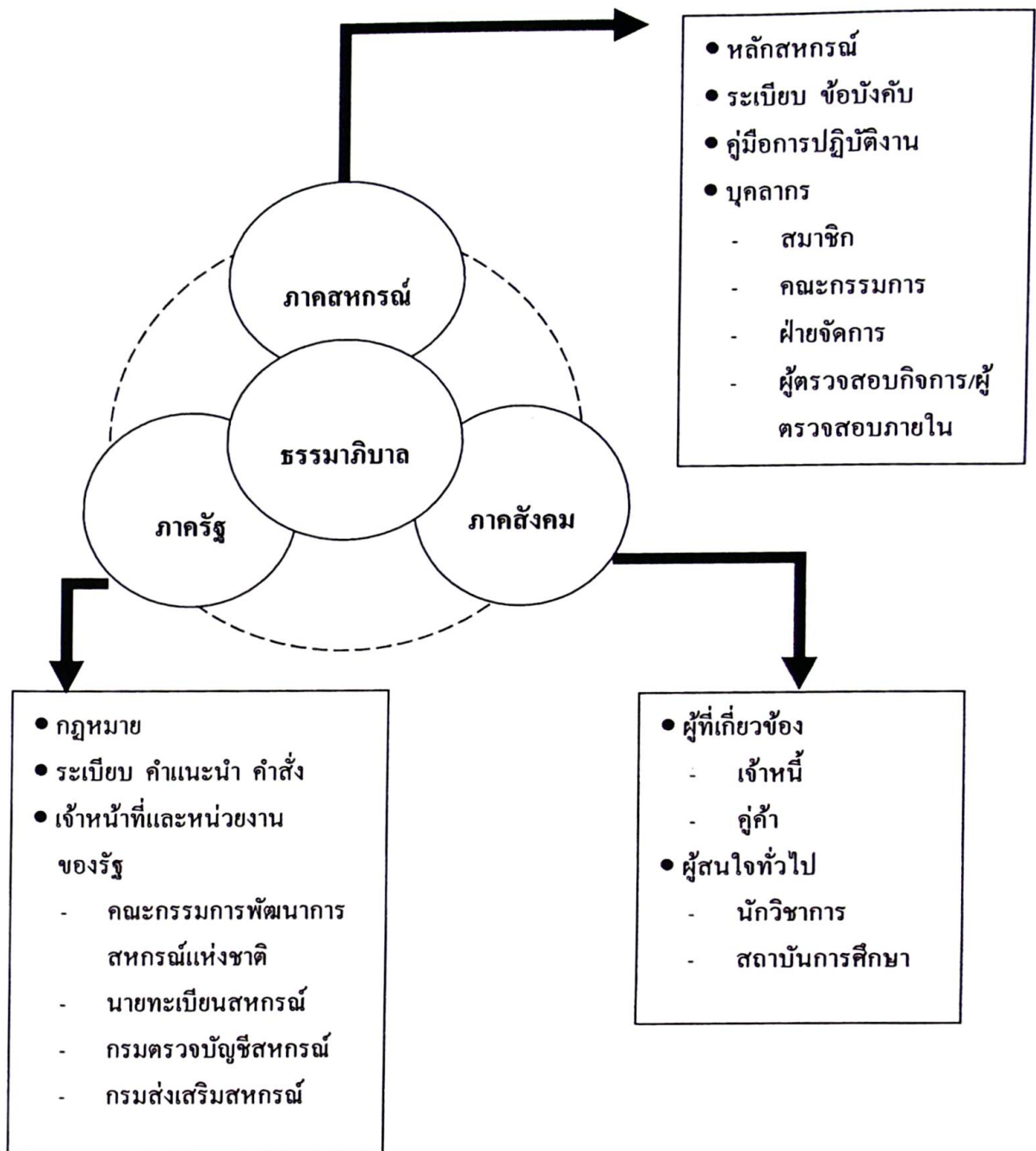
3) กำหนดรูปแบบและกระบวนการดำเนินการดำเนินตามหลักธรรมาภิบาลแล้ว ออกเป็นข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติต่อไป

การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ คู่มือ สหกรณ์สีขาวด้วย
ธรรมาภิบาล. 2561, น. 6)

ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ หมายถึง การบริหารกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่าง
ซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วม และมีการใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และโดยประหยัด เป็นผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วน
ได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุ
วัตถุประสงค์อย่างมั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
โดยเฉพาะศรัทธาจากสมาชิกสหกรณ์

หลักสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีในสหกรณ์ คือ ธรรมาภิบาลในสหกรณ์
คือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสหกรณ์ ความถูกต้องความธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ กรม
ส่งเสริมสหกรณ์จึงกำหนด “หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์” จำนวน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม
หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า
และแนะนำ ส่งเสริมให้สหกรณ์ทุกประเภทสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์

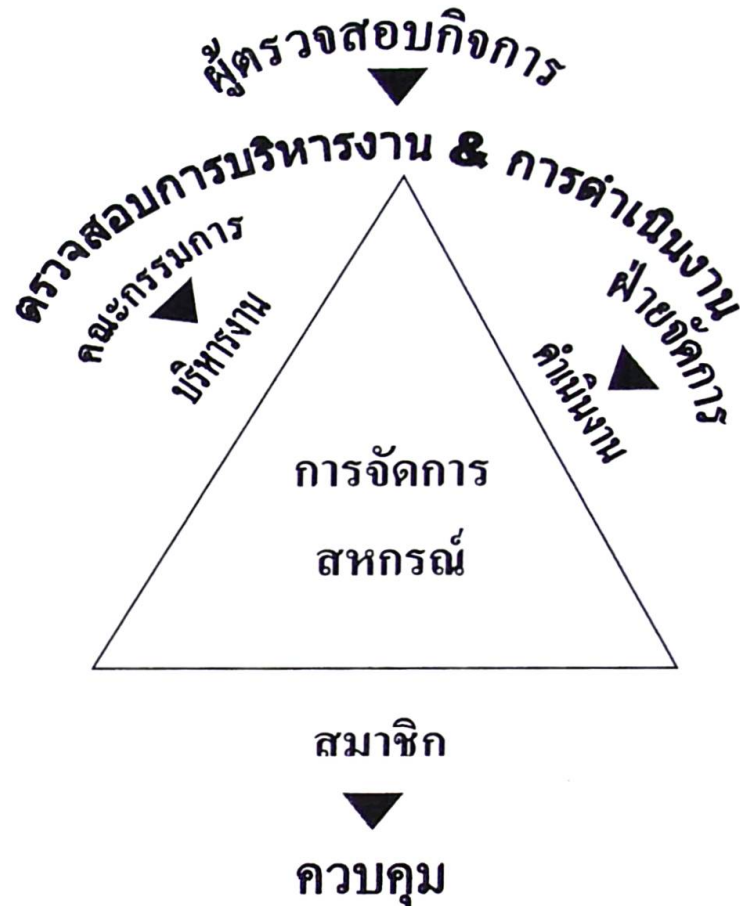
การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ เกิดขึ้นด้วยความร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนได้
ส่วนเสีย ทั้งภาคสหกรณ์ภาครัฐ และภาคสังคม เพื่อก่อให้เกิดการบริหารกิจการของสหกรณ์ให้
เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อสังคม สร้างการมีส่วนร่วม และมีการใช้กระบวนการ
บริหารจัดการ เพื่อให้การใช้ทรัพยากร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และ
ประหยัด เป็นผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม เพื่อให้
สหกรณ์สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่าง มั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์
เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะศรัทธาจากสมาชิกของสหกรณ์ ตาม
แผนภาพที่ 2.1 การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์

ภาพที่ 2.1 การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์

4.5.1 การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์: ภาคสภกรณ์

บทบาทของบุคลากรแต่ละฝ่ายตามผังโครงสร้างสหกรณ์ซึ่งจะมีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ ผู้ตรวจสอบกิจการ/ผู้ตรวจสอบภายใน มีบทบาทหน้าที่ในการ ร่วมบริหารจัดการสหกรณ์ ตามแผนภาพที่ 2.2 การแสดงบทบาทของบุคลากรแต่ละฝ่ายตามผังโครงสร้างสหกรณ์

ภาพที่ 2.2 การแสดงบทบาทของบุคลากรแต่ละฝ่ายตามผังโครงสร้างสหกรณ์

ในการสร้างธรรมาภิบาลในส่วนของสหกรณ์นั้นต้องสร้างให้มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ทั่วทั้งองค์กร ดังนี้

- 1) มีการถ่วงดุลอำนาจอย่างเหมาะสม เพื่อไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีและใช้อำนาจ เพียงฝ่ายเดียว
- 2) กำหนดภาระหน้าที่ชัดเจน ทั้งระดับกรรมการ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ซึ่งจะทำให้สามารถ ประเมินผลการท างานได้ชัดเจนและเป็นธรรม
- 3) มีระเบียบ ข้อบังคับ และคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนรวมถึงการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม หรือข้อควรและไม่ควรปฏิบัติ
- 4) มีการรายงานที่ดีและทันการณ์เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้
- 5) ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของบุคลากรต่าง ๆ ของสหกรณ์ไม่ว่าจะเป็นสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ ผู้ตรวจสอบกิจการ แต่ละฝ่ายต่าง

ก็มีส่วนในการสร้างธรรมาภิบาลกันทั้งสิ้น แต่ใครจะมีส่วนอย่างไร แค่ไหนต้องทำความเข้าใจที่ละส่วนตามลำดับ ดังนี้

1. สมาชิกมีส่วนร่วมในการสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์ในฐานะเจ้าของสหกรณ์ ย่อมมีหน้าที่สำคัญในการควบคุมจัดการสหกรณ์ โดยสมาชิกทุกคนจะสามารถใช้บทบาทการควบคุมจัดการสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่อย่างมีสิทธิเท่าเทียมกัน ซึ่งการใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมจัดการ ทา โดยเข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาข้อบังคับ รับทราบผลการดำเนินงานและกำหนดนโยบายอย่างกว้าง ๆ เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของตน ในการบริหารงานสหกรณ์ เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการเพื่อทำหน้าที่แทนตนในการตรวจสอบการบริหารงานของ คณะกรรมการและตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ การเลือกตั้งนี้สมาชิกหนึ่งคนมีหนึ่งเสียง เป็นไป ตามหลักประชาธิปไตยไม่สนใจว่าสมาชิคนั้นจะถือหุ้นมากน้อยเท่าใด เพราะหลักการสหกรณ์ถือหลักของการรวมคนมากกว่ารวมเงิน นอกจากนี้ ที่ประชุมใหญ่ยังมีอำนาจควบคุมและตรวจสอบการบริหาร และการจัดการ ทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและตามนโยบาย เป้าหมาย แผนงานและ โครงการต่าง ๆ ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้ลงมติกำหนด อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบ สมาชิกกับการสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ สมาชิกมีส่วนสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ในรูปของการ กำกับดูแล ตามสิทธิและหน้าที่

1.1 สิทธิของสมาชิก

1) เข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อเสนอความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน ตลอดจนสามารถ ชักถามข้อข้องใจ แสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของตนต่อที่ประชุมใหญ่ การออกเสียงในที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกมีความเท่าเทียมกัน คือ หนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง และจะมอบหมายให้คนอื่นออกเสียง แทนไม่ได้

2) เข้าชื่อเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เมื่อมีเหตุทำให้สมาชิกเห็นว่า จำเป็นที่จะต้องเสนอให้ คณะกรรมการดำเนินการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อพิจารณาหาแนวทางปฏิบัติ หรือข้อสรุป สมาชิกจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน หรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมีจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคน สามารถลงลายมือชื่อ ทา หนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อการใดการหนึ่ง เมื่อใดก็ได้ และ คณะกรรมการดำเนินการจะต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

3) เสนอหรือได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์หรือผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจการของสหกรณ์ และ

เป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการ อันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก สำหรับผู้ตรวจสอบกิจการมีอำนาจหน้าที่ ตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงของ สหกรณ์ ตรวจสอบกิจการด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ รวมทั้งมีอำนาจอื่นใดตามที่กำหนดในข้อบังคับ และให้ รายงานผลการตรวจสอบกิจการต่อคณะกรรมการ ดำเนินการและที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์

4) รับบริการทางธุรกิจและทางวิชาการจากสหกรณ์ สมาชิกมีสิทธิที่จะได้รับ บริการต่าง ๆ จากสหกรณ์อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการรับฝากเงิน ธุรกิจเงินกู้และธุรกิจ อื่น ๆ ตลอดจนโอกาส ในการได้รับการศึกษาอบรม เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ

5) สิทธิอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์กฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อบังคับและระเบียบสหกรณ์ เช่น การได้รับสวัสดิการและการสงเคราะห์ สำหรับสมาชิกและครอบครัว สิทธิการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์โดยการสอบถามขอ ตรวจสอบหรือดูรายงานการประชุมต่าง ๆ สิทธิพิเศษเกี่ยวกับการยกเว้นภาษีจากเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน และดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ เป็นต้น

1.2 หน้าที่ของสมาชิก

1) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

2) เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่สหกรณ์นัดหมาย การประชุมกลุ่มสมาชิก (ถ้ามี) การประชุม สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกในที่ประชุมใหญ่สามัญหรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญ

3) ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์เป็นองค์การที่ เข้มแข็ง โดยทำธุรกิจร่วมกับสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจรวมขาย รวมซื้อ ฝากเงิน กู้เงิน ถือหุ้นเพิ่ม และบริการอื่นใดที่สหกรณ์ ให้บริการ รวมถึงการชี้ชวนหรือประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปเห็น ความสำคัญและประโยชน์ของระบบสหกรณ์

4) สอดส่องดูแลกิจการของสหกรณ์โดยเลือกตั้งสมาชิกที่ดีมีความเหมาะสม เป็นกรรมการดำเนินการ และตรวจสอบกิจการสหกรณ์ รวมทั้งจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวการ ดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์ดำเนินงานอย่าง โปร่งใส และบังเกิดผลดีต่อมวลสมาชิก

5) ร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและ มั่นคง โดยให้ ความร่วมมือทั้งกำลังความคิด กำลังกาย และกำลังใจ ด้วยความสามัคคี ซื่อสัตย์ และ เสียสละ เพื่อประโยชน์ ของส่วนรวม

1.3 สมาชิกสหกรณ์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์ได้ เช่น การใช้สิทธิของตน ผ่านมติ ที่ประชุมใหญ่ ผ่านผู้ตรวจสอบกิจการ และตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับตนเอง ดังนี้

1) ใช้สิทธิของตนผ่านมติที่ประชุมใหญ่ในการดำเนินการต่าง ๆ โดยเข้าร่วมประชุมเพื่อ พิจารณาและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้

(1) กำหนดค่าตอบแทนการทำงานของกรรมการและผู้ตรวจสอบกิจการ การกำหนดดังกล่าว ถือเป็น การควบคุมการจ่ายค่าตอบแทน ซึ่งสหกรณ์จะต้องจ่ายตามอัตราที่ประชุมใหญ่กำหนด

(2) เลือกตั้งและถอดถอนกรรมการดำเนินการ การจะให้สมาชิกทุกคนมา บริหารงานสหกรณ์ คงทำไม่ได้จึงมีการเลือกตัวแทนเพื่อทำหน้าที่แทนสมาชิกในการบริหารงาน ของสหกรณ์

(3) เสนอความคิดเห็นและความต้องการต่าง ๆ ของสมาชิกในที่ประชุม ใหญ่ เพื่อให้คณะกรรมการ นำไปกำหนดนโยบาย วางแผนการปฏิบัติงานให้ฝ่ายจัดการปฏิบัติ ต่อไป

(4) สอบถามหรือขอคำอธิบายเพิ่มเติมถึงผลการดำเนินงานหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สหกรณ์จากคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์

(5) เลือกตั้งและถอดถอนผู้ตรวจสอบกิจการ การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบ กิจการ เพื่อเป็นตัวแทน สมาชิก ในการตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์ ตรวจสอบการ บริหารงานของ คณะกรรมการดำเนินการว่าการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติของกรรมการ เป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่หรือไม่ รวมทั้ง ตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายจัดการว่าเป็นไปตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์หรือกรมส่งเสริม สหกรณ์กำหนดหรือตามข้อบังคับ ระเบียบที่สหกรณ์กำหนดหรือไม่

(6) กำหนดวงเงินที่สหกรณ์อาจกู้ยืมหรือค้ำประกันถือเป็น การกำหนด ขอบเขตการก่อหนี้ผูกพัน ที่คณะกรรมการดำเนินการสามารถกระทำได้

(7) แก้ไขข้อบังคับ เมื่อเห็นว่าข้อบังคับเดิมไม่เหมาะสมสามารถเสนอให้ที่ ประชุมใหญ่พิจารณาได้

(8) พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์สามารถเสนอความเห็น และลงมติในการ จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ได้

(9) อนุมัติหรือรับทราบแผนงาน และงบประมาณการรายรับ - รายจ่าย ตามที่กำหนด ในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น ๆ

2) ใช้สิทธิของตนผ่านผู้ตรวจสอบกิจการ

(1) รับทราบผลการตรวจสอบกิจการประจำปีของสหกรณ์ซักถามและขอ คำอธิบายในกรณีต่าง ๆ ที่ผู้ตรวจสอบกิจการได้กระทำในที่ประชุมใหญ่

(2) ขอให้ผู้ตรวจสอบกิจการช่วยตรวจสอบเรื่องบางอย่างที่สมาชิกพบว่า อาจมีข้อผิดพลาด หรือไม่ชอบมาพากล

3) ตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

(1) รู้จักสิทธิ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสหกรณ์ และใช้สิทธิที่มี เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน เช่น ต้องได้รับใบเสร็จรับเงินทุกครั้งเมื่อสมาชิกจ่ายเงินให้สหกรณ์ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ชื่อหุ้น ชื่อสินค้า จ่ายชำระหนี้เงินกู้ ฯลฯ และตรวจความถูกต้องทุกครั้ง รวมถึง กรณีฝากเงินต้องมีการลงรายการในสมุดบัญชีเงินฝาก

(2) มีส่วนร่วมและร่วมมือในกิจกรรมของสหกรณ์

(3) ได้รับความเสมอภาคในการทำธุรกิจ และในการรับความช่วยเหลือเกี่ยวกับสวัสดิการที่ ระเบียบสหกรณ์กำหนด

(4) รับรู้ข้อมูลข่าวสารสหกรณ์

(5) ได้รับความอธิบายจากฝ่ายจัดการในกรณีมีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

4) คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการใช้ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ หากจะเปรียบเทียบกับสหกรณ์เป็นเสมือนบ้านเมืองแล้ว คณะกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์ก็เป็นดังเช่นคณะรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารงานเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่บ้านเมือง ถ้าคณะรัฐมนตรีมีความรับผิดชอบต่อชาติบ้านเมืองและ ต่อประชาชนแล้วก็จะสามารถนำชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าสืบต่อไป สหกรณ์ก็เช่นเดียวกัน หากมี คณะกรรมการที่เข้มแข็ง รู้ถึงอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และบทบาทของตนเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะสามารถ สร้างความเจริญก้าวหน้าให้เกิดขึ้นกับสหกรณ์ ได้เช่นกัน กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในฐานะตัวแทนสมาชิกและผู้บริหารสหกรณ์ มีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบายและบริหารงานสหกรณ์ ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ โดยการเข้าประชุม คณะกรรมการดำเนินการ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติและระเบียบสหกรณ์ตลอดจนกำกับดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการให้เป็นไป ตามนโยบายของที่ประชุมใหญ่ และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ของสหกรณ์และ นโยบายของรัฐ คณะกรรมการจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสมาชิก ในการที่จะทำให้สหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นที่ยิ่งของมวลสมาชิกได้

2. การใช้ธรรมาภิบาลของคณะกรรมการในสหกรณ์

1) คณะกรรมการ รู้จักสิทธิ บทบาท อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสหกรณ์

2) คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และรักษาผลประโยชน์สหกรณ์

- 3) คณะกรรมการกำหนดนโยบาย แผนงานที่ชัดเจน โปร่งใส
- 4) คณะกรรมการเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ด้วย ความโปร่งใส เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้
- 5) คณะกรรมการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการทุกระดับอย่างชัดเจน
- 6) คณะกรรมการดูแลให้สหกรณ์ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและคำแนะนำของ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบและมติของ ที่ประชุม หากระเบียบที่กำหนดไว้ ไม่เหมาะสมก็ให้มีการพิจารณาแก้ไข
- 7) คณะกรรมการจัดให้มีระบบการควบคุมภายใน การจัดการความเสี่ยงและให้ความสำคัญ กับสัญญาเดือนภัยรวมถึงรายการผิดปกติ
- 8) คณะกรรมการจัดให้มีการประเมินผลงานของสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ
- 9) คณะกรรมการประสานงานระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก
- 10) คณะกรรมการยึดมั่นในความถูกต้อง พร้อมให้ความเที่ยงธรรมแก่สมาชิกและเจ้าหน้าที่สหกรณ์
- 11) คณะกรรมการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ โดย การนำข้อมูลของสหกรณ์เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ เช่น เสนอบทคัด และรายงานกิจการประจำปี เพื่อแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี แผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น
- 12) คณะกรรมการเสริมสร้างให้บุคคลที่เกี่ยวข้องนับตั้งแต่สมาชิก และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ รู้ถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละคน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสหกรณ์ตามความ เหมาะสม
- 13) คณะกรรมการจัดให้มีการดูแลทรัพย์สินต่าง ๆ ของสหกรณ์เพื่อให้ใช้ประโยชน์อย่าง คุ่มค่า ตลอดจนดูแลให้ทะเบียน สมุดบัญชี เอกสารต่าง ๆ เรียบร้อยเป็นปัจจุบัน เพื่อให้มีธรรมาภิบาลในสหกรณ์ กรรมการทุกคนควรจะต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีการตัดสินใจที่เป็นอิสระ รวมทั้งยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นหรือยอมรับมติที่เป็นเสียง ส่วน ใหญ่อย่างเคร่งครัด โดยต้องไม่กระทำการที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่เข้าร่วมประชุม การไม่แสดง ความเห็นในที่ ประชุม การไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหา ประโยชน์ใส่ตน เป็นต้น

3. การใช้ธรรมาภิบาลของฝ่ายจัดการ

3.1 มีความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ด้วย ความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม ตลอดจนมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่เพื่อให้เกิดผลดีต่อ การปฏิบัติงานและสร้างความก้าวหน้าแก่สหกรณ์และสมาชิก

3.2 ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้บรรลุเป้าหมายโดยผู้จัดการปฏิบัติงาน และ รับผิดชอบการดำเนินงานทั้งหมดของสหกรณ์ ควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่สหกรณ์ทุกคนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับ มอบหมาย ส่วนเจ้าหน้าที่สหกรณ์มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ตนปฏิบัติ

3.3 มีความโปร่งใสในการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูล โดยมีการจัดทำรายงาน ความเคลื่อนไหวและสถานะของสหกรณ์เสนอต่อคณะกรรมการเป็นประจำสำหรับผู้จัดการต้องเข้าร่วมประชุมชี้แจง เรื่องต่าง ๆ ต่อที่ประชุมใหญ่ และที่ประชุมคณะกรรมการ

3.4 มีวิธีการสื่อความที่เหมาะสม ทัวถึงเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีร่วมกันและมีการปฏิบัติต่อผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยผู้จัดการควบคุมบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่สหกรณ์ทุกคนด้วยความยุติธรรม เสมอภาค ดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ทุกคนให้เป็น ไปอย่างถูกต้องเหมาะสม และในส่วนของ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ต้องให้ข้อมูลแก่สมาชิกทุกรายด้วยความเต็มใจ และเท่าเทียมกัน ตลอดจนมีการประสานงาน ที่ดีระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.5 ผู้จัดการต้องมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าและ ประสบ ผลสำเร็จตามนโยบายของคณะกรรมการ

3.6 ปฏิบัติงานตามแนวทางที่กำหนดไว้ในระเบียบต่าง ๆ

4. การใช้ธรรมาภิบาลของผู้ตรวจสอบกิจการ

เมื่อผู้ตรวจสอบกิจการทำการตรวจสอบและสอบทานเอกสารหลักฐาน บัญชี การเงิน ทรัพย์สิน หนี้สิน การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทำให้รู้ว่า

4.1 คณะกรรมการดำเนินการ ปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ นโยบาย และ ตามมติ ที่ประชุมใหญ่หรือไม่

4.2 การตัดสินใจของคณะกรรมการเป็นไปเพื่อประโยชน์สหกรณ์และสมาชิกหรือไม่

4.3 การจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สหกรณ์ทำตามระเบียบหรือไม่

4.4 เจ้าหน้าที่สหกรณ์ทำงานตามหน้าที่หรือไม่

4.5 มีการบันทึกบัญชีถูกต้องและเรียบร้อยเป็นปัจจุบันหรือไม่

4.6 มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานการเงิน เพื่อนำมาพิจารณา ปรับปรุงการทำงาน เป็นประจำหรือไม่

4.7 มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดผลดี ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์หรือไม่ นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบกิจการยังสามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วย ซึ่งช่วยป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์

5. การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์: ภาครัฐ

ในปัจจุบันภาครัฐกำหนดนโยบายและกำกับดูแลกิจการของสหกรณ์ ได้แก่ การออกกฎหมาย ประกาศ คำแนะนำ คำสั่ง รวมถึงมีเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ นายทะเบียนสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งมีการใช้ธรรมาภิบาล ดังนี้

5.1 การใช้ธรรมาภิบาลของนายทะเบียนสหกรณ์ กำกับดูแลกิจการของสหกรณ์ โดยการตรวจตรา กำกับแนะนำและส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์ดำเนินกิจการเป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนที่ถูกต้อง ตลอดจน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ เช่น ยับยั้งหรือเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุม คณะกรรมการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบ ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ดำเนินการต่าง ๆ ในกรณีสหกรณ์มีข้อบกพร่อง เป็นต้น

5.2 การใช้ธรรมาภิบาลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใช้ธรรมาภิบาล โดย พัฒนาระบบบัญชีและระบบงานสอบบัญชี ให้เหมาะสมกับธุรกิจของสหกรณ์ และกลุ่ม เกษตรกร ให้คำปรึกษาแนะนำแก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้มีการบริหารจัดการ ด้านการเงินและการบัญชีที่ดี ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กำกับดูแลการสอบบัญชีสหกรณ์ โดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชน พัฒนาเทคโนโลยีและเผยแพร่สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เสริมสร้างความรู้และส่งเสริมการจัดทำบัญชีแก่บุคลากรเครือข่าย เกษตรกร ชาวชน ประชาชนทั่วไป กลุ่มอาชีพและกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพระราชดำริ พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านการบัญชีและการสอบบัญชีแก่ผู้ปฏิบัติงานสอบ บัญชี ผู้ตรวจสอบกิจการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5.3 การใช้ธรรมาภิบาลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้ธรรมาภิบาล โดย การเผยแพร่ให้การศึกษาอบรม และวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์แก่คณะกรรมการฯ ผู้ตรวจสอบกิจการ ฝ่ายจัดการ และสมาชิกสหกรณ์ จัดทำแนวปฏิบัติหรือคู่มือการปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างธรรมาภิบาลให้สหกรณ์ใช้ เป็นแนวทางในการปฏิบัติ กำหนดแนวทางหรือสนับสนุนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตาม

มาตรฐานสากล กำหนดแนวทางหรือสนับสนุนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือก และพัฒนาผู้บริหาร ฝ่ายจัดการ และบุคลากรของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคลากร ให้คำแนะนำหลักการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามหลักการ อุดมการณ์และวิธีการ สหกรณ์ ประชาสัมพันธ์ สนับสนุน และให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่สหกรณ์ เพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกิจการที่ดี และเสนอแนะข้อควรแก้ไขปรับปรุงให้กับฝ่ายบริหารและจัดการของสหกรณ์

6. การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์: ภาคสังคม

มีส่วนในการใช้ธรรมาภิบาลกับสหกรณ์ทางอ้อม ดังนี้

6.1 ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในฐานะเจ้าหน้าที่ กิจการคู่ค้า ฯลฯ อาจมีการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ทำให้สหกรณ์ต้องมีระบบการควบคุมในบางเรื่อง อันก่อให้เกิด ระบบการควบคุมกำกับดูแลกิจการ หรือให้มีธรรมาภิบาล

6.2 ผู้สนใจทั่วไป อาจเป็นบุคคลที่ให้ความสนใจกับกิจการของสหกรณ์ นักวิชาการ และสถาบันการศึกษา ซึ่งทำการศึกษาวิจัย วิเคราะห์ค้นคว้า ปัญหาอุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง ของสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ อันเป็น การสะท้อนข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นผลให้สหกรณ์สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการของตนเองได้

จากการศึกษาการใช้ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ สรุปว่า ธรรมาภิบาลในสหกรณ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ เป็นกระบวนการที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และจะบรรลุผลได้ก็ด้วยความร่วมมือกันระหว่างส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสหกรณ์ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของสหกรณ์เอง ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลที่ดี คือ สมาชิก ความร่วมมือของสมาชิก โดยสมาชิกต้องรู้จัก บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ และมีความสนใจเลือกกรรมการสหกรณ์ กรรมการ ปฏิบัติหน้าที่โดยการเข้าร่วมประชุม และต้องมีความซื่อสัตย์ รวมทั้ง รักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ และฝ่ายจัดการ มีความซื่อสัตย์และปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน

5. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น

ความเชื่อมั่นในองค์กร หมายถึง ความรู้สึกความมั่นใจและการสนับสนุน ที่บุคคลมีต่อองค์กร เป็นความเชื่อที่องค์กรต้องซื้อตรงและสร้างความผูกพัน ความเชื่อมั่นในองค์กร (Organization trust) เกิดจากความเชื่อในความซื่อสัตย์ คุณลักษณะและความสามารถขององค์กร เป็นปัจจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยจะยังคงอยู่ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความมั่นใจและเชื่อต่อสิ่งๆนั้น เมื่อบุคคลเชื่อและไว้วางใจในความสำเร็จและคุณค่าขององค์กรที่มีต่อตนเองความเชื่อมั่นนี้จะเป็นตัวกำหนดวิถีทางของพฤติกรรมของบุคคล เป็นสิ่งสะท้อนถึงวิถีทางของการกระทำว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ ซึ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของจริยธรรมในการทำงาน เช่น ความซื่อตรงจงรักภักดี การเปิดเผย ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความเชื่อมั่น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ซึ่งเป็นผลที่ได้รับมาจากประสบการณ์ที่ได้รับไม่ว่าจะเป็นจากบุคคลหรือองค์กร ความเชื่อมั่นก่อเกิดภายในกรอบของการปฏิสัมพันธ์ที่ได้รับอิทธิพลทั้งจากบุคคลและระบบสังคม (กรกฎ ทองชะ โชค และคณะ 2559, น.146)

5.1 ความหมายของความเชื่อมั่น

พิทยา พานทอง (2558 น.8) กล่าวว่า ความเชื่อมั่น หมายถึง ความมั่นใจในความน่าเชื่อถือ ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ เต็มใจที่จะไว้วางใจต่อบุคคลหรือองค์กรหนึ่งๆ โดยความเชื่อมั่นเป็นส่วนหนึ่งของความน่าเชื่อถือ ซึ่งการที่ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในผู้ให้บริการ หมายถึง การที่ผู้บริโภคเชื่อมั่นในองค์กรว่ามีความน่าเชื่อถือ ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพด้วยความยุติธรรมและมีความรับผิดชอบ

ลาเซลเลอร์ และฮัสตัน (Larzelere & Huston, 1980) ลักษณะของความเชื่อมั่นของพนักงานนั้น มีความสำคัญอย่างสูงที่จะนำมาซึ่ง ความสม่ำเสมอ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความสามารถในการทำงาน

มัวร์แมน เดสซ์แพนค์ และซอลท์แมน (Moorman, Deshpande & Zaltman, 1992) กล่าวว่า ความเชื่อมั่น คือ ความเต็มใจที่จะคอยรับรู้ความต้องการของผู้บริโภคด้วยความสนใจและเต็มใจโดยมีทางเลือก 2 ประการ คือ ความเชื่อมั่นด้านความซื่อสัตย์ และความเชื่อมั่นด้านความสัมพันธ์กับลูกค้า

มอร์แกน และฮันท์ (Morgan & Hunt, 1994) ความเชื่อมั่น สามารถที่จะประเมินได้จากผู้รับบริการ ซึ่งผู้รับบริการแต่ละคนมีโอกาสดูแลได้รับความเชื่อมั่นจากพนักงานที่แตกต่างกันด้วยความสัมพันธ์ใกล้ชิดควบคู่กับบุคลิกภาพที่แสดงความจริงใจ นอกจากนี้ความเชื่อมั่นยังแสดงถึงความซื่อสัตย์ที่ถูกสร้างขึ้นต่อการปฏิบัติงานในองค์กร อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น มี

การบริการที่ดี การมีความจริงใจต่อการทำงาน การมีความรับผิดชอบ การรักความยุติธรรม การมีน้ำใจ มุ่งเน้นถึงผลลัพธ์ในเชิงบวกให้กับองค์กร ยิ่งไปกว่านั้น ความเชื่อมั่น หมายถึง ความจริงใจในเชิงพันธะสัญญา ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระยะยาว และเป็นความสัมพันธ์ที่ผูกมัดทั้งพนักงานและองค์กรเข้าด้วยกัน ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อทั้งสองฝ่าย ดังนั้น ความเชื่อมั่นจึงเป็นพลังหรืออำนาจอย่างหนึ่งที่สามารถเอาชนะความกังวลใจ และความไม่แน่นอนได้ ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่น 4 ประการ ดังนี้

- 1) ความเชื่อมั่นต่อองค์กร
- 2) ความเชื่อมั่นต่อสินค้าและบริการ
- 3) ความเชื่อมั่นของการเป็นเจ้าของ
- 4) ความเชื่อมั่นในด้านมนุษยสัมพันธ์

สเตอร์น (Stem,1997) ความเชื่อมั่น คือ พื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีต่อองค์กร ซึ่งองค์กรควรให้ความสำคัญและข้อผูกมัดที่ดี การให้ความสะดวกสบาย การแก้ไขสถานการณ์ ความขัดแย้ง เป็นต้น

จากความหมายของความเชื่อมั่น ที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ความเชื่อมั่น หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับความรู้สึก ซึ่งเป็นผลที่มาจากประสบการณ์ที่ได้รับไม่ว่าจะเป็นจากบุคคลหรือองค์กรในด้านต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ความสามารถในการบริหารจัดการความรับผิดชอบต่อสังคม อันอาจกล่าวได้ว่าเป็นความคาดหวังในทางบวกที่มีต่อบุคคลหรือองค์กร

5.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่น

ความเชื่อมั่น หรืออาจเรียกว่า ความเชื่อถือไว้วางใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยเฉพาะความเชื่อถือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการ เนื่องจากหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนขาดความเชื่อมั่นในหน่วยงานภาครัฐแล้ว หน่วยงานภาครัฐนั้นจะไม่มีผลสำคัญและขาดการสนับสนุน นอกจากนี้จะส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมมือ การประสานงาน การร่วมปฏิบัติงาน ดังนั้น การสร้างความเชื่อมั่นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนไว้วางใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญ อันจะส่งผลต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ให้ความสำคัญกับความเชื่อมั่นไว้วางใจที่มีต่อรัฐบาล โดยรายงานในหนังสือ Trust in Government (2000,P.28-37) เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานทางจริยธรรม (Ethics Infrastructure) เป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างความน่าเชื่อถือไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล

นอกจากนี้ การมีจริยธรรมของหน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปสู่การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้เป็นอย่างดี ระดับความน่าเชื่อถือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐ อาจแตกต่างกันตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ และระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐนั้นๆ ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องมีพื้นฐานการทำงานอยู่บนหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สเตอร์น (Stem, 1997) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่น คือ พื้นฐานความสัมพันธ์ของการติดต่อสื่อสารในการให้บริการลูกค้า ซึ่งองค์กรจะต้องเรียนรู้ทฤษฎีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับผู้รับบริการ และสามารถครองใจลูกค้าได้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ข้อ ดังนี้

- 1) การติดต่อสื่อสาร
- 2) การรู้จักให้และดูแลลูกค้า
- 3) การให้ข้อมูลผู้มัดค้ำมั่นสัญญาที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า
- 4) การให้ความสะดวกสบายหรือความสอดคล้อง
- 5) การแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้งและความไม่ไว้วางใจ

ทศนีย์ ทานตวณิช (2533 น.12) ได้กล่าวถึง การเกิดและการเปลี่ยนความเชื่อมั่นของบุคคลใดคนหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

- 1) การเกิดของความเชื่อ ความเชื่ออาจจะเกิดได้หลายปัจจัย ดังนี้

(1) เกิดจากประสบการณ์ตรง เป็นความเชื่อที่บุคคลได้ประสบมาด้วยตนเอง อาจจะด้วยความบังเอิญ เป็นเรื่องของธรรมชาติ หรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้นก็ตาม ทั้งนี้ อาจจะเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงก็ได้

(2) เกิดจากการได้รับข่าวสารต่อๆ กันมา หรืออ้างถึงคำโบราณที่ยึดถือกันมา หรือการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นความเชื่อที่เกิดจากการกล่าวอ้างต่อๆ กันมา หรืออ้างถึงคำกล่าวโบราณที่เชื่อถือและยอมรับกันมา หรือใช้สื่อต่างๆ ในการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งสามารถโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อถือได้

(3) เกิดจากการที่ปฏิบัติสืบต่อๆ กันมาของคนรุ่นก่อน เป็นความเชื่อที่เกิดจากพิธีกรรม หรือการปฏิบัติที่สืบต่อกันมา อาจถือเป็นเรื่องของวัฒนธรรมและประเพณีทางสังคม ซึ่งสร้างให้เกิดความเชื่อในกลุ่มคนได้ง่าย

(4) เกิดจากการนึกคิดเอาเองตามความรู้สึกของตน เป็นความเชื่อที่คาดเดาหรือคิดเอาเอง หรือรู้สึกไปเอง อาจจะไม่มามีข้อมูลใดๆ มาสนับสนุน

2) การเปลี่ยนความเชื่อ มีหลายปัจจัยที่ทำให้คนเปลี่ยนความเชื่อได้ ดังนี้

- 2.1 ประสบการณ์ตรง โดยที่ตนเองได้ประสบกับเหตุการณ์หรือสิ่งใหม่อื่นๆ ที่คัดค้านกับความเชื่อเดิม
- 2.2 ความเชื่อบางอย่าง อาจได้รับการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์แล้วพบว่าไม่เป็นจริงตามที่เชื่อถือ
- 2.3 การล้มเลิกพิธีกรรมหรือประเพณีการปฏิบัติบางอย่างที่ทำสืบต่อกันมา
- 2.4 การรู้จักใช้เหตุและผลในการวิเคราะห์ความเชื่อของตนเอง หรือปฏิบัติด้วยตนเองจนรู้ความเป็นจริง

ประโยชน์ที่ได้รับจากความเชื่อ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น เพราะมีสิ่ง que เชื่อถือเป็นที่ยึดเหนี่ยว ทำให้เกิดกำลังใจและพลังที่จะต่อสู้กับอุปสรรค หากรู้สึกว่าคุณเองมีสิ่ง que เชื่อถือคุ้มครองและทำให้เกิดความสุขใจหากได้ปฏิบัติตามความเชื่อที่มีอยู่ สำหรับโทษที่จะได้รับจากความเชื่อ อาจทำหลงผิดและปฏิบัติตนไปในทางที่ผิดได้ อาจทำให้เสียโอกาสในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้ อาจทำให้เกิดความเชื่อมั่นมากเกินไปจนกลายเป็นความประมาทและทำให้เกิดความสูญเสียได้ อาจทำให้ขาดการไตร่ตรองที่ดี หรือขาดการใช้เหตุผลในการกระทำสิ่งต่างๆ อาจทำให้การแสดงออกต่างๆ ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

5.3 ความสำคัญของความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ

สภาพแวดล้อมทางการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้สร้างแรงกดดันต่อองค์กรต่างๆ ให้แสวงหากลยุทธ์หรือยุทธวิธีทางการแข่งขันที่สร้างสรรค์และยืดหยุ่นมากขึ้น องค์กรจำนวนมากสามารถตอบสนองต่อสิ่งท้าทายเหล่านี้ได้ โดยการสร้างความสัมพันธ์เชิงร่วมมือ (Collaborative Relationships) กับลูกค้าและผู้จัดการวัตถุดิบ ความสัมพันธ์เชิงความร่วมมือนั้นอยู่บนพื้นฐานของรูปแบบเชิงความสัมพันธ์ของการแลกเปลี่ยนที่มีความเชื่อถือระหว่างกันในระดับสูง การแลกเปลี่ยนเชิงความสัมพันธ์ที่มีลักษณะของความเชื่อถือสูงทำให้แต่ละฝ่ายสามารถมุ่งเน้นผลประโยชน์ระยะยาวจากความสัมพันธ์นั้น เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน และลดต้นทุนการติดต่อ ความเชื่อมั่น (Trust) เป็นผลสะท้อนให้เกิดความเชื่อมั่น ความเชื่อสัตย์ของบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอื่น โดยความเชื่อมั่นของผู้บริโภคสามารถประเมินได้จากความเชื่อมั่นของลูกค้า ซึ่งผู้ให้บริการแต่ละรายจะได้รับความเชื่อมั่นจากลูกค้าแตกต่างกัน และจะเกิดการประเมินได้เมื่อลูกค้าได้รับการบริการแล้วจะมีการเปรียบเทียบกับสัญญาที่ผู้ให้บริการกำหนดไว้

ความเชื่อมั่นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดลักษณะข้อผูกมัดเพื่อแสดงสัมพันธ์ภาพระหว่างลูกค้าและองค์กร ความเชื่อมั่น คือ สภาพความเป็นจริงเมื่อคนจำนวนหนึ่ง

เกิดความเชื่อมั่น โดยเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความเชื่อถือ (Reliability) และความซื่อสัตย์จริงใจ (Integrity) โดยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด และขนานกับกรอบแนวคิดทางการตลาดที่ศึกษาเรื่องบุคลิกภาพและจิตวิทยา (Morgan,&Hunt,1994)

ความเชื่อมั่น คือ ความเต็มใจที่จะวางใจต่อหุ้นส่วนการแลกเปลี่ยนของคนคนหนึ่งด้วยความเชื่อมั่น ซึ่งมีกรอบแนวคิด คือ การรับรู้ว่าคุณบริโภคนั้นมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรธุรกิจด้วยความสนใจอย่างที่สุดในช่วงการใช้บริการนั้น ความเชื่อก่อนหน้านี้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคพิจารณาผู้ให้บริการที่เป็นทางเลือก 2 ประการ คือ ความน่าเชื่อถือมากที่สุดและมีความซื่อสัตย์จริงใจอย่างแท้จริง

ลาเซลเลอร์ และฮัสตัน (Larzelere & Huston,1980) กล่าวว่า สิ่งสำคัญ 2 ประการนั้น เป็นลักษณะของความไว้วางใจของผู้บริโภคหรือผู้ให้บริการ ที่มีความสำคัญอย่างสูงต่อองค์ประกอบของความสม่ำเสมอ ซึ่ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อ และความเมตตากรุณา

มัวร์แมน เดสซ์แพนค์ และซอลท์แมน (Moorman, Deshpande & Zaltman,1992) กล่าวว่าความเชื่อมั่น เป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ทางการติดต่อสื่อสารในการให้บริการแก่ลูกค้า องค์กรจำเป็นต้องเรียนรู้ทฤษฎีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ความคุ้นเคยเพื่อครองใจลูกค้า ซึ่งประกอบด้วย 5C ได้แก่ การสื่อสาร (Communication) ความดูแลและการให้ (Caring and Giving) การให้ข้อผูกมัด (Commitment) ที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า การอำนวยความสะดวกสบาย (Comfort) หรือความสอดคล้อง (Compatibility) การแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง (Conflict) และการให้ความไว้วางใจ (Trust)

สเตอร์น (Stem,1997) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่น เป็นความสมัครใจที่จะยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

มอร์แกน และฮันท์ (Morgan & Hunt,1994) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นระหว่างกันและกัน โดยความเชื่อมั่นนี้ได้เป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ทั้งหลายภายใต้รูปแบบของความสัมพันธ์ของพันธะสัญญาและความเชื่อมั่น สำหรับการตลาดเชิงสัมพันธ์

มัวร์แมน เดสซ์แพนค์ และซอลท์แมน (Moorman, Deshpande & Zaltman,1993P.82) กล่าวว่า ความเชื่อมั่น คือ ความเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ระหว่างกันและกันในผู้ที่มีความมั่นใจต่อกันและกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่น มีความสำคัญเพราะเป็นความรู้สึกรับประกันและเชื่อใจว่าอีกฝ่ายจะทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุประสิทธิผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

ในการวัดความไว้วางใจหรือความเชื่อมั่นนั้น จะต้องวัดใน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) ความน่าเชื่อถือขององค์กร 2) สินค้าและบริการมีคุณภาพดี 3) การทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจก่อนเป็นเจ้าของ และ 4) การรักษาสัญญาหรือคำพูด

6. บริบทของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

6.1 ประวัติความเป็นมา ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด หรือ ชสอ. เป็นองค์กรระดับชาติของสหกรณ์ออมทรัพย์ จัดตั้งขึ้นในปี 2515 โดยคณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ให้เหตุผลในการขอจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ เพื่อให้ชุมนุมสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางการเงินของบรรดาสหกรณ์ออมทรัพย์โดยทั่วไป โดยใช้ชื่อว่า “ชุมนุมสหกรณ์ ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด” ได้มีการประชุมผู้แทนสหกรณ์ 81 สหกรณ์ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2515 เพื่อดำเนินการขอจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ โดยมีนายสุขุม ศรีชัยรัตน์ ผู้แทน สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด เป็นประธานคณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.) ได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2515 และได้เริ่มประกอบธุรกิจ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2516 (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 2560, น.18)

6.2 วัตถุประสงค์ (ข้อบังคับ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) 2555, น.2) ชุมนุมสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ รวมทั้งในข้อดังต่อไปนี้

1) ส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ออมทรัพย์
2) แนะนำช่วยเหลือในการจัดตั้ง การดำเนินกิจการ และการจัดการของสหกรณ์
ออมทรัพย์

3) ส่งเสริมการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สหกรณ์สมาชิก
4) เป็นผู้แทนรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของสหกรณ์สมาชิก
5) ร่วมมือกับทางราชการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
ชุมนุมสหกรณ์อื่น ขบวนการสหกรณ์ในประเทศอื่น และองค์การระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการ
ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์

6) เป็นศูนย์กลางพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสหกรณ์ โดยจัดการศึกษาอบรม
กรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ เจ้าหน้าที่ สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์อื่น

7) รับและจัดการเกี่ยวกับเงินอุดหนุน เงินยกให้ หรือการช่วยเหลืออื่นๆ ซึ่งชุมชน
สหกรณ์ได้รับ

- 8) รับฝากเงินจากสหกรณ์และสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์และจัดหาทุนโดยวิธีอื่น
- 9) เป็นศูนย์กลางทางการเงินและธุรกิจการเงินของสหกรณ์
- 10) บริการ หรือจำหน่ายสิ่งจำเป็น หรือสิ่งเกื้อกูลแก่การดำเนินงานของสหกรณ์

ออมทรัพย์

- 11) จัดให้มีบริการคุ้มครองเงินออมแลเงินกู้สำหรับสมาชิกสหกรณ์
- 12) ตรวจสอบและวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์สมาชิก

ตามที่สหกรณ์สมาชิกร้องขอ

13) ซื่อหุ้่นของธนาคาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่
สหกรณ์

14) ซื่อหุ้่นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวก หรือส่งเสริม
ความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

15) ซื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

16) ซื่อหุ้่นของสหกรณ์หรือชุมชนสหกรณ์อื่น

17) ออกตั๋วสัญญาใช้เงินหรือตราสารการเงิน

18) ซื่อตั๋วสัญญาใช้เงินหรือตราสารการเงิน

19) บริจาคหรือให้บริการเพื่อสาธารณประโยชน์

20) รักษาเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

21) เป็นศูนย์กลางสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์

22) ให้มีเครื่องมือ และผลิตภัณฑ์ทางการเงินรูปแบบต่างๆ เพื่อบริการแก่สหกรณ์

23) กระทำการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ที่กล่าวข้างต้น

24) ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจำนอง หรือรับ

จำนำซึ่งทรัพย์สินแก่สหกรณ์สมาชิกหรือสหกรณ์อื่น หรือของสหกรณ์สมาชิกหรือสหกรณ์อื่น

25) ให้ความช่วยเหลือแก่สหกรณ์สมาชิก หรือสหกรณ์อื่น

26) ฝาก หรือลงทุนตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

27) ให้เงินกู้แก่สหกรณ์สมาชิก หรือสหกรณ์อื่น

28) จัดให้ได้มา ซื่อ ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สินสิทธิ ครอบครอง

กู้ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือจำนำ ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

29) ดำเนินกิจกรรมอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับ หรือเนื่องในการจัดทำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของชุมนุมสหกรณ์

30) กระทำการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

6.3 วิสัยทัศน์ (แผนงานและงบประมาณ ปีบัญชี 2561 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 2561, น.2) ชุมนุมสหกรณ์ กำหนดวิสัยทัศน์ในปี พ.ศ. 2560 “ชสอ. เป็นผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย สู่ความเป็นสากลด้วยหลักธรรมาภิบาลและอุดมการณ์สหกรณ์”

6.4 พันธกิจ (แผนงานและงบประมาณ ปีบัญชี 2561 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 2561, น.2) ชุมนุมสหกรณ์กำหนดพันธกิจ ดังนี้

พันธกิจที่ 1 เป็นศูนย์กลางทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

พันธกิจที่ 2 สร้างความมั่นคงแก่ ชสอ. และสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วยหลักธรรมาภิบาล

พันธกิจที่ 3 พัฒนาบุคลากร ชสอ. และสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เป็นผู้มืออาชีพ

พันธกิจที่ 4 เป็นศูนย์กลางสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์

ออมทรัพย์

พันธกิจที่ 5 เชื่อมโยงเครือข่ายกับขบวนการสหกรณ์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

6.5 สหกรณ์สมาชิก (รายงานกิจการประจำปี 2560 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด) สหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ นับถึงปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2561 มีสหกรณ์สมาชิกทั้งสิ้น 1,093 สหกรณ์ (ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561) แบ่งเป็น 8 เขตพื้นที่ ดังนี้

- 1) เขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 130 สหกรณ์
- 2) เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 173 สหกรณ์
- 3) เขตพื้นที่ภาคกลาง จำนวน 144 สหกรณ์
- 4) เขตพื้นที่ภาคตะวันออก จำนวน 170 สหกรณ์
- 5) เขตพื้นที่ภาคตะวันตก จำนวน 88 สหกรณ์
- 6) เขตพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 105 สหกรณ์
- 7) เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พื้นที่ 1 จำนวน 142 สหกรณ์
- 8) เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พื้นที่ 2 จำนวน 141 สหกรณ์

6.6 ผลการดำเนินงาน

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด กำหนดวิสัยทัศน์ “ชสอ.เป็นผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย สู่ความเป็นสากลด้วยหลักธรรมาภิบาลและอุดมการณ์สหกรณ์” โดยกำหนดพันธกิจรองรับ ส่งผลให้ผลการดำเนินงานมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.1 สินทรัพย์รวม รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ปี พ.ศ. 2556 – 2560

พ.ศ.	สมาชิก (สหกรณ์)	สินทรัพย์รวม (ล้านบาท)	รายได้ (ล้านบาท)	รายจ่าย (ล้านบาท)	กำไรสุทธิ (ล้านบาท)
2556	1,025	61,611	2,938	2,025	913
2557	1,046	69,557	3,440	2,247	1,193
2558	1,017	97,993	3,814	2,697	1,117
2559	1,079	110,018	4,682	3,326	1,356
2560	1,093	122,032	4,647	3,034	1,612

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี 2560 ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

6.7 นโยบายด้านธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลว่าเป็นระบบที่ทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และที่สำคัญเป็นไปอย่างโปร่งใส น่าเชื่อถือ และเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย จึงเป็นหลักการที่หลายองค์กรได้ให้ความสำคัญในการนำมาปฏิบัติเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายและพันธกิจที่กำหนดไว้ การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี สามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสหกรณ์ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย เพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการสหกรณ์จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญหลายด้านประกอบกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ชุมชน

สหกรณ์ จึงได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการเพื่อจะใช้วัดการดำเนินงานขององค์การ เพื่อใช้วัดและประเมินสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ เริ่มตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นไป (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด: 2561)

ความเป็นมาในการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายในการปฏิรูปการบริหารจัดการและกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน (สหกรณ์) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระทรวงการคลังได้เสนอแนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการและกำกับดูแลกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางดังกล่าวเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2560 ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่

1) ให้มีการกำกับดูแลกิจการทางการเงินของสหกรณ์ โดยนำหลักการกำกับดูแลสถาบันการเงินของ Basel Committee on Banking Supervision (Basel I) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสหกรณ์ฯ โดยแบ่งสหกรณ์ฯ เป็น 2 ระดับ (Tiered Supervision) ตามขนาดสินทรัพย์ของสหกรณ์ ได้แก่ 1) สหกรณ์ขนาดใหญ่ที่มีสินทรัพย์มากกว่า 5,000 ล้านบาท และ 2) สหกรณ์ขนาดเล็กที่มีขนาดสินทรัพย์น้อยกว่า 5,000 ล้านบาท โดยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความมั่นคงทางการเงินสำหรับสหกรณ์ขนาดใหญ่จะมีความเข้มงวดกว่าสหกรณ์ขนาดเล็ก เนื่องจากสหกรณ์ขนาดใหญ่มีการทำธุรกรรมทางการเงินที่ซับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกับสหกรณ์อื่นๆ ในระบบสหกรณ์มากกว่าสหกรณ์ขนาดเล็ก ซึ่งหากการกำกับดูแลไม่ดีพออาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบสหกรณ์ได้

2) จัดทำร่างระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการกำกับดูแลกิจการทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. ประกอบด้วย 4 หมวด ดังนี้

2.1) ด้านธรรมาภิบาล เช่น ให้มีการถ่วงดุลอำนาจในสหกรณ์ โดยเฉพาะการปล่อยสินเชื่อกำหนดให้สมาชิกสมทบของสหกรณ์ต้องเป็นบิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของสมาชิกสหกรณ์ฯ นั้น กำหนดให้งบการเงินของสหกรณ์เป็นไปตามมาตรฐานบัญชีไทย เป็นต้น

2.2) ความเสี่ยงด้านเครดิต เช่น ปรับปรุงแนวทางการจัดชั้นสินเชื่อให้สะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้อย่างแท้จริงและมีการกันสำรองให้สอดคล้องกับคุณภาพสินเชื่อ กำหนดอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนให้ไม่เกิน 1.5 เท่า กำหนดให้ภาระหนี้ต่อรายได้ของสมาชิกต่อรายได้รวมให้ไม่เกินร้อยละ 70 เป็นต้น

2.3) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เช่น แก้ไขนิยามสินทรัพย์ที่สหกรณ์สามารถนับเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้และกำหนดให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องขั้นต่ำเท่ากับร้อยละ 6 เป็นต้น

2.4) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เช่น กำหนดแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุม ภายในที่ช่วยลดความเสี่ยงที่เกิดจากการผิดพลาดจากการดำเนินการ และการทุจริตของ คณะกรรมการดำเนินการและผู้บริหารสหกรณ์ฯ เป็นต้น

3) ปรับปรุงโครงสร้างระบบการกำกับดูแลสหกรณ์ ให้มีความเป็นอิสระและ คล่องตัว ควรแยกโครงสร้างการกำกับดูแลความมั่นคงของสหกรณ์ ออกจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ ส่งเสริมสหกรณ์ฯ เพื่อให้การกำกับดูแลมีความเป็นอิสระและคล่องตัว โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ กำกับและตรวจสอบ การประกอบกิจการทางการเงินของสหกรณ์ขึ้นเพื่อทำหน้าที่พัฒนาหลักเกณฑ์ การกำกับและตรวจสอบการประกอบกิจการทางการเงินของสหกรณ์ เป็นการเฉพาะ โดยให้แยก ออกจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาระบบ สหกรณ์เป็นหลัก และองค์ประกอบของคณะกรรมการดังกล่าวนี้ ควรมีผู้แทนจากองค์การกำกับ ดูแลทางการเงินและมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเงิน การธนาคาร โดย ต้องไม่เป็นผู้บริหารสหกรณ์ และผู้นำขบวนการสหกรณ์ เพื่อป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interests)

4) พัฒนารฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศของสหกรณ์ ให้มีความทันสมัย กำหนดให้สหกรณ์ นำส่งข้อมูลที่จำเป็นต่อการกำกับและตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ เพื่อให้ หน่วยงานที่กำกับดูแลสามารถติดตามฐานะและผลการดำเนินงานการประกอบกิจการทางการเงินของ สหกรณ์ฯ ได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพมากขึ้นตลอดจนมีข้อมูลทางการเงินที่จะใช้ในการออก หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความมั่นคงทางการเงินได้อย่างเหมาะสม

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.) ในฐานะที่เป็นองค์กรกลาง ของสหกรณ์ออมทรัพย์มีภารกิจเป็นศูนย์กลางด้านการเงิน การศึกษา และการพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนสหกรณ์ออมทรัพย์ให้มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก และเอื้ออาทรต่อชุมชนและสังคมด้วยวิธีการสหกรณ์ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้กับขบวนการสหกรณ์ตามหลักการสหกรณ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเสริมสร้างความ มั่นคงทางด้านเสถียรภาพทางการเงินและความมั่นคงทางด้านการบริหารจัดการเชิงคุณภาพให้กับ สหกรณ์ออมทรัพย์ จึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการบริการจัดการ สหกรณ์ออมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นเครื่องมืออ้างอิงเทียบเคียงสู่การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการของ สหกรณ์ออมทรัพย์

2. เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านเสถียรภาพทางการเงิน และความมั่นคงทางด้านการบริหารจัดการเชิงคุณภาพให้กับสหกรณ์ออมทรัพย์สมาชิกของ ชสอ.

คณะทำงานศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีเสถียรภาพ มั่นคง ยั่งยืนและฝ่ายวางแผนของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เสนอมาตรฐานความ มั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์นี้ ได้พัฒนามาจากเกณฑ์กำกับดูแลความมั่นคงของ สหกรณ์ออมทรัพย์ในปี 2558 โดยมีการศึกษาและวิเคราะห์อย่างละเอียดถึงอัตราส่วนทางการเงิน ต่างๆ ที่ใช้อยู่ภายใน ประเทศ และต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น CAMELS, CFSAWss การจัดระดับ ความเข้มแข็งของสหกรณ์ และ Prudential Standards ของสภาพเตรีคดียุเนียน โลก จนในที่สุดก็ได้ 14 อัตราส่วนทางการเงินที่ ชสอ. เห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการเงิน สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ทุกขนาดได้

นอกจากนี้แล้ว ชสอ. ยังมีความเห็นว่าสหกรณ์ควรมีการกำกับดูแลความมั่นคงในเชิง คุณภาพควบคู่กันไปด้วย จึงได้มีการศึกษาถึงเกณฑ์อีก 3 เกณฑ์ที่หน่วยงานต่างๆ ได้ใช้อยู่ และ นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) เกณฑ์การวัดพื้นฐานความเป็นสหกรณ์(Principles Observation Measurement :POM) เพื่อวัดว่าสหกรณ์ดำเนินการตามหลักการสหกรณ์สากลมากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์วัด ทั้งสิ้น 7 หลักการ(หลักการสหกรณ์สากล)
- 2) เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อประเมินว่าสหกรณ์มี ความเสี่ยงอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์การวัดทั้งสิ้น 5 ด้าน
- 3) เกณฑ์การวัดธรรมาภิบาลในสหกรณ์เพื่อประเมินว่าสหกรณ์มีธรรมาภิบาลอยู่ใน ระดับใด โดยเกณฑ์วัดมีทั้งสิ้น 2 ส่วน

โดยสรุป เกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ การบริหารงานจะต้อง ให้เป็น ไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งต่างๆ รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานการบริหาร จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เกณฑ์มาตรฐานความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ พิจารณา ด้านการจัดการเน้นการจัดการการเงินของสหกรณ์ โดยวัดที่ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านโครงสร้างทางการเงิน 6 อัตราส่วน
- 2) ด้านสภาพคล่อง 3 อัตราส่วน
- 3) ด้านประสิทธิภาพการทำได้ 2 อัตราส่วน
- 4) ด้านคุณภาพสินทรัพย์และการป้องกันความเสี่ยง 3 อัตราส่วน

ทั้งนี้การที่สหกรณ์จะบรรลุเป้าหมายทางการเงินจะต้องมีประสิทธิภาพตั้งแต่การ จัดการการตลาด การจัดการการผลิตหรือบริการ และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ดังที่กล่าวมาแล้ว

ซึ่งทุกด้านต้องเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันและสุดท้ายจะวัดที่ข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลขทางการเงินนั่นเอง ซึ่งจัดทำเป็นรายงานการเงินและนำมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินนำมาเปรียบเทียบกับความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ โดยเกณฑ์ดังกล่าวมีการวัดเป็นระดับช่วงคะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน และจัดชั้นคุณภาพเป็น A+ A ... ลงมาจนถึง D หมายถึง ดีเยี่ยมเกินความคาดหมาย ดีเยี่ยม ลงมาถึง ต้องใช้ความพยายามในการปรับปรุงอย่างมาก

ส่วนที่ 2 เกณฑ์การวัดพื้นฐานความเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นเกณฑ์เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินกิจการของสหกรณ์โดยนำหลักการสหกรณ์ 7 ข้อ มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสหกรณ์ โดยมีแนวคิดที่ว่า “สหกรณ์ประสบผลสำเร็จที่แท้จริงควรเป็นสหกรณ์ที่ดำเนินการตามค่านิยม อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์” ซึ่งได้ตัดหลักเกณฑ์การวัดบางข้อที่ซ้ำซ้อนกับเกณฑ์วัดความเสี่ยงและธรรมาภิบาลออกไป โดยเกณฑ์การประเมินระดับ 0 1 2 3 และ 4 ตามลำดับ

หลักการสหกรณ์ทั้ง 7 ข้อ แต่ละข้อจะมีแนวทางการบริหารจัดการในรายละเอียดย่อยๆ ซึ่งหลักการสหกรณ์ดังกล่าว บางหลักการเน้นที่สมาชิกหรือลูกค้า เช่น หลักการที่ 1 เป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก เป็นต้น บางหลักการเน้นเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงจัดองค์การ และการควบคุม เช่น หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สำคัญ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ซึ่งเป็นความเสี่ยง 5 ด้านที่สำคัญที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน โดยสหกรณ์มีแนวทางในการบริหารความเสี่ยงแต่ละด้าน โดยเกณฑ์การประเมินระดับ 0 1 2 3 และ 4 ตามลำดับ ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (strategic risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงาน และการนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกอันส่งผลกระทบต่อรายได้ หรือการดำรงอยู่ของกิจการ ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องวางแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินงานอย่างรอบคอบ ส่งเสริมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล พร้อมทั้งจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานภายในที่เหมาะสมสำหรับการนำไปปฏิบัติ เช่น การจัดองค์การ บุคลากร งบประมาณ ระบบข้อมูล

สารสนเทศ ระบบติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจและจัดการกับปัญหาของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.2 ความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้ที่เป็นสมาชิก และสหกรณ์อื่นหรือคู่ค้าอื่นของสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ได้รับชำระหนี้ตามจำนวนและเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งก่อให้เกิดหนี้ค้างชำระเกินกำหนดเวลา หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือหนี้สูญ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อกระแสเงินสดและรายได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์

3.3 ความเสี่ยงด้านตลาด (market risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และราคาตราสารในตลาดเงิน ตลาดทุน ที่มีผลกระทบในทางลบต่อรายได้ของสหกรณ์

3.4 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (liquidity risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่สามารถชำระหนี้สินและภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอ หรือสามารถจัดหาเงินทุนได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อรายได้ของสหกรณ์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3.5 ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operational risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กร และการขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบงาน หรือเหตุการณ์ภายนอก และส่งผลกระทบต่อรายได้

ทั้งนี้จากความเสี่ยงทั้ง 5 ด้าน ได้มีการกำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารจัดการสหกรณ์โดยทั่วไปอยู่แล้ว เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ สหกรณ์มีกระบวนการ หน่วยงาน และบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน มีการติดตาม ประเมิน และทบทวนแผนอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เช่น มีการจัดทำแผนภูมิองค์กรของฝ่ายจัดการ ตำแหน่งงาน และคำบรรยายลักษณะงานอย่างครบถ้วน มีการจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการจัดโครงสร้างองค์กร ได้แก่ การมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และปลูกฝังจิตสำนึกทุกฝ่ายจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ มีการนำกิจกรรมควบคุมมาปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือผังกระบวนการทำงานรวมทั้งคู่มือการปฏิบัติงานอยู่เสมอๆ เป็นต้น

ส่วนที่ 4 แนวทางธรรมาภิบาลของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นแนวทางที่กำหนดไว้ใน 2 ระดับ คือธรรมาภิบาลในระดับกรรมการ และธรรมาภิบาลในระดับสหกรณ์ โดยเกณฑ์การประเมินระดับ 0 1 2 3 และ 4 ตามลำดับ

4.1 ธรรมาภิบาลในระดับกรรมการ เช่น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การได้มาของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส และกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องกำหนดให้มีกระบวนการสรรหาพิจารณา และแต่งตั้งบุคคลเป็นผู้จัดการ โดยมีขั้นตอนดำเนินการที่โปร่งใสเป็นธรรม และตรวจสอบได้ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารการเงิน ตลอดจนด้านธรรมาภิบาลได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

4.2 ธรรมาภิบาลในระดับสหกรณ์ เช่น การปฏิบัติงานตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติของสหกรณ์ รวมถึงการมีข้อมูลอย่างเพียงพอ ทันเวลา และเชื่อถือได้ และในกรณีที่มีการกำกับดูแลร่วมกันระหว่างกรรมการและฝ่ายจัดการ ให้มีการระบุนกรอบอำนาจหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการที่กำกับดูแลอย่างชัดเจนและครบถ้วน การมีทรัพยากรที่เพียงพอ ทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย และสหกรณ์มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน กระบวนการควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน เป็นต้น

การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ปี 2560 เป็นส่วนหนึ่งของการบูรณาการการบริหารจัดการสหกรณ์ เป้าหมายสุดท้ายเพื่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ เกณฑ์ต่างๆ ประเมินจากการดำเนินงานขององค์กร และมีการวัดและประเมินเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการองค์กร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ของสหกรณ์ซึ่งมีในหลายลักษณะตามแต่วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ เช่น เกณฑ์การประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ จัดทำโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เกณฑ์แนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ด้านการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์ จัดทำโดย กลุ่มพัฒนาโครงสร้างและการบริหารจัดการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และเกณฑ์การคัดเลือกสหกรณ์ดีเด่นระดับชาติ จัดทำโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นต้น ทั้งนี้การใช้ธรรมาภิบาลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยให้คำแนะนำหลักการดำเนินธุรกิจด้านต่างๆ แก่สหกรณ์ ตลอดจนการกำหนดระเบียบขึ้นถือใช้ สนับสนุนและให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่สหกรณ์ เพื่อประกอบการตัดสินใจ ประเมินผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และเสนอแนะข้อควรแก้ไข

ปรับปรุงแก้คณะกรรมการสหกรณ์ และให้การศึกษาอบรมหลักและวิธีดำเนินงานของสหกรณ์แก่สมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ

จากข้อมูลและบริบทเบื้องต้นของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าระยะเวลากว่า 46 ปี ของการจัดตั้ง ชุมนุมสหกรณ์ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกดีขึ้น การดำเนินงานของสหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ โดยพัฒนาคุณภาพการจัดกระบวนการทำงานทุกขั้นตอน คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรเพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้รับบริการ มีต้นทุนที่ประหยัดที่สุด ยึดมั่นในจริยธรรม ธรรมาภิบาล นำองค์กรสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ ชสอ. สีขาว สะอาด โปร่งใส เช่นเดียวกับองค์กรธุรกิจและหน่วยงานภาครัฐ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์และเกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลดังนี้

อภิสร่า กันธาสุวรรณ (2551,น.144) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อระบบการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงราย จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงราย จำกัด มีความคิดเห็นต่อระบบการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงราย จำกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ บทบาทและหน้าที่ของฝ่ายจัดการที่ปฏิบัติต่อสหกรณ์มีความเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ ภาครัฐมีบทบาทและให้การสนับสนุนงานสหกรณ์ ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อระบบการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงราย จำกัด โดยภาพรวมพบว่า สมาชิกชั้นประทวนและชั้นสัญญาบัตรมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมาชิกชั้นสัญญาบัตรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าสมาชิกชั้นประทวน

โสภณ สวากขาโต (2552,น.182) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่าความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอิตถจริยา และด้านสมานัตตตา” พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านทาน และด้านปิยวาจามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอิตถจริยา และด้านสมานัตตตา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

นิทัศน์ เจียมศรีพงษ์ (2553, น.บ.ทศด้อย) ได้ศึกษาธรรมชาติของสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์วิสาหกิจ จำกัด ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการดำเนินงานที่มีลักษณะของหลักธรรมาภิบาล หลักธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบหลายด้าน สหกรณ์ในฐานะที่เป็นองค์กรทางธุรกิจที่ไม่แสวงหากำไร การพิจารณามุ่งไปที่หลักความโปร่งใสและหลักความสามารถในการตรวจสอบได้และที่โดดเด่นเป็นพิเศษคือการบริหารงานที่ดีมีความซื่อสัตย์สุจริต จากงานวิจัยพบว่า สหกรณ์มีลักษณะ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งในด้านระบบบัญชีการเงินและการดำเนินโครงการต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับของสมาชิก

อำไพ ทำสะดวง (2554, น.บ.ทศด้อย) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี” พบว่า คณะกรรมการสหกรณ์ มีความคิดเห็นว่าการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่า มีการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะกรรมการสหกรณ์ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการสหกรณ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักคุณธรรมและหลักความรับผิดชอบ สำหรับด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า คณะกรรมการสหกรณ์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และคณะกรรมการสหกรณ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ สำหรับด้านหลักนิติธรรมและหลักความคุ้มค่า คณะกรรมการสหกรณ์ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

วีระ วงศ์สรรค์ (2555, น.130-133) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัด โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ที่มีปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทชั้นยศ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน

พบว่า ด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักการมีส่วนร่วมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกปัจจัย ด้านหลักคุณธรรม สมาชิกที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า สมาชิกที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กาญจนา อ่อนสุวรรณ (2557, น.96-100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารสหกรณ์และผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่าสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐมมีการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ผู้บริหารสหกรณ์กับผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบต่อสังคมและหลักความคุ้มค่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชาทีนะ บือราเฮง (2557, น.บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์บริการ และสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดยะลา พบว่า โดยรวมการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้ในระดับมาก สูงกว่าสหกรณ์บริการและสหกรณ์การเกษตรซึ่งปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของสหกรณ์ พบว่าการบริหารสหกรณ์การเกษตรทุกขนาดปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรขนาดกลางในด้านหลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่า ที่ปฏิบัติไม่ได้ตามเกณฑ์และการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้โดยรวมและทุกด้านในระดับปานกลาง ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งขนาดใหญ่และใหญ่มาก การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ปฏิบัติในด้านหลักคุณธรรมและความโปร่งใสได้ในระดับปานกลาง

วรชัย สิงหฤกษ์ (2559, น.บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด วัดอุปสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการ

นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 3) แนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด จำนวน 122 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด อยู่ในระดับร้อยละ 78.50 2) ปัจจัยค่านิยมและวัฒนธรรม ปัจจัยความชัดเจนของยุทธศาสตร์ ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยความเหมาะสมด้านโครงสร้างของหน่วยงาน และปัจจัยการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด โดยสามารถอธิบายรวมกันได้ร้อยละ 81.90 และ 3) ข้อเสนอแนะ/แนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ให้บรรลุความสำเร็จคือ ปัจจุบันสหกรณ์ได้นำหลักธรรมาภิบาลตามแนวทางกรมส่งเสริมสหกรณ์มาใช้ พร้อมทั้งมีการตั้งคณะอนุกรรมการในการตรวจประเมิน แต่ควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ดีของผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการใหญ่ เป็นต้น ควรจัดหาซีดีหลักธรรมาภิบาลมาเผยแพร่เพื่อเพิ่มการปลูกฝังหลักธรรมาภิบาลให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และมีการสื่อสารให้บุคลากรทุกคนเข้าใจตรงกันในหลักธรรมาภิบาลอย่างเท่าเทียมกันในทุกส่วนฝ่าย และปลูกจิตสำนึกให้รักองค์การร่วมกัน

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ได้ทบทวนมาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เป็นองค์กรที่มีลักษณะเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่ง ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารงานให้เป็นไปตาม หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้สหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่น แล้วจะส่งผลให้ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด มีความมั่นคงยั่งยืนตลอดไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ให้ครอบคลุมใน 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561 จำนวน 1,093 สหกรณ์ (ที่มา: หนังสือรายงานกิจการ ประจำปี 2560)

2) ผู้แทนสหกรณ์ที่ให้สัมภาษณ์ จำนวน 10 คน ซึ่งเลือกโดยเจาะจง ประกอบด้วย ประธานกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการ จำนวน 5 คน ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี และผู้จัดการ 5 คน ที่มีประสบการณ์ด้านสหกรณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

3) ผู้เชี่ยวชาญของ ชสอ. จำนวน 5 คน ซึ่งเลือกโดยเจาะจงจากกรรมการและฝ่ายจัดการของ ชสอ.

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ สหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด จำนวน 285 สหกรณ์ ซึ่งผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.W.Morgan) โดยมีผู้แทนสหกรณ์ให้

ข้อมูลสหกรณ์ละ 1 คน (ประธานกรรมการ กรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ หรือ รองผู้จัดการ) และ ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งพื้นที่ (Area Sampling) โดยมีวิธีการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำการแบ่งประชากร ได้แก่ สหกรณ์สมาชิก ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม ส่วนกลาง และกลุ่มส่วนภูมิภาค

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

จากประชากรในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม รายละเอียดดัง แสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	กลุ่มพื้นที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ส่วนกลาง	456	119
2	ส่วนภูมิภาค	637	166
	รวม	1,093	285

การคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มพื้นที่ โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ดังนี้

ส่วนกลาง= $(285 \times 456) / 1,093 = 119$ คน

ส่วนภูมิภาค= $(285 \times 637) / 1,093 = 166$ คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลักษณะของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ลักษณะของแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในส่วนที่เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบ ประเมินธรรมาภิบาลในสหกรณ์ของสำนักผู้บริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2554,น.31-54) ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสหกรณ์ ประสบการณ์ทำงานด้านสหกรณ์

ระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ. ขนาดของสหกรณ์ ประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์ เขตพื้นที่สหกรณ์ตั้งอยู่ และประเภทการเงินที่ใช้บริการของ ชสอ.

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ในหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมีช่องให้คะแนนทั้งหมด 3 ช่อง ประกอบด้วย (คู่มือธรรมาภิบาลในสหกรณ์ 2554, น.59)

ช่องที่ 1	ต้องปรับปรุง	ให้ 1 คะแนน	หมายถึง ชสอ. มีการปฏิบัติไม่ได้ตามหลักเกณฑ์ มีความเชื่อมั่นน้อย
ช่องที่ 2	พอใช้	ให้ 2 คะแนน	หมายถึง ชสอ. มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ มีความเชื่อมั่นพอใช้
ช่องที่ 3	ดี	ให้ 3 คะแนน	หมายถึง ชสอ. มีการปฏิบัติสูงกว่าหลักเกณฑ์ มีความเชื่อมั่นดีมาก

แบบสอบถามในแต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 1 คะแนน ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ

2.2 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในส่วนที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเรื่องแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ใน 6 ข้อ และข้อเสนอแนะทั่วไปอีก 1 ข้อ รวมทั้งหมด 7 ข้อ

2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภารกิจหน้าที่และบริบทของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

2.3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และแนวคิดการประเมินธรรมาภิบาลในสหกรณ์ ตลอดจนแบบประเมินธรรมาภิบาลสหกรณ์ของสำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์

2.3.3 สร้างแบบสอบถามความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ตามวิธีการสร้างแบบสอบถามและการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.4 นำแบบสอบถามหาคุณภาพโดยการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1) หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC มากกว่า 0.67 ขึ้นไปทุกข้อ

2) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.972

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ สำหรับการส่งทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามให้ด้วยและได้รับกลับคืนมา จำนวน 285 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

3.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เป็นผู้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง จำนวน 7 ข้อ

3.3 นำผลจากการสัมภาษณ์มาทำการประชุมระดมความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันและเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อ ชสอ. จำนวน 5 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. บัญชีส่วนบุคคลและบัญชีด้านสหกรณ์ วิเคราะห์โดยการหาจำนวนความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด วิเคราะห์โดยการหาร้อยละและได้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเชื่อมั่นของ ชสอ. ตามหลักเกณฑ์การประเมินหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ ของสำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2554,น.60) ดังนี้

ต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึงต้องปรับปรุง

ร้อยละ 60 - 69 หมายถึงมีความเชื่อมั่นพอใช้

ร้อยละ 70 - 79 หมายถึงมีความเชื่อมั่นดี

ร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึงมีความเชื่อมั่นดีมาก

3. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรต้นที่จำแนก 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way analysis of variance) สำหรับตัวแปรต้นมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different :LSD.) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนำเสนอในรูปแบบตารางและบรรยายใต้ตาราง

4. แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ และการประชุมระดมความคิดเห็นแล้วบรรยายสรุปเป็นรายชื่อ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัดเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก

ตอนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ.

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ ชสอ.

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ.

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

\bar{X} หมายถึง คะแนนเฉลี่ยเลขคณิต

S.D. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n หมายถึง จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

t หมายถึง การทดสอบค่าสถิติ ที

F หมายถึง การทดสอบความแปรปรวนทางเดียวด้วยการทดสอบค่าสถิติเอฟ

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Sig. หมายถึง ค่าความน่าจะเป็นจากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ชสอ. หมายถึง ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสหกรณ์ ประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ ระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ. ขนาดของสหกรณ์สมาชิก ประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์สมาชิก และประเภทการเงินที่สหกรณ์สมาชิกใช้บริการของ ชสอ. รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก

(n=285)		
ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	135	47.37
หญิง	150	52.63
2. อายุ		
ไม่เกิน 35 ปี	33	11.58
35-40 ปี	38	13.33
41-45 ปี	68	23.85
46-50 ปี	89	33.23
51 ปีขึ้นไป	57	20.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	38	13.33
ปริญญาตรี	167	58.59
สูงกว่าปริญญา	80	28.08
4. ตำแหน่งในสหกรณ์		
ประธาน/กรรมการ	127	44.56
ฝ่ายจัดการ (ผู้จัดการ/รองผู้จัดการ)	158	55.44

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n=285)		
ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์		
ไม่เกิน 5 ปี	103	36.14
6-10 ปี	61	21.40
11-15 ปี	71	24.91
16 ปีขึ้นไป	50	17.55
6. ระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ.		
น้อยกว่า 10 ปี	41	14.39
10-20 ปี	81	28.42
มากกว่า 20 ปี	163	57.19
7. ขนาดของสหกรณ์สมาชิก		
เล็ก	58	20.35
กลาง	122	42.80
ใหญ่	105	36.85
8. ประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์		
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	203	71.23
เอกชน	82	28.77
9. สถานที่ตั้งของสหกรณ์สมาชิก		
ส่วนกลาง	119	41.75
ส่วนภูมิภาค	166	58.25
10. ประเภทการเงินที่สหกรณ์สมาชิกใช้บริการของ ชสอ.		
เงินกู้	120	42.11
เงินฝาก	132	46.32
ไม่ได้ใช้บริการทางการเงิน	33	11.57

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 มีอายุ 46-50 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 33.23 มี

การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 58.59 มีตำแหน่งในสหกรณ์เป็นฝ่ายจัดการ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 55.44 มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 36.14 ระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ. มากกว่า 20 ปี จำนวน 163 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 57.19 เป็นสหกรณ์ขนาดกลาง จำนวน 122 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 42.80 เป็นสหกรณ์ประเภทกลุ่มวิชาชีพ ราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 203 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 71.23 สหกรณ์ มีสถานที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค จำนวน 166 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 58.25 และเป็นสหกรณ์ที่ใช้บริการการเงินของ ชสอ. ประเภท เงินฝาก จำนวน 132 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 46.32

ตอนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ผลการวิเคราะห์ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยรวมและรายหลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณภาพ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.2 - 4.8

ตารางที่ 4.2 ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยรวม

(n=285)			
หลักธรรมาภิบาล	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
1. หลักนิติธรรม	84.85	ดีมาก	6
2. หลักคุณธรรม	85.16	ดีมาก	4
3. หลักความโปร่งใส	85.78	ดีมาก	3
4. หลักการมีส่วนร่วม	84.94	ดีมาก	5
5. หลักความรับผิดชอบ	85.90	ดีมาก	2
6. หลักความคุ้มค่า	87.57	ดีมาก	1
รวม	86.43	ดีมาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยรวม อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 86.43) เมื่อพิจารณา

เป็นรายหลักพบว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกหลัก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม

ตารางที่ 4.3 ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชสอ. หลักนิติธรรม

(n=285)			
หลักนิติธรรม	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
1. ชสอ. กำหนดข้อบังคับ โดยไม่ขัดพระราชบัญญัติสหกรณ์และควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับ	86.43	ดีมาก	1
2. ชสอ. กำหนดระเบียบอย่างครอบคลุมและใช้เป็นแนวปฏิบัติกับทุกฝ่ายภายในองค์กรและสหกรณ์สมาชิกด้วยความเที่ยงธรรม	85.26	ดีมาก	4
3. ชสอ. ก่อหนี้ผูกพันกับสหกรณ์สมาชิกและหรือรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปีที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ	85.50	ดีมาก	3
4. สหกรณ์สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ ชสอ. มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับและหรือระเบียบของ ชสอ.	84.44	ดีมาก	6
5. คณะกรรมการดำเนินการ ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมใหญ่ที่บังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายด้วยความเป็นธรรม	85.15	ดีมาก	5
6. ชสอ. จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ และเสนออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ได้ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของ ชสอ.	81.40	ดีมาก	7
7. ชสอ. ชำระภาษีเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย ภาษีสรรพสามิต หรือภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย	85.73	ดีมาก	2
รวม	84.85	ดีมาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 84.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ ชสอ. กำหนดข้อบังคับโดยไม่ขัดพระราชบัญญัติ สหกรณ์และควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับ (ร้อยละ 86.43) รองลงมา ได้แก่ ชสอ. ชำระภาษีเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษี โรงเรือน ภาษีป้าย ภาษีสรรพสามิต หรือภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย (ร้อยละ 85.73) และ ชสอ. ก่อหนี้ผูกพันกับสหกรณ์สมาชิกและหรือรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปีที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ (ร้อยละ 85.50) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีคะแนนต่ำสุด ได้แก่ ชสอ. จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ และเสนออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ได้ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของ ชสอ. (ร้อยละ 81.40)

ตารางที่ 4.4 ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักคุณธรรม

(n=285)			
หลักคุณธรรม	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
1. ชสอ. กำหนดนโยบายการดำเนินงานที่มุ่งเกิดประโยชน์กับสหกรณ์สมาชิกโดยรวม อย่างยุติธรรมเสมอภาค	85.84	ดีมาก	3
2. ชสอ. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สหกรณ์สมาชิกมีคุณธรรม ยึดมั่นในการทำความดี ความถูกต้องและเสียสละเพื่อส่วนรวม เช่น โครงการปฏิบัติธรรม	85.96	ดีมาก	2
3. ชสอ. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในสหกรณ์สมาชิกได้มีโอกาสในการศึกษา อบรม พัฒนาความรู้ และทักษะอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่กีดกันหรือแบ่งแยก เพศเชื้อชาติ ศาสนา	86.08	ดีมาก	1
4. ชสอ. มีการกำหนดจรรยาบรรณของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ	84.79	ดีมาก	5
5. ชสอ. มีการยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณ ในการที่สหกรณ์สมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการของสหกรณ์สมาชิกทำความดี	84.33	ดีมาก	6

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

(n=285)			
หลักคุณธรรม	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
6. ชสอ. ส่งเสริมการเป็นองค์กรที่ซื่อสัตย์สุจริต สีขาวสะอาด โปร่งใส ไม่กระทำความผิดวินัยและแสวงหา ผลประโยชน์เพื่อตนเอง	85.38	ดีมาก	4
7. ชสอ. มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม การดำเนินงาน ของสหกรณ์สมาชิกตามหลักคุณธรรม	83.74	ดีมาก	7
รวม	85.16	ดีมาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 85.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ ชสอ. ส่งเสริมให้ ทุกฝ่ายในสหกรณ์สมาชิก ได้มีโอกาสในการศึกษา อบรม พัฒนาความรู้ และทักษะอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่กีดกันหรือแบ่งแยก เพศ เชื้อชาติ ศาสนา (ร้อยละ 86.08) รองลงมา ได้แก่ ชสอ. ส่งเสริม สนับสนุนให้สหกรณ์สมาชิกมีคุณธรรม ยึดมั่นในการทำความดี ความถูกต้อง และเสียสละเพื่อส่วนรวม เช่น โครงการปฏิบัติธรรม (ร้อยละ 85.96) และ ชสอ. กำหนดนโยบายการดำเนินงานที่มุ่งเกิดประโยชน์กับสหกรณ์สมาชิกโดยรวมอย่างยุติธรรมเสมอภาค (ร้อยละ 85.84) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ ชสอ. มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม การดำเนินงานของสหกรณ์สมาชิกตามหลักคุณธรรม (ร้อยละ 83.74)

ตารางที่ 4.5 ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความโปร่งใส

(n=285)			
หลักความโปร่งใส	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
1. ชสอ. มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ให้แก่ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	85.15	ดีมาก	6
2. ชสอ. นำเสนอผลการดำเนินงาน งบการเงิน ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารงานให้สหกรณ์สมาชิกทราบ	83.74	ดีมาก	7
3. ชสอ. ได้มีการพัฒนาระบบการให้บริการแก่สหกรณ์ สมาชิกอย่างมีรูปธรรม เช่น กำหนดขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลาการให้บริการ	87.25	ดีมาก	1

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

(n=285)

หลักความโปร่งใส	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
4. ผู้ตรวจสอบกิจการ ชสอ. ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจอย่างครบถ้วนถูกต้อง มีการจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะในการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินงานต่อที่ประชุมใหญ่ของ ชสอ.	86.55	ดีมาก	2
5. ชสอ. จัดวางโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจนมีการแบ่งแยกหน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการหรือผู้ทำการแทน เป็นลายลักษณ์อักษร สามารถสอบทานระหว่างกันได้	86.31	ดีมาก	3
6. ชสอ. มีระบบการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงาน แผนงาน หรือโครงการต่างๆ เป็นประจำ	85.61	ดีมาก	5
7. ชสอ. ให้ความร่วมมือ และความช่วยเหลือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม เช่น กฎหมาย ฟอกเงิน การกระทำผิดกฎหมาย หรือทำลายทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	85.85	ดีมาก	4
รวม	85.78	ดีมาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 85.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ ชสอ. ได้มีการพัฒนาระบบการให้บริการแก่สหกรณ์สมาชิกอย่างมีรูปธรรม เช่น กำหนดขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลาการให้บริการ (ร้อยละ 87.25) รองลงมาได้แก่ ผู้ตรวจสอบกิจการ ชสอ. ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจอย่างครบถ้วนถูกต้อง มีการจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะในการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินงาน ต่อที่ประชุมใหญ่ของ ชสอ. (ร้อยละ 86.55) และ ชสอ. จัดวางโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจน มีการแบ่งแยกหน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการหรือผู้ทำการแทน เป็นลายลักษณ์อักษร สามารถสอบทานระหว่างกันได้ (ร้อยละ 86.31) ตามลำดับสำหรับข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ ชสอ. นำเสนอผลการดำเนินงาน งบการเงิน ปัญหา อุปสรรคในการบริหารงานให้สหกรณ์สมาชิกทราบ (ร้อยละ 83.74)

ตารางที่ 4.6 ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักการมีส่วนร่วม

(n=285)

หลักการมีส่วนร่วม	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
1. การจัดแผนงานหรือแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานของ ชสอ. เกิดจากการมีส่วนร่วมของสหกรณ์สมาชิก	85.61	ดีมาก	3
2. ชสอ. เปิดโอกาสหรือมีช่องทางให้สหกรณ์สมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและร่วมตัดสินใจ	83.98	ดีมาก	6
3. ชสอ. มีการพัฒนาเงินทุนภายในจนเพียงพอต่อการดำเนินงาน เช่น การระดมหุ้น ระดมเงินฝาก หรือสะสมทุนต่างๆ	84.44	ดีมาก	4
4. สหกรณ์สมาชิกมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกรรมของ ชสอ. เพื่อร่วมพัฒนาองค์กร และขยายธุรกรรมให้มีความมั่นคง	83.74	ดีมาก	7
5. ชสอ. พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคี โดยสนับสนุนร่วมมือการดำเนินงานหรือนโยบายของภาคราชการ ภาคเอกชน และสหกรณ์ในการสร้าง ความเข้มแข็ง	84.09	ดีมาก	5
6. ชสอ. ร่วมมือกับขบวนการสหกรณ์ ในการส่งเสริมสนับสนุนระบบสหกรณ์หรือร่วมกันพัฒนาธุรกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงและเป็นเครือข่ายความร่วมมือ	86.43	ดีมาก	1
7. ชสอ. มีการจัดตั้งกองทุน หรือสะสมทุนเพื่อสาธารณประโยชน์	86.32	ดีมาก	2
รวม	84.94	ดีมาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 84.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ ชสอ. ร่วมมือกับขบวนการสหกรณ์ ในการส่งเสริมสนับสนุนระบบสหกรณ์หรือร่วมกันพัฒนาธุรกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงและเป็นเครือข่ายความร่วมมือ (ร้อยละ 86.43) รองลงมา ได้แก่ ชสอ. มีการจัดตั้งกองทุน หรือสะสมทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ (ร้อยละ 86.32) และการจัดแผนงานหรือแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานของ ชสอ. เกิดจากการมีส่วนร่วมของสหกรณ์สมาชิก

(ร้อยละ 85.61) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ สหกรณ์สมาชิกมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกรรมของ ชสอ. เพื่อร่วมพัฒนาองค์กรและขยายธุรกรรมให้มีความมั่นคง (ร้อยละ 83.74)

ตารางที่ 4.7 ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความรับผิดชอบ

(n=285)			
หลักความรับผิดชอบ	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
1. สหกรณ์สมาชิก ชสอ. มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบ และมติของ ชสอ.	86.54	ดีมาก	3
2. คณะกรรมการดำเนินการ ชสอ. มีความรับผิดชอบ ต่อบทบาทหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง	84.44	ดีมาก	7
3. บุคลากร ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถและมีประสิทธิภาพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	85.02	ดีมาก	6
4. คณะกรรมการการดำเนินการและหรือฝ่ายจัดการ ชสอ. ไม่ฝักใฝ่กับสหกรณ์สมาชิก ตามข้อตกลงหรือสัญญา ยกเว้นเหตุสุดวิสัยหรือภัยธรรมชาติ	85.15	ดีมาก	5
5. ชสอ. ส่งเสริมสนับสนุน โดยยึดหลักความรับผิดชอบในการกระจายอำนาจการตัดสินใจมีการแบ่งงานกัน ทำให้กับเขตพื้นที่ของ ชสอ.	87.60	ดีมาก	1
6. ชสอ. ให้การส่งเสริม สนับสนุนสังคมภายนอก องค์กร เช่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อันดีงามเพื่อจรรโลงความผาสุกของสังคม	85.50	ดีมาก	4
7. ชสอ. สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลสร้างค่านิยมของความเป็นสหกรณ์	87.02	ดีมาก	2
รวม	85.90	ดีมาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

(ร้อยละ 85.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ ชสอ.ส่งเสริมสนับสนุน โดยยึดหลักความรับผิดชอบในการกระจายอำนาจการตัดสินใจมีการแบ่งงานกันทำให้กับเขตพื้นที่ของ ชสอ. (ร้อยละ 87.60) รองลงมา ได้แก่ ชสอ.สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลสร้างค่านิยมของความเป็นสหกรณ์ (ร้อยละ 87.02) และสหกรณ์สมาชิก ชสอ. มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบ และมติของ ชสอ. (ร้อยละ 86.54) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ ชสอ. มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง (ร้อยละ 84.44)

ตารางที่ 4.8 ระดับความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความคุ้มค่า

(n=285)			
หลักความคุ้มค่า	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
1. ชสอ. มีการใช้ทรัพย์สิน อุปกรณ์ และหรือใช้ปัจจัยการผลิตเต็มประสิทธิภาพ ส่งเสริมหรือมีมาตรการในการใช้ทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์สูงสุด	86.43	ดีมาก	5
2. ชสอ. มีกิจกรรมแผนงานหรือนโยบายในการส่งเสริมให้สหกรณ์สมาชิกมีการประหยัดและลดการสูญเสีย โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	86.20	ดีมาก	7
3. การบริหารและดำเนินธุรกรรมของ ชสอ. มีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง สามารถจัดประโยชน์ให้กับสหกรณ์สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ	88.30	ดีมาก	2
4. ชสอ. จัดให้มีสวัสดิการกับบุคลากรสหกรณ์สมาชิกและครอบครัวเมื่อเสียชีวิตเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน	86.55	ดีมาก	4
5. ชสอ. จัดให้มีโครงการกับสหกรณ์สมาชิกเพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็ง เช่น ให้สหกรณ์ขนาดเล็กเข้าอบรมฟรี หลักสูตรความเสี่ยงให้เรียนฟรีทุกสหกรณ์	87.37	ดีมาก	3

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

(n=285)

หลักความคุ้มค่า	ร้อยละ	ระดับความเชื่อมั่น	ลำดับที่
6. ชสอ. มีกิจกรรมแผนงาน หรือโครงการส่งเสริม รายได้ ลดรายจ่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ สมาชิก เช่น โครงการให้สหกรณ์สมาชิกกู้ดอกเบียดำ เพื่อนำไปให้สมาชิกประกอบอาชีพเสริม	86.32	ดีมาก	6
7. ชสอ. มีการพัฒนาระบบควบคุมภายในที่ดี สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้กับ สหกรณ์สมาชิก (ถือผลการประเมินควบคุมภายใน ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ล่าสุด)	91.69	ดีมาก	1
รวม	87.57	ดีมาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 87.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนน สูงสุด ได้แก่ ชสอ. มีการพัฒนาระบบควบคุมภายในที่ดี สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหาร จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้กับสหกรณ์สมาชิก (ร้อยละ 93.69) รองลงมา ได้แก่ การบริหารและดำเนินธุรกรรมของ ชสอ. มีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง สามารถจัด ประโยชน์ให้กับสหกรณ์สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 88.30) และ ชสอ. จัดให้มีโครงการ กับสหกรณ์สมาชิกเพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็ง เช่น ให้สหกรณ์ขนาดเล็กเข้า อบรมฟรี หลักสูตรความเสี่ยงให้เรียนฟรีทุกสหกรณ์ (ร้อยละ 87.37) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มี คะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ ชสอ. มีกิจกรรมแผนงานหรือนโยบายในการส่งเสริมให้สหกรณ์สมาชิกมี การประหยัดและลดการสูญเสีย โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 86.20)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ของ ชสอ.

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยรวมและรายหลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ

โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จำแนกตามปัจจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสหกรณ์ ประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์และจำแนกตามปัจจัยของสหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ. ขนาดของสหกรณ์สมาชิก ประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์สมาชิก สถานที่ตั้งของสหกรณ์สมาชิก และประเภทการเงินที่สหกรณ์สมาชิกใช้บริการของ ชสอ. ตามสมมติฐานที่ 1-10 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามเพศ

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
หลักนิติธรรม	2.56	0.41	2.53	0.42	.697	.486
หลักคุณธรรม	2.57	0.38	2.54	0.41	.559	.576
หลักความโปร่งใส	2.57	0.41	2.55	0.41	-.494	.622
หลักการมีส่วนร่วม	2.56	0.43	2.55	0.46	.586	.558
หลักความรับผิดชอบ	2.61	0.42	2.51	0.42	.952	.342
หลักความคุ้มค่า	2.66	0.41	2.60	0.41	1.159	.247
รวม	2.58	0.35	2.55	0.36	.668	.505

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีเพศต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่ามีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกหลัก

สมมติฐานที่ 2

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีอายุต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามอายุ

(n=285)

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก		SS	df	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.440	4	.110	.639	.635
	ภายในกลุ่ม	50.736	280	.172		
	รวม	51.176	284			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.079	4	.020	.123	.974
	ภายในกลุ่ม	47.124	280	.160		
	รวม	47.294	284			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.411	4	.103	.188	.672
	ภายในกลุ่ม	51.525	280	.175		
	รวม	51.935	284			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.181	4	.045	.221	.926
	ภายในกลุ่ม	60.261	280	.204		
	รวม	60.442	284			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.346	4	.086	.477	.753
	ภายในกลุ่ม	53.500	280	.181		
	รวม	53.846	284			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.137	4	.034	.199	.939
	ภายในกลุ่ม	50.883	280	.172		
	รวม	51.020	284			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.144	4	.036	.271	.896
	ภายในกลุ่ม	39.039	280	.132		
	รวม	39.183	284			

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีอายุต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่ามีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกหลัก

สมมติฐานที่ 3

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 3 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ ชสอ. จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=285)

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก		SS	df	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.389	2	.195	1.138	.322
	ภายในกลุ่ม	50.287	282	.171		
	รวม	51.176	284			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.450	2	.225	1.426	.2412
	ภายในกลุ่ม	46.843	282	.158		
	รวม	47.293	284			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.093	2	.047	.267	.766
	ภายในกลุ่ม	51.842	282	.175		
	รวม	51.935	284			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.027	2	.014	.087	.935
	ภายในกลุ่ม	60.415	282	.203		
	รวม	60.442	284			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.079	2	.040	.219	.804
	ภายในกลุ่ม	53.766	282	.181		
	รวม	53.846	284			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.161	2	.081	.471	.625
	ภายในกลุ่ม	50.859	282	.171		
	รวม	51.020	284			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.077	2	.038	.292	.747
	ภายในกลุ่ม	39.106	282	.132		
	รวม	39.183	284			

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่ามีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกหลัก

สมมติฐานที่ 4

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีตำแหน่งในสหกรณ์ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 4 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามตำแหน่งในสหกรณ์

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก	ตำแหน่งสหกรณ์				t	Sig.
	ประธาน/กรรมการ		ฝ่ายจัดการ			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
หลักนิติธรรม	2.52	0.40	2.57	0.42	-.915	.361
หลักคุณธรรม	2.58	0.41	2.54	0.39	.850	.393
หลักความโปร่งใส	2.62	0.40	2.52	0.42	.899	.369
หลักการมีส่วนร่วม	2.57	0.45	2.53	0.44	.759	.449
หลักความรับผิดชอบ	2.59	0.42	2.53	0.42	1.202	.230
หลักความคุ้มค่า	2.69	0.39	2.57	0.40	-1.896*	.048
รวม	2.60	0.35	2.54	0.37	1.106	.166

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีตำแหน่งในสหกรณ์ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่า หลักความคุ้มค่ามีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ประธาน/กรรมการสหกรณ์ มีความเชื่อมั่นมากกว่าฝ่ายจัดการ (ผู้จัดการ/รองผู้จัดการ) สำหรับหลักอื่นๆ ที่เหลือมีความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 5

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก		SS	df	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.339	3	.113	.652	.578
	ภายในกลุ่ม	50.837	281	.172		
	รวม	51.176	284			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.339	3	.113	.713	.545
	ภายในกลุ่ม	46.954	281	.159		
	รวม	47.293	284			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.439	3	.480	2.812*	.040
	ภายในกลุ่ม	50.496	281	.171		
	รวม	51.935	284			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.595	3	.198	.980	.402
	ภายในกลุ่ม	59.848	281	.202		
	รวม	60.442	284			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.829	3	.276	1.544	.237
	ภายในกลุ่ม	53.016	281	.179		
	รวม	53.846	284			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.723	3	.241	1.418	.237
	ภายในกลุ่ม	50.297	281	.170		
	รวม	51.202	284			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.610	3	.203	1.560	.199
	ภายในกลุ่ม	38.573	281	.130		
	รวม	39.183	284			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่า หลักความโปร่งใสมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับหลักอื่นๆ ที่เหลือมีความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อมั่นหลักความโปร่งใสเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูล รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นเป็นรายคู่ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ต่างกัน หลักความโปร่งใส

ประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์	\bar{X}	ประสบการณ์การทำงานสหกรณ์			
		ไม่เกิน 5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
		2.64	2.53	2.45	2.52
ไม่เกิน 5 ปี	2.64	-	0.11	0.19*	0.12
6-10 ปี	2.53		-	0.08	0.01
11-15 ปี	2.45			-	0.07
16 ปีขึ้นไป	2.52				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ ไม่เกิน 5 ปี มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. มากกว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ 11-15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นที่เหลือมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 6

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกของ ชสอ. ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 6 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ.

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก		SS	df	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.103	2	.052	.300	.741
	ภายในกลุ่ม	51.073	282	.172		
	รวม	51.176	284			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.159	2	.079	.501	.606
	ภายในกลุ่ม	47.134	282	.159		
	รวม	47.293	284			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.302	2	.151	.869	.421
	ภายในกลุ่ม	51.633	282	.174		
	รวม	51.935	284			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.034	2	.017	.083	.921
	ภายในกลุ่ม	60.409	282	.203		
	รวม	60.442	284			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.073	2	.036	.202	.818
	ภายในกลุ่ม	53.773	282	.181		
	รวม	53.846	284			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.123	2	.062	.359	.698
	ภายในกลุ่ม	53.773	282	.171		
	รวม	53.846	284			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.012	2	.006	.045	.956
	ภายในกลุ่ม	39.171	282	.132		
	รวม	39.183	284			

จากตารางที่ 4.15 พบว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ. ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่ามีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกหลัก

สมมติฐานที่ 7

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์มีขนาดต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 7 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ ชสอ. จำแนกตามขนาดของสหกรณ์สมาชิก

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก		SS	df	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.050	2	.025	.146	.864
	ภายในกลุ่ม	51.126	282	.172		
	รวม	51.176	284			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.022	2	.011	.069	.934
	ภายในกลุ่ม	47.271	282	.159		
	รวม	47.293	284			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.975	2	.488	2.837*	.046
	ภายในกลุ่ม	51.060	282	.172		
	รวม	52.035	284			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.562	2	.281	1.395	.250
	ภายในกลุ่ม	59.880	282	.202		
	รวม	60.442	284			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.503	2	.251	1.400	.248
	ภายในกลุ่ม	53.343	282	.180		
	รวม	53.846	284			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.068	2	.034	.197	.821
	ภายในกลุ่ม	50.953	282	.172		
	รวม	51.020	284			

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก		SS	df	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	.224	2	.112	.850	.426
รวม	ภายในกลุ่ม	38.958	282	.131		
	รวม	39.189	284			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีขนาดต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่า หลักความโปร่งใส มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับหลักอื่นๆ ที่เหลือ มีความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อมั่นหลักความโปร่งใสเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) จำแนกตามขนาดของสหกรณ์สมาชิก รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นเป็นรายคู่ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีขนาดต่างกัน หลักความโปร่งใส

ประเภทการดำเนินงาน	\bar{X}	ขนาดของสหกรณ์สมาชิก		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่
		2.63	2.55	2.35
เล็ก	2.63	-	0.08	0.28*
กลาง	2.55		-	0.20*
ใหญ่	2.35			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีขนาดใหญ่มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความโปร่งใส น้อยกว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นที่เหลือมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 8

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์เป็นประเภทกลุ่มวิชาชีพต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 8 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์สมาชิก

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก	กลุ่มวิชาชีพ				t	Sig.
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ		เอกชน			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
หลักนิติธรรม	2.54	0.42	2.55	0.40	-.243	.808
หลักคุณธรรม	2.56	0.43	2.55	0.37	.085	.931
หลักความโปร่งใส	2.60	0.40	2.52	0.42	1.632	.104
หลักการมีส่วนร่วม	2.58	0.46	2.53	0.44	.856	.393
หลักความรับผิดชอบ	2.68	0.42	2.54	0.42	.947	.344
หลักความคุ้มค่า	2.65	0.45	2.61	0.38	.134	.854
รวม	2.58	0.37	2.55	0.35	.670	.503

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นประเภทกลุ่มวิชาชีพต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่ามีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกหลัก

สมมติฐานที่ 9

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์มีสถานที่ตั้งต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 9 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามสถานที่ตั้งของสหกรณ์สมาชิก

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก	สถานที่ตั้ง				t	Sig.
	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
หลักนิติธรรม	2.53	0.41	2.56	0.43	-2.39	.815
หลักคุณธรรม	2.57	0.45	2.54	0.38	.175	.872
หลักความโปร่งใส	2.61	0.43	2.51	0.45	1.832	.096
หลักการมีส่วนร่วม	2.60	0.49	2.51	0.45	.856	.192
หลักความรับผิดชอบ	2.62	0.41	2.50	0.45	1.947*	.045
หลักความคุ้มค่า	2.61	0.45	2.65	0.38	.134	.656
รวม	2.59	0.37	2.54	0.35	.670	.385

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีสถานที่ตั้งต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่า หลักความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่อยู่ส่วนกลางมีความเชื่อมั่นมากกว่าส่วนภูมิภาค สำหรับหลักอื่นๆ ที่เหลือมีความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 10

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่สหกรณ์ใช้บริการประเภทการเงินของ ชสอ. ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 10 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามประเภทการเงินที่สหกรณ์สมาชิกใช้บริการ

ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิก		SS	df	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.719	2	.359	2.115	.122
	ภายในกลุ่ม	50.458	282	.170		
	รวม	51.176	284			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.383	2	.191	1.212	.299
	ภายในกลุ่ม	46.911	282	.158		
	รวม	47.293	284			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.639	2	.320	1.850	.159
	ภายในกลุ่ม	51.296	282	.173		
	รวม	51.935	284			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.294	2	.147	.725	.485
	ภายในกลุ่ม	60.149	282	.203		
	รวม	60.442	284			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.024	2	.012	.067	.935
	ภายในกลุ่ม	53.821	282	.181		
	รวม	53.846	284			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.040	2	.020	.118	.889
	ภายในกลุ่ม	50.980	282	.172		
	รวม	51.020	284			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.253	2	.127	.967	.381
	ภายในกลุ่ม	38.929	282	.131		
	รวม	39.183	284			

จากตารางที่ 4.20 พบว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่ใช้บริการประเภทการเงินของ ชสอ. ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่ามีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกหลัก

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ

ผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณของการวิจัยเรื่องนี้พบว่า สหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 86.43) เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่า สหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกหลักเช่นกัน โดยหลักที่มีคะแนนสูงสุดตามลำดับลงไป ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม ซึ่งคิดเป็นคะแนนร้อยละเท่ากับ 87.57, 85.90, 85.78, 85.16, 84.94 และ 84.85 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาจากคะแนนเป็นร้อยละ ชสอ. ควรจะต้องตระหนักในเรื่องการบริหารความเชื่อมั่นตามหลักธรรมาภิบาลให้เพิ่มมากขึ้น เข้าสู่ความเชื่อมั่นให้เข้าสู่ร้อยละ 100 หรือใกล้เคียง เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และความมั่นใจให้กับสหกรณ์สมาชิกไว้วางใจในการทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น การถือหุ้น การฝากเงิน เป็นต้น

ดังนั้นจากผลการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่รู้จัก ชสอ. เป็นอย่างดี โดยการเข้าร่วมกิจกรรมกับ ชสอ. เป็นประจำและสหกรณ์ได้ทำธุรกรรมทางการเงินกับ ชสอ. ที่มีปริมาณตั้งแต่ 500 ล้านบาทขึ้นไป ทั้งที่เป็นผู้ฝากเงินและกู้เงิน จำนวน 10 คน แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ.

เมื่อสรุปผลการสัมภาษณ์ได้แล้ว ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group) กับกลุ่มผู้บริหารของ ชสอ. จำนวน 5 คน เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ ตลอดจนช่วยเสริมเนื้อหาบางส่วนอาจขาดตกบกพร่องที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลจากการวิจัยได้แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ ชสอ. ผู้วิจัยได้แบ่งแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มที่เป็นแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละหลักโดยตรง
- 2) กลุ่มที่เป็นแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวม

1. แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน

1.1 หลักนิติธรรม

1.1.1 ให้ ชสอ. ยึดหลักเกณฑ์ และระเบียบปฏิบัติกับสหกรณ์สมาชิกอย่างเสมอภาคกันและเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

1.1.2 ให้ ชสอ. ปฏิบัติงานทุกประเภทที่มีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยไม่มีข้อยกเว้น

1.1.3 ในกรณีที่ ชสอ. มีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎเกณฑ์ ระเบียบ และข้อบังคับ ให้สหกรณ์สมาชิกปฏิบัติ ให้ ชสอ. ทำการปรึกษาหารือกับสหกรณ์สมาชิกก่อนประกาศใช้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้สหกรณ์สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจแลปฏิบัติได้

1.1.4 ให้ ชสอ. เป็นผู้นำในการนำเสนอปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการสหกรณ์เพื่อให้การบริหารจัดการสหกรณ์สอดคล้องกับสถานการณ์ และเป็นจริงตามสภาพปัจจุบัน และเป็นธรรมต่อสมาชิกสหกรณ์

1.1.5 ให้ ชสอ. เป็นหัวขบวนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการรักษาผลประโยชน์ โดยส่วนรวมจากการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ออกระเบียบและกฎเกณฑ์การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อสหกรณ์อย่างทันที่และรวดเร็ว

1.2 หลักคุณธรรม

1.2.1 ชสอ. ต้องให้ความเอื้ออาทรต่อสหกรณ์สมาชิกโดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีปัญหา ควรเข้าช่วยเหลือเพื่อให้สหกรณ์สมาชิกฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.2 ชสอ. ต้องสร้างความเป็นธรรมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะสมาชิกผู้ถือหุ้น และผู้ดูแลจดจนพนักงานสหกรณ์ต้องให้ความเป็นธรรมไม่ลำเอียง

1.2.3 ชสอ. ควรให้ความช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกที่เดือดร้อนอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาคอย่างทั่วถึง

1.2.6 ชสอ. ควรปรับระบบการเลือกตั้งในปัจจุบันให้เป็นธรรมต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม อย่างสง่างาม

1.3 ความโปร่งใส

1.3.1 ชสอ. ต้องปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดเผยข้อมูล

1.3.2 ชสอ. ต้องมีระบบการควบคุมภายในอย่างเป็นระบบที่เข้มแข็ง และจริงจังสามารถตรวจสอบได้ทุกเวลา

1.3.3 โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ ชสอ. จัดทำขึ้น ควรให้สหกรณ์สมาชิกตรวจสอบได้โดยการเผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์ ส่วนกลางของ ชสอ.

1.3.4 ชสอ. ต้องจัดส่งงบแสดงฐานะการเงิน งบค่าใช้จ่าย งบกำไรขาดทุน ทุกเดือนแก่สหกรณ์สมาชิกเพื่อทราบสถานะทางการเงินปัจจุบัน (งบดุล) โดยจัดส่งทางสื่อสารสนเทศ อีเมลล์

1.3.5 ชสอ. ควรเปิดเผยประโยชน์ของกรรมการ เจ้าหน้าที่ ผ่านเว็บไซต์

1.3.6 การดำเนินงานของ ชสอ. ทุกขั้นตอนต้องสามารถตรวจสอบได้ และสามารถตอบข้อสงสัยได้ทุกเรื่องทุกกิจกรรมในหลายช่องทาง

1.3.7 การบริหารงานให้ยึดหลักการสหกรณ์สีขาวของ ชสอ. ไว้ เพื่อสร้างความเชื่อถือและศรัทธาของสหกรณ์สมาชิก

1.3.8 การจัดซื้อจัดจ้างของ ชสอ. ทุกครั้ง ควรเปิดเผยโดยให้ผ่านเว็บไซต์ เพื่อให้สหกรณ์สมาชิกตรวจสอบได้

1.4 หลักการมีส่วนร่วม

1.4.1 ชสอ. ควรเปิดโอกาสให้สหกรณ์ สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยการให้ข้อเสนอการบริหารงานของ ชสอ. ผ่านเว็บไซต์ หรือช่องทางอื่นๆ ที่เป็นไปได้

1.4.2 ชสอ. ควรมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับเครือข่ายสหกรณ์ทุกประเภทและทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อเป็นการนำข้อมูลที่ดีและเป็นประโยชน์มาใช้ในการบริหาร ชสอ. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการบริหารจัดการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

1.4.3 ชสอ. ต้องกระจายอำนาจให้สหกรณ์ สมาชิกที่มีอยู่ในภูมิภาคได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร ชสอ. มากยิ่งขึ้นกว่าปัจจุบัน

1.4.4 ให้สหกรณ์สมาชิกมีส่วนร่วมในการออกเสียงหรือปฏิบัติงานสำคัญที่
ชสอ. จัดขึ้นเป็นภาพรวมของสหกรณ์สมาชิก เช่น งานวันออมแห่งชาติ (31 ตุลาคม ของทุกปี) การ
บริหารงานเขตพื้นที่ของ ชสอ. (มี 8 เขต) เป็นต้น

1.4.5 ชสอ. ต้องเปิดโอกาสให้สหกรณ์สมาชิกเสนอแนะแนวทางการจัด
กิจกรรมต่างๆของ ชสอ. ได้หลายช่องทาง เพื่อให้กิจกรรมเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสหกรณ์สมาชิก
อย่างทั่วถึง

1.4.6 ชสอ. ต้องจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างสหกรณ์ฟรีแลนซ์
เชิญชวนให้ทุกสหกรณ์เข้าร่วม เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ

1.4.7 ชสอ. ควรมีกรรมการ ที่ปรึกษา ในทุกพื้นที่ที่ครอบคลุมสหกรณ์สมาชิก
เพื่อทราบ ปัญหาต่าง ๆ ของสหกรณ์สมาชิก อย่างทั่วถึงและช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

1.5 หลักความรับผิดชอบ

1.5.1 คณะกรรมการและผู้บริหาร ชสอ. ควรมีความรับผิดชอบต่อที่นอกเหนือจาก
หลักนิติธรรม เช่น ควรรับผิดชอบต่อเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมด้วย

1.5.2 คณะกรรมการและผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัยการ
ทำงานและปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และปฏิบัติงานด้วยจิต
สาธารณะ

1.5.3 คณะกรรมการหากมีการบริหารผิดพลาดด้วยความประมาท ทำให้ ชสอ.
เสียหายจะต้องหาผู้รับผิดชอบทุกกรณี

1.5.4 ชสอ. ควรเป็นองค์กรต้นแบบที่มีความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการ
และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมที่เป็นของสหกรณ์สมาชิกและสังคม

1.5.5 การจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ควรมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้
ตรวจสอบได้อย่างถูกต้อง

1.5.6 คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง กับ ชสอ. ควร
ยึดหลักการบริหารงาน และมีความรับผิดชอบเสมือนตนเองเป็นเจ้าของ

1.6 หลักความคุ้มค่า

1.6.1 การดำเนินงานทุก โครงการและทุกกิจกรรม เมื่อเสร็จสิ้นแล้วให้
ประเมินผลเพื่อพิจารณาความคุ้มค่าในการดำเนิน โครงการ หากไม่คุ้มค่าจะต้องยุติโครงการและ
กิจกรรมนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตามควรพิจารณาประโยชน์ในการใช้สอยประกอบด้วย

1.6.2 การดำเนินงานทุกโครงการและทุกกิจกรรมต้องยึดหลักความคุ้มค่า และ
ประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และควรแจ้งผลการดำเนินการให้สหกรณ์สมาชิกรับทราบด้วย

1.6.3 การดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้จ่าย และหลีกเลี่ยงการดำเนินงานแบบประชานิยมเพื่อหาเสียง

1.6.4 ควรดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานปัจจุบัน เพื่อพิจารณาลดต้นทุนและ ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของ ชสอ.

2. แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวม

2.1 ด้านข้อมูล

ให้สหกรณ์สมาชิกเข้าถึงข้อมูลของ ชสอ. ได้ด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางการเงินและการลงทุนต่างๆ ของ ชสอ. ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารงานของ ชสอ. และเป็นการช่วยตรวจสอบของสหกรณ์สมาชิกซึ่งเป็นเจ้าของ ชสอ. ร่วมกัน หากมีการดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวจะทำให้สมาชิกมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการบริหารงานของ ชสอ. ได้อย่างมั่นใจ

2.2 ด้านบุคลากร

2.2.1 คณะกรรมการควรเป็นผู้รับใช้สหกรณ์สมาชิกและพร้อมให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ คณะกรรมการจะต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้น ดังนี้

- 1) มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ มีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารงาน
- 2) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นผู้นำ และนักพัฒนาที่ดี
- 3) มีความรู้ความสามารถทางด้านสหกรณ์
- 4) ผู้สมัครประธานกรรมการ กรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ต้องไม่เป็นปรปักษ์กับ ชสอ. และไม่ทำธุรกรรมแข่งขันกับ ชสอ. เช่น การใช้บริการเงินฝาก เงินกู้ และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ ชสอ. จัดจำหน่าย

2.2.2 เจ้าหน้าที่

- 1) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นกันเองกับบุคลากรของสหกรณ์สมาชิก
- 2) มีความรู้ในงานที่รับผิดชอบ
- 3) มีความซื่อสัตย์และมีวินัยต่องานในหน้าที่
- 4) เป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะเป็นผู้รับใช้สหกรณ์สมาชิกด้วยความเต็มใจ

2.3 ด้านการบริหาร

ชสอ. ควรบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้กรรมการเขตพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประธานเขตพื้นที่ เข้าร่วมการประชุมประจำเดือนกับคณะกรรมการของ ชสอ. ทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้

นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของตนเองมานำเสนอในคณะกรรมการทราบ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและช่วยเหลือได้ทันเวลา

2.4 ด้านประชาสัมพันธ์

ชสอ. ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลงานและข่าวสารไปสู่สหกรณ์สมาชิกอย่างสม่ำเสมอและตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้สหกรณ์สมาชิกได้รับรู้การดำเนินงานของ ชสอ. ซึ่งเป็นการแสดงความจริงใจและโปร่งใสในการทำงานของ ชสอ.

2.5 ด้านความเสมอภาค

ชสอ. ต้องให้ความสำคัญเป็นธรรมต่อสหกรณ์สมาชิกอย่างเท่าเทียมทั้งด้าน การกู้เงิน และการฝากเงิน ดอกเบี้ยต้องเสมอกัน ทั้งเงินมากและเงินน้อย

2.6 การเชื่อมโยงเครือข่าย

ชสอ. ควรมีการออกตรวจเยี่ยมสหกรณ์สมาชิกเพื่อรับฟังปัญหาและข้อเสนอของสหกรณ์สมาชิกสำหรับให้ความช่วยเหลือต่อไปซึ่งเป็นการสร้างความผูกพันและความเชื่อมั่น

2.7 การจัดฝึกอบรม สัมมนา

ชสอ. จัดฝึกอบรม สัมมนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสหกรณ์สมาชิกและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับสหกรณ์สมาชิกขนาดเล็ก

2.8 การพิทักษ์สิทธิด้านกฎหมาย

ชสอ. การเป็นผู้นำและติดตามการแก้ไขกฎหมายสหกรณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อขบวนการสหกรณ์

2.9 การตั้งศูนย์ช่วยเหลือด้านกฎหมาย

ชสอ. ตั้งศูนย์ช่วยเหลือด้านกฎหมาย เช่น การให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย การดำเนินคดี การให้บริการทนายพิ์เลี้ยง เป็นต้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนของสหกรณ์สมาชิก

2.10 การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน

ชสอ. ต้องเป็นศูนย์กลางทางการเงิน เพื่อให้บริการเงินกู้ บริการเงินฝาก โดยการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรมและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของสหกรณ์สมาชิก

2.11 การเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ชสอ. ต้องเป็นศูนย์กลางทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการพัฒนาระบบโปรแกรมสหกรณ์ให้เป็นมาตรฐาน และเป็นศูนย์บริการให้คำปรึกษาด้านสารสนเทศ พร้อมทั้งแนะนำช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกในการสร้างผลงานนวัตกรรมเพื่อใช้ในงานสหกรณ์

2.12 การเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ชสอ. ต้องพัฒนาการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อเป็นแหล่งองค์ความรู้ด้านสหกรณ์สำหรับผู้สนใจ ในการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์

2.13 การศูนย์กลางนวัตกรรมสหกรณ์

ชสอ. ต้องพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์สมาชิกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสหกรณ์ต่อไป

2.14 ศูนย์กลางพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ออมทรัพย์

ชสอ. เป็นศูนย์กลางพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยการจัดตั้งสถาบันพัฒนาบุคลากรและความมั่นคงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทำหน้าที่พัฒนาบุคลากรสหกรณ์สมาชิก ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการ ให้มีองค์ความรู้ด้านสหกรณ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ชสอ. เป็นศูนย์พัฒนาสมาชิกสหกรณ์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี กินดี อยู่ดี มีความสุข เช่น การให้กู้เงิน ดอกเบี้ยต่ำสำหรับกู้ประกอบอาชีพเสริม เป็นต้น

2.15 การพัฒนาสหกรณ์คุณภาพมาตรฐาน

ชสอ. เป็นผู้นำในการสร้างเครื่องมือการประเมินและพัฒนาสหกรณ์สมาชิกให้เป็นมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ และเชิดชูเกียรติแก่สหกรณ์ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกสหกรณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนต่อไป

2.16 การปฏิรูปโครงสร้างของ ชสอ.

ชสอ. ดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างของ ชสอ. โดยปรับรูปแบบวิธีการเลือกตั้งของ ชสอ. เพื่อลดความขัดแย้ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสหกรณ์สมาชิก และการกระจายการบริหารจัดการสู่ภูมิภาค

2.17 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ชสอ. บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักการประหยัด กู้มค่า ตรวจสอบได้ เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม และควรพิจารณาเปิดเผยค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการ ดำเนินการในแต่ละปี สำหรับการจัดซื้อจัดจ้าง ดำเนินการด้วยความโปร่งใส และควรแจ้งให้สหกรณ์สมาชิกทราบเมื่อสิ้นปีบัญชี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 2) เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ สหกรณ์สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด จำนวน 285 สหกรณ์ ซึ่งผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.W.Morgan) โดยมีผู้แทนสหกรณ์ให้ข้อมูลสหกรณ์ละ 1 คน (ประธานกรรมการ กรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ หรือ รองผู้จัดการ) และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งพื้นที่ (Area Sampling) ได้แก่ กลุ่มส่วนกลาง และกลุ่มส่วนภูมิภาค เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความเชื่อมั่นซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่าที่มีช่องให้คะแนนในแต่ละข้อ 3 ช่อง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.972 และแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง จำนวน 7 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different :LSD.) สำหรับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการวิเคราะห์ และนำมาทำการสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 285 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากที่สุด (ร้อยละ 52.63) มีอายุ 46-50 ปี (ร้อยละ 33.23) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 58.59) มีตำแหน่งในสหกรณ์เป็นฝ่ายจัดการ (ร้อยละ 55.44) มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ไม่เกิน 5 ปี (ร้อยละ 36.14) ระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ. มากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 57.19) เป็นสหกรณ์ขนาดกลาง (ร้อยละ 42.80) เป็นสหกรณ์ประเภทกลุ่มวิชาชีพ ราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 71.23) สหกรณ์มีสถานที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค (ร้อยละ 58.25) และเป็นสหกรณ์ที่ใช้บริการการเงินของ ชสอ. ประเภท เงินฝาก (ร้อยละ 46.32)

1.2 ระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

สหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยรวม อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 86.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบต่อ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1.2.1 หลักนิติธรรม

สหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 84.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ คือ ชสอ. กำหนดข้อบังคับ โดยไม่ขัดพระราชบัญญัติสหกรณ์และควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับ ชสอ. ชำระภาษีเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย ภาษีสรรพสามิต หรือภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชสอ. ก่อหนี้ผูกพันกับสหกรณ์สมาชิกและหรือรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปีที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ และจัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ และเสนออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ได้ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของ ชสอ. ตามลำดับ

1.2.2 หลักคุณธรรม

สหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 85.16) เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ คือ ชสอ. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในสหกรณ์สมาชิก ได้มีโอกาสในการศึกษา อบรม พัฒนาความรู้ และทักษะอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่กีดกันหรือแบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ชสอ. ส่งเสริม สนับสนุนให้สหกรณ์สมาชิกมีคุณธรรม ยึดมั่นในการกระทำ ความดี ความถูกต้อง และเสียสละเพื่อส่วนรวม เช่น โครงการปฏิบัติธรรม ชสอ. กำหนดนโยบาย การดำเนินงานที่มุ่งเกิดประโยชน์กับสหกรณ์สมาชิกโดยรวมอย่างยุติธรรมเสมอภาค และ ชสอ. มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม การดำเนินงานของสหกรณ์สมาชิกตามหลักคุณธรรม ตามลำดับ

1.2.3 หลักความโปร่งใส

สหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความ โปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 85.78) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ คือ ชสอ. ได้มีการพัฒนาระบบการให้บริการแก่ สหกรณ์สมาชิกอย่างมีรูปธรรม เช่น กำหนดขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลาการให้บริการ ผู้ ตรวจสอบกิจการ ชสอ. ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจอย่างครบถ้วนถูกต้อง มีการจัดทำรายงานและ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินงานต่อที่ประชุมใหญ่ ชสอ. จัดวางโครงสร้างการ บริหารงานอย่างชัดเจน มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการหรือผู้ทำการแทน เป็น ทยลักษณ์อักษร สามารถสอบทานระหว่างกันได้ และชสอ. นำเสนอผลการดำเนินงาน งบการเงิน ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารงานให้สหกรณ์สมาชิกทราบ ตามลำดับ

1.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

สหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 84.94) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับดีมากทุกข้อ คือ ชสอ. ร่วมมือกับขบวนการสหกรณ์ ในการ ส่งเสริมสนับสนุนระบบสหกรณ์หรือร่วมกันพัฒนาธุรกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงและเป็นเครือข่าย ความร่วมมือ มีการจัดตั้งกองทุน หรือสะสมทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ การจัดแผนงานหรือแผน กลยุทธ์ในการดำเนินงานของ ชสอ. เกิดจากการมีส่วนร่วมของสหกรณ์สมาชิกและสหกรณ์สมาชิก มีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกรรมของ ชสอ. เพื่อร่วมพัฒนา องค์กรและขยายธุรกรรมให้มีความมั่นคง ตามลำดับ

1.2.5 หลักความรับผิดชอบต่อ

สหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความรับผิดชอบต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 85.90) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ คือ ชสอ. ส่งเสริมสนับสนุน โดยยึดหลักความ รับผิดชอบต่อในการกระจายอำนาจการตัดสินใจมีการแบ่งงานกันทำให้กับเขตพื้นที่ของ ชสอ. และ

สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลสร้างค่านิยมของความเป็นสหกรณ์ สหกรณ์สมาชิก ชสอ. มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบ และมติของ ชสอ. และคณะกรรมการดำเนินการ ชสอ. มีความรับผิดชอบบทบาทหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง ตามลำดับ

1.2.6 หลักความคุ้มค่า

สหกรณ์สมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 87.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับดีมากทุกข้อ คือ ชสอ. มีการพัฒนาระบบควบคุมภายในที่ดี สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้กับสหกรณ์สมาชิก การบริหารและดำเนินธุรกรรมของ ชสอ. มีผลกำไรอย่างต่อเนือง สามารถจัดประโยชน์ให้กับสหกรณ์สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชสอ. จัดให้มีโครงการกับสหกรณ์สมาชิกเพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็ง เช่น การให้สหกรณ์ขนาดเล็กเข้าอบรมโดยไม่เสียค่าลงทะเบียน หลักสูตรความเสียหายและการควบคุมภายใน ชสอ. จัดให้สหกรณ์สมาชิกไม่เก็บค่าลงทะเบียน และ ชสอ. มีกิจกรรมแผนงานหรือนโยบายในการส่งเสริมให้สหกรณ์สมาชิกมีการประหยัดและลดการสูญเสีย โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

1.3 การเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้แทนสหกรณ์สมาชิกและปัจจัยด้านสหกรณ์ ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสหกรณ์ และประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ พบว่า

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกปัจจัย เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักธรรมาภิบาลพบว่ามีความเชื่อมั่นแตกต่างกันในบางปัจจัย ดังนี้

1) ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีตำแหน่งในสหกรณ์ต่างกัน มีความเชื่อมั่นหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นประธาน/กรรมการ มีความเชื่อมั่นมากกว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่เป็นฝ่ายจัดการ(ผู้จัดการ/รองผู้จัดการ)

2) ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ต่างกันมีความเชื่อมั่นหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้แทน

สหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ไม่เกิน 5 ปี มีความเชื่อมั่นมากกว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ 11-15 ปี

1.3.2 ปัจจัยด้านสหกรณ์ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ประกอบด้วย

ปัจจัยด้านสหกรณ์ของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ประกอบด้วย ระยะเวลาที่สหกรณ์เป็นสมาชิกของ ชสอ. ขนาดของสหกรณ์สมาชิก ประเภทกลุ่มวิชาชีพของสหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์สมาชิกและประเภทการเงินที่สหกรณ์สมาชิกใช้บริการของ ชสอ. พบว่า

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีปัจจัยด้านสหกรณ์ต่างกัน มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกปัจจัย เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่ามีความเชื่อมั่นแตกต่างกันในบางปัจจัย ดังนี้

1) ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกของสหกรณ์ที่มีขนาดต่างกัน มีความเชื่อมั่น หลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกขนาดใหญ่มีความเชื่อมั่นน้อยกว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง

2) ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกของสหกรณ์ที่มีสถานที่ตั้งต่างกัน มีความเชื่อมั่น หลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่อยู่ส่วนกลางมีความเชื่อมั่นมากกว่าผู้แทนสหกรณ์สมาชิกที่อยู่ส่วนภูมิภาค

1.4 แนวทางพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ควรเป็นดังนี้

1.4.1 แนวทางพัฒนาความเชื่อมั่นตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละหลักของ ชสอ. ดังนี้

1) หลักนิติธรรม

1.1 ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติกับสหกรณ์สมาชิกอย่างเสมอภาค ถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

1.2 การออกกฎเกณฑ์ ระเบียบ และข้อบังคับ ให้สหกรณ์สมาชิกปฏิบัติ ควรทำการประชาสัมพันธ์กับสหกรณ์สมาชิกให้มีส่วนร่วม

1.3 ควรเป็นผู้นำของสหกรณ์สมาชิก ในการนำเสนอปรับกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และรักษาผลประโยชน์โดยรวมจากการออกระเบียบและกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) หลักคุณธรรม

2.1 คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการต้องให้ความเอื้ออาทรและช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกโดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ประสบปัญหาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน และควรพิจารณาจากความเป็นจริง ผสมกับหลักการของการช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิก ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 สร้างความเป็นธรรมให้สหกรณ์สมาชิกผู้ถือหุ้น ผู้กู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาคกัน

2.3 ปรับระบบการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ให้มีความเป็นธรรมต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม อย่างสง่างาม

3) หลักความโปร่งใส

3.1 ปฏิบัติงานให้ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ เปิดเผยข้อมูล และกำหนดการควบคุมภายในอย่างเป็นระบบที่เข้มแข็ง และตรวจสอบได้ ตลอดจนให้มีการเปิดเผยผลตอบแทนของคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการให้สหกรณ์สมาชิกทราบ

3.2 การจัดโครงการและกิจกรรม การจัดซื้อจัดจ้าง ควรให้สหกรณ์สมาชิกตรวจสอบได้โดยการเผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์ และเปิดช่องทางในการสอบถามข้อสงสัยในการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์

3.3 การส่งงบแสดงฐานะทางการเงิน ควรดำเนินการส่งงบแสดงฐานะทางการเงินแก่สหกรณ์สมาชิกทุกเดือน เพื่อสร้างความเชื่อถือและศรัทธาต่อสหกรณ์สมาชิก โดยยึดหลัก ชสอ. สีขาว สะอาด โปร่งใส

4) หลักการมีส่วนร่วม

4.1 เปิดโอกาสให้สหกรณ์สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ชสอ. โดยการให้ข้อเสนอแนะการบริหารงานผ่านเว็บไซต์ หรือช่องทางอื่นๆ ตามที่กำหนด

4.2 การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่าง ชสอ. กับสหกรณ์สมาชิก ทั้งนี้เพื่อเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายและประสานความสามัคคี ตลอดจนการสร้าง ความเชื่อมั่น ต่อกัน

4.3 ควรมีคณะกรรมการดำเนินการ ที่ปรึกษา ในทุกพื้นที่ครอบคลุมสหกรณ์สมาชิก ทั้งนี้ เพื่อให้ ชสอ. ดูแลและช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ

5) หลักความรับผิดชอบ

5.1 ผู้บริหารชุมนุมสหกรณ์ ควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ นอกเหนือจากหลักนิติธรรม เช่น ควรรับผิดชอบต่อเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัยการทำงานและ

ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมด้วยจิตสาธารณะ หากการบริหารเกิดความผิดพลาดด้วยความประมาท ทำให้ ชสอ. เสียหายจะต้องมีผู้รับผิดชอบเสมอ

5.2 ชสอ. ควรพัฒนาเป็นองค์กรต้นแบบที่มีความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมที่เป็นของสหกรณ์สมาชิกและสังคม

5.3 ชสอ. ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ อย่างชัดเจน และตรวจสอบได้

6) หลักความคุ้มค่า

6.1 การดำเนินงานทุกโครงการและทุกกิจกรรม เมื่อเสร็จสิ้นแล้วให้ประเมินผลเพื่อพิจารณาความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ โดยต้องยึดหลักความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร หากไม่คุ้มค่าก็ให้ยุติโครงการดังกล่าว

6.2 การใช้จ่ายงบประมาณของ ชสอ. ควรให้สหกรณ์สมาชิกได้รับรู้รายละเอียด สำหรับการดำเนินการตามนโยบายควรจะต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้จ่าย ไม่ควรทำแบบประชานิยมเพื่อหาเสียงเป็นหลัก และตรวจสอบการปฏิบัติงานปัจจุบัน ได้อย่างโปร่งใส

1.4.2 แนวทางพัฒนาความเชื่อมั่นตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมของ ชสอ. ดังนี้

1) ด้านข้อมูล ให้สมาชิกสหกรณ์เข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางการเงินและการลงทุนต่างๆ ของ ชสอ.

2) ด้านบุคลากร

2.1 คณะกรรมการดำเนินการ ต้องเป็นผู้รับใช้สหกรณ์สมาชิกและให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหา มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นผู้นำเป็นนักพัฒนาที่ดี มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานตลอดจนควรกำหนดคุณสมบัติของกรรมการ ต้องไม่เป็นปรปักษ์กับ ชสอ.

2.2 เจ้าหน้าที่ ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นกันเองกับบุคลากรของสหกรณ์สมาชิกมีความรู้ในงานที่รับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์และมีวินัยต่องานในหน้าที่ และเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะเป็นผู้รับใช้สหกรณ์สมาชิกด้วยความเต็มใจ

3) ด้านการบริหาร ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ควรบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยให้กรรมการเขตพื้นที่เข้าร่วมการประชุมประจำเดือนกับคณะกรรมการทุกครั้ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรับทราบปัญหาต่างๆ ของสหกรณ์สมาชิกทั่วประเทศ

4) ด้านประชาสัมพันธ์ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัดควรประชาสัมพันธ์ผลงานและข่าวสาร ไปสู่สหกรณ์สมาชิกอย่างสม่ำเสมอในทุกช่องทาง

5) ด้านความเสมอภาค ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ควรให้ความเป็นธรรมต่อสหกรณ์สมาชิกอย่างเท่าเทียมทั้งด้าน การกู้เงิน การฝากเงิน ดอกเบี้ย การศึกษาอบรม และควรปรับวิธีการเลือกตั้งให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมกับผู้สมัครทุกคน

6) การเชื่อมโยงเครือข่าย ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ควรเชื่อมเยือนสหกรณ์สมาชิก เป็นประจำและให้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์ที่มีปัญหา

7) การจัดฝึกอบรม สัมมนา ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ควรจัดการฝึกอบรม สัมมนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสหกรณ์สมาชิก และสนับสนุน ค่าลงทะเบียนให้สิทธิสำหรับสหกรณ์ขนาดเล็กและควรมีการประเมินสหกรณ์สมาชิกให้เป็นมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

8) การเป็นผู้นำกระบวนการสหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ควรเป็นผู้นำและติดตามการแก้ปัญหาให้มีความเป็นธรรมกับสหกรณ์อย่างใกล้ชิด และ ดูแลเกณฑ์กำกับสหกรณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์สมาชิก

9) ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ควรพัฒนาสู่การเป็น ศูนย์กลางทางการเงิน ศูนย์กลางเทคโนโลยี ศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านสหกรณ์ออมทรัพย์ ศูนย์กลางนวัตกรรมสหกรณ์ ศูนย์กลางพัฒนาบุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์ ศูนย์ช่วยเหลือด้านกฎหมาย และศูนย์พัฒนาส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและนำมาอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

2.1 ความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. โดยภาพรวมมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกหลักเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ชสอ. เป็นชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับประเทศ เป็นผู้นำสหกรณ์ มีสินทรัพย์เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีสินทรัพย์ 122,032 ล้านบาท (รายงานประจำปีของ ชสอ. 2561) และมีการขยายตัวเติบโตอย่างรวดเร็วสามารถ ทำกำไรให้เป็นที่พึงพอใจแก่สหกรณ์สมาชิกทุกปี ดังนั้น คณะกรรมการและผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการบริหารงานเป็นไปด้วยความสามารถ ความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และมีหลักธรรมาภิ

บาล นอกจากนี้ สหกรณ์ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยเหลือตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น (กาญจนา อ่อนสุวรรณ 2557 น.100) จึงทำให้ผู้แทนหรือผู้ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ยอมเข้าใจหลักพื้นฐานของสหกรณ์ออมทรัพย์ จึงมีความเชื่อมั่นว่า ชสอ. ต้องมีการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักการสหกรณ์และหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัดตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ ประกอบกับการดำเนินงานของ ชสอ. จะเหมือนกับสหกรณ์ขั้นปฐม ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำกับดูแลอย่างเคร่งครัดเช่นกัน จึงเป็นเหตุให้ผู้แทนหรือผู้ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิก มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. อยู่ในระดับดีมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายหลักทุกหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา อ่อนสุวรรณ (2557 น.73) ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและในแต่ละหลักอยู่ในระดับมากทุกหลัก ทั้ง 6 หลัก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซากิโนะ บือราเฮง (2557 น.บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์บริการ และสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดยะลา พบว่าการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ ทำสะควก (2554:น.บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะกรรมการสหกรณ์มีความคิดเห็นว่า สหกรณ์ในจังหวัดราชบุรีมีการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่ามีการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกหลัก ทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2.2 ผลจากการเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้ให้ข้อมูลที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน และปัจจัยด้านสหกรณ์ต่างกันมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกปัจจัย ทั้งนี้ เนื่องจากผู้แทนที่ให้ข้อมูลทุกคนของทุกสหกรณ์สมาชิกมีตำแหน่งเป็นประธาน กรรมการ และฝ่ายจัดการ(ผู้จัดการ/รองผู้จัดการ) จึงมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับสหกรณ์เป็นอย่างดีใกล้เคียงกันทุกปัจจัยส่วนบุคคลและทุกปัจจัยด้านสหกรณ์ ทั้งในด้านอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์ ตลอดจนแนว

ปฏิบัติเกี่ยวกับสหกรณ์ที่ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ และ พระราชบัญญัติสหกรณ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละหลัก พบว่า มีความเชื่อมั่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในบางข้อสรุปได้ดังนี้

2.2.1 หลักนิติธรรม

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักนิติธรรม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกปัจจัยส่วนบุคคล และทุกปัจจัยด้านสหกรณ์ เนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลทุกคนที่เป็นผู้แทนในการตอบแบบประเมินของสหกรณ์สมาชิก จะทราบดีว่าการดำเนินงานของสหกรณ์รวมถึง ชสอ. ด้วย จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบ และมติ โดยเคร่งครัด รวมถึงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางแพ่งและอาญาด้วย หากไม่ปฏิบัติตามคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบ มีโทษหนักถึงการถอดถอนการเป็นกรรมการ การชดใช้หนี้กรณีประมาทเลินเล่อ หากมีการทุจริตจะต้องติดคุก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกรมตรวจสอบบัญชีและกรมส่งเสริมสหกรณ์มีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบ หากสหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามคณะกรรมการจะถูกลงโทษ ถอดถอนจากการเป็นกรรมการ ดังนั้นผู้ที่ปฏิบัติงานในสหกรณ์ทั้งที่เป็นคณะกรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์อย่างเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกัน ดังนั้น ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกไม่ว่าจะมีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันหรือปัจจัยด้านสหกรณ์ต่างกัน จำเป็นต้องมีความรู้ด้านหลักนิติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน จึงเป็นเหตุให้ ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันและปัจจัยด้านสหกรณ์ต่างกัน มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.2 หลักคุณธรรม

ผู้แทนสหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักคุณธรรม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกปัจจัยส่วนบุคคลและทุกปัจจัยด้านสหกรณ์ เนื่องจากการทำงานด้านสหกรณ์มีลักษณะของงานที่จะต้องให้ความช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันระหว่างมวลสมาชิกและคณะกรรมการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคนทุกฝ่าย นอกจากนี้ สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์และใช้บริการธุรกิจ ธุรกิจของตนเอง ซึ่งเป็นเจ้าของโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทั้งเงินฝากและเงินกู้ดอกเบี้ยต้องเป็นธรรมเมื่อครบสิ้นปีงบประมาณของสหกรณ์จะมีการแบ่งเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนจากกำไรสุทธิที่เหลือแต่ละปี กลับคืนสู่สมาชิกทุกคนแต่อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการสหกรณ์เป็นไปตามหลักคุณธรรมทุกประการเพราะสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นนั้นถือว่าเป็นสวัสดิการของหน่วยงาน รัฐต้องสนับสนุนและตรวจสอบอย่างใกล้ชิด เมื่อ

สหกรณ์สมาชิกมีปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเงิน สหกรณ์ต้องเข้ามาช่วยดูแลและแก้ไขให้สมาชิกหมดปัญหาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ให้สมาชิกมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยระบบสหกรณ์ ซึ่งมีหลักการสำคัญที่สมาชิกจะต้องช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สหกรณ์มีความเอื้ออาทรต่อสมาชิกไม่เหมือนกับสถาบันการเงิน ซึ่งสมาชิกสหกรณ์ทุกคนจะเข้าใจดีว่าสหกรณ์เป็นที่พึ่งได้ในช่วงเวลาสร้างครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนหากมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินด่วนเมื่อยามจำเป็นป่วยไข้ สหกรณ์ก็จะเป็นที่พึ่งได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสหกรณ์มีการบริหารโดยยึดหลักคุณธรรมโดยแท้จริง ด้วยเหตุนี้ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกจะเข้าใจหลักการบริหารสหกรณ์ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับ ชสอ. จึงมีความเชื่อมั่นว่า เมื่อสหกรณ์สมาชิกมีความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงินหรือเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ชสอ. จะต้องยึดหลักคุณธรรมเพื่อช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกอย่างแน่นอน ในฐานะที่ ชสอ.เปรียบเสมือนพ่อแม่ต้องดูแลลูกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิก ทั้งที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันและปัจจัยด้านสหกรณ์ต่างกัน มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา อ่อนสุวรรณ (2557 น.บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารสหกรณ์และผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ ทำสะดวง (2554 น.97) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี ด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2.2.3 หลักความโปร่งใส

ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความโปร่งใส โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ พบว่า มีบางปัจจัยมีความเชื่อมั่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ไม่เกิน 5 ปี มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ.ด้านหลักความโปร่งใสมากกว่า ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์ 11-15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์นานถึง 11-15 ปี จะรู้จักและ

เข้าใจระบบการทำงานของ ชสอ. มากกว่าและอาจจะเห็นระบบที่ขัดต่อความรู้สึกเกี่ยวกับความโปร่งใส เช่น ระบบการเลือกตั้งคณะกรรมการของ ชสอ. มีการแข่งขันกันสูงและไม่เป็นธรรม มีการโจมตีการทำงานซึ่งอาจจะมองภาพว่าเมื่อเข้าไปบริหารแล้วจะได้รับผลประโยชน์บางอย่างที่ไม่โปร่งใส นอกจากนี้สหกรณ์สมาชิกไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเงินในแต่ละเดือนของ ชสอ. เป็นต้น ซึ่ง ชสอ. ต้องนำมาปรับปรุงต่อไป

นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกขนาดใหญ่มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความโปร่งใสน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เนื่องจากสหกรณ์ขนาดใหญ่มีระบบการบริหารที่ซับซ้อนย่อมเป็นเรื่องยากในการบริหารและการควบคุมมากกว่าสหกรณ์ขนาดเล็กซึ่งควบคุมการบริหารจัดการได้ง่ายกว่า ดังนั้น ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกขนาดใหญ่จึงมองว่า ชสอ. เป็นองค์กรขนาดใหญ่ การควบคุมการบริหารน่าจะซับซ้อนและควบคุมความโปร่งใสในการบริหารจัดการได้ไม่เต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา อ่อนสุวรรณ (2557 น.98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม พบว่าผู้บริหารสหกรณ์และผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มีความคิดเห็นต่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม ด้านความโปร่งใสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระ วงศ์สรรค์ (2555 น.131) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ออมทรัพย์กองทัพไทย จำกัด ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมไม่แตกต่างกัน และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ ทำสะดวง (2554 น, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะกรรมการที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ เนื่องจาก ในปัจจุบัน ชสอ. มีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจให้ทุกสหกรณ์ได้มีส่วนร่วม โดยการแบ่ง ชสอ. เป็นเขตพื้นที่ 8 เขตทั่วประเทศ ไทย และให้งบประมาณในแต่ละเขตไปช่วยบริหารจัดการแทน ชสอ. เช่น การจัดอบรมสัมมนาให้ตรงกับความต้องการของสหกรณ์สมาชิกในเขตพื้นที่อย่างเป็นอิสระ

นอกจากนี้ในเรื่องที่สำคัญๆ และมีผลกระทบกับสหกรณ์ ชสอ. จะขอเชิญทุกสหกรณ์เข้ามาร่วมกันหารือและจัดสัมมนาหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เช่น เรื่องเกณฑ์กำกับสหกรณ์ ตลอดจนการจัดหลักสูตรต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสหกรณ์ การจัดสวัสดิการให้กับสหกรณ์สมาชิก เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันและปัจจัยด้านสหกรณ์ต่างกัน มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระ วงศ์สรรค์ (2555 น.133) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการ ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทุกปัจจัย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ ทำสะดวง (2554 น.บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะกรรมการที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา อ่อนสุวรรณ (2557 น.99) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารสหกรณ์และผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มีความคิดเห็นต่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.5 หลักความรับผิดชอบ

ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ ชสอ. หลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ พบว่า มีปัจจัยด้านสหกรณ์บางปัจจัย ได้แก่ สถานที่ตั้งของสหกรณ์สมาชิก คือ ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีสถานที่ตั้งอยู่ส่วนกลางมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความรับผิดชอบ มากกว่าผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีสถานที่ตั้งอยู่ส่วนภูมิภาคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่อยู่ส่วนกลาง อาจจะได้พบปะกับคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของ ชสอ. มากกว่าหรือบ่อยครั้งกว่าคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในส่วนภูมิภาค

นอกจากนี้ สหกรณ์ที่ตั้งอยู่ส่วนกลางจะเห็นว่า ชสอ. เป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์สมาชิกอย่างจริงจัง โดยการจัด โครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาสหกรณ์สมาชิกให้มีประสิทธิภาพตลอดเวลา เช่น การพัฒนาเกณฑ์ป้องกันความเสี่ยง จัดอบรมความเสี่ยงให้กับสหกรณ์ต่างๆ การจัดกองทุนเสถียรภาพของสหกรณ์เพื่อป้องกันการขาดสภาพคล่อง เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ ทำสะควก (2554 น.บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์จังหวัดราชบุรี พบว่า คณะกรรมการที่มีระดับการศึกษาและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา อ่อนสุวรรณ (2557 น.99) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารสหกรณ์กับผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2.6 หลักความคุ้มค่า

ผู้แทนที่ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัยส่วนบุคคลและแต่ละปัจจัยด้านสหกรณ์ พบว่า มีบางปัจจัยส่วนบุคคลบางปัจจัย ได้แก่ ตำแหน่งในสหกรณ์ คือ ผู้แทนที่ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีตำแหน่งเป็นประธาน/กรรมการ มีความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้ให้ข้อมูลของสหกรณ์สมาชิกที่มีตำแหน่งเป็นฝ่ายจัดการ(ผู้จัดการ/รองผู้จัดการ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจาก ประธาน/กรรมการ ส่วนใหญ่ จะรู้จัก ชสอ. อย่างฉาบฉวยเพราะมีเวลาการอยู่ในตำแหน่งประมาณ 2-4 ปี (วาระละ 2 ปี ไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน) ในขณะที่ฝ่ายจัดการเป็นเจ้าหน้าที่ประจำและติดต่อเกี่ยวข้องกับ ชสอ. อยู่ตลอดเวลา ย่อมมองภาพของ ชสอ. แตกต่างจาก ประธาน/กรรมการ ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารอย่างเดียว ในขณะเดียวกัน ชสอ. ได้ใช้จ่ายเงินให้สหกรณ์ขนาดเล็ก ได้อบรม/ศึกษาฟรี จัดวิทยากรให้ฟรีทุกสหกรณ์ พร้อมทั้งจ่ายเงินสงเคราะห์ให้กับกรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์สมาชิก ตลอดจน ชสอ. มีโครงการต่างๆ จำนวนมากเพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายกับสหกรณ์สมาชิกซึ่งฝ่ายจัดการของสหกรณ์สมาชิกจะทราบและเข้าใจดี อาจทำให้ฝ่ายจัดการมองเห็นว่าเป็นการใช้จ่ายที่ไม่คุ้มค่า จึงทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. หลักความคุ้มค่าน้อยกว่าความเชื่อมั่นของประธาน/กรรมการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระ วงศ์สรรค์ (2555 น.132) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา อ่อนสุวรรณ (2557 น.99) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารสหกรณ์กับผู้เกี่ยวข้องกับ

สหกรณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐมด้านความคุ้มค่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ชสอ. ควรปรับปรุงการบริหารงานโดยยึดแนวทางของธรรมาภิบาลให้มากกว่านี้ในทุกด้าน เนื่องจากผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากทุกด้านจริง แต่ความเชื่อมั่นยังไม่ถึงร้อยละ 90 จึงจำเป็นต้องพัฒนาเพิ่มขึ้น โดยการจัดทำหลักสูตรและฝึกอบรมคณะกรรมการใหม่ของ ชสอ. ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในงานของ ชสอ. ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากสหกรณ์ขั้นปฐมประมาณหนึ่งสัปดาห์ก่อนการบริหารงาน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานของ ชสอ. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสหกรณ์สมาชิก

3.1.2 ชุมนุมสหกรณ์ ควรพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. ในแต่ละหลัก ดังนี้

1) หลักนิติธรรม ชสอ. ควรเป็นผู้นำหรือเป็นหัวขบวนในการเสนอปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ที่ล่าสมัยหรือเป็นอุปสรรคการบริหารสหกรณ์ต่อรัฐบาล ตลอดจนนำเสนอกฎหมายใหม่ที่คาดว่าจะประโยชน์ต่อการบริหารงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน

2) หลักคุณธรรม ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ชุมนุมสหกรณ์ควรมีคุณธรรมสูงกว่าการใช้ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อเอื้ออาทรต่อสหกรณ์สมาชิก ช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกที่มีความเดือดร้อนอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนการเลือกตั้งกรรมการของ ชสอ. ควรโปร่งใสและตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยการจัดเลือกกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ที่เป็นกลางก่อนดำเนินการเลือกตั้ง

3) หลักความโปร่งใส ชสอ. ควรแสดงฐานะทางการเงินให้สหกรณ์สมาชิกได้ทราบทุกเดือน โดยนำประกาศลงในเว็บไซต์ของชุมนุมสหกรณ์สำหรับตรวจสอบได้ตลอดเวลา นอกจากนี้การจัดซื้อจัดจ้างควรแจ้งให้สหกรณ์สมาชิกได้ทราบโดยประกาศลงในเว็บไซต์ของ ชสอ. ตลอดจนการปฏิบัติงานใน ชสอ. ต้องตรวจสอบได้ไม่ปกปิดข้อมูล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสหกรณ์สมาชิกทุกกลุ่ม ทุกประเภทอย่างเท่าเทียมกัน

4) หลักการมีส่วนร่วม ชสอ. ควรเปิดโอกาสให้สหกรณ์สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการบริหารหรือจัดกิจกรรมต่างๆ ของ ชสอ. โดยการให้เปิดรับฟังความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะผ่านเว็บไซต์ หรือช่องทางต่างๆที่เป็นไปได้ ทั้งนี้เพื่อให้สหกรณ์สมาชิกมีความพึงพอใจและมีความเชื่อมั่น ชสอ. มากยิ่งขึ้น

5) หลักความรับผิดชอบ คณะกรรมการดำเนินการและผู้บริหารของ ชสอ. ควรมีความรับผิดชอบมากกว่าจากหลักนิติธรรม เช่น ต้องรับผิดชอบต่อเรื่องคุณธรรม จริยธรรมด้วย ตลอดจนมีวินัยการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และต้องรับผิดชอบต่อข้อผิดพลาดเสียหายในกรณีที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อและ ชสอ.เสียหายจะต้องหาผู้รับผิดชอบให้ได้

6) หลักความคุ้มค่า การดำเนินงานทุกโครงการและทุกกิจกรรมของ ชสอ. เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการแล้วต้องประเมินผลเพื่อตรวจสอบความคุ้มค่าทันที ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกโครงการ นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายต่างๆ ของ ชสอ. ควรมีการเปิดเผยให้สหกรณ์สมาชิกได้รับทราบเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสหกรณ์สมาชิก แต่อย่างไรก็ตาม การพิจารณาความคุ้มค่าให้คำนึงถึงประโยชน์การใช้อยู่เป็นหลักด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เด่นชัดมากยิ่งขึ้น ประเด็นที่ควรจะทำการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

3.2.1 ควรทำการวิจัยเรื่องทัศนคติหรือความภักดีของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ในฐานะที่เป็นผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์

3.2.2 ควรทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารเงินของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

3.2.3 ควรทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ตามหลักธรรมาภิบาล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ภาสอน. (2551). "ยุทธศาสตร์การพัฒนาการให้บริการเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของ
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสกลนคร จำกัด." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- กาญจนา อ่อนสุวรรณ. (2557). "การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม".
การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์). บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2560). "สารสนเทศสหกรณ์ปี 2560" สืบค้นวันที่ 3 สิงหาคม 2561 จาก
<http://www.cpd.go.th/cpdth2560/index.php/information-cpd/info-data-cpd>
_____ . (2560). "องค์ความรู้ด้านสหกรณ์" สืบค้นวันที่ 3 สิงหาคม 2561 จาก
<http://www.cpd.go.th/cpdth2560/index.php/information-cpd/general-coop>
_____ . (2560). "การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์".
_____ . (2561). "คู่มือสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล".
- กองสวัสดิการแรงงาน. (2535). "สหกรณ์ออมทรัพย์ประชาชน".
- คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ. (2549). "สรุปเนื้อหาวิชาทฤษฎีองค์การ". กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2542). "ทฤษฎีองค์การ". กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- เดิมศักดิ์ ทองอินทร์. (2547). "ความรู้เบื้องต้นทางการบริหารรัฐกิจ". กรุงเทพมหานคร:
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไทยวัฒนาพานิช.
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด. (2555). "ข้อบังคับชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย จำกัด ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4)".
_____ . (2560). "คู่มือคณะกรรมการอำนวยการ".
_____ . (2560). "รายงานกิจการประจำปี สิ้นสุด 31 มีนาคม 2561"
_____ . (2560). "45 ปี ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด"
_____ . (2561). "คู่มือประเมินเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการ".
- ชัยอนันต์ สมุทวาณิช. (2544). "Good Governance กับ การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเมือง".
กรุงเทพมหานคร : สายธาร.

- ชาทินะ บือราเฮง. (2557). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์บริการ และสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดยะลา (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์). ไม่ได้ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.*
- ณรงค์ชัย สุวรรณ. (2551). “ความพึงพอใจและความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการให้บริการของ สหกรณ์ ออมทรัพย์ : กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จำกัด ”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย.
- เทวราช แก้วมา. (2549). “ความพึงพอใจในการรับบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ : กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 จำกัด ” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสน ศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง,เชียงใหม่.
- ทิพาวดี เมฆสวรรค์.(2541). *ปฏิรูประบบราชการเพื่อความอยู่รอด กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน.*
- ธีรรัตน์ กิจจาร์ภัย. (2542). “เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา”.เพชรบูรณ์:คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ธีรยุทธ บุญมี.(2541).“*รัฐธรรมนูญแห่งชาติยุทธศาสตร์กู้หายนะประเทศไทย*”. กรุงเทพมหานคร: สายธาร.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2554). “*พฤติกรรมบุคคลในองค์การ*”.กรุงเทพมหานคร:เจริญพัฒนา.
- นิทัศน์ เขียมศรีพงษ์. (2553). “*ธรรมาภิบาลกับการบริหารงานสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ชาวนาธิราบรมมี จำกัด*”.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์.(2541). “ *รัฐธรรมนูญแห่งชาติและเรื่องที่เกี่ยวข้อง*”
เนชั่น สุดสัปดาห์ 6 (29 มกราคม - 4 กุมภาพันธ์) .
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี.(2544) “*รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*” .
กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ.(2542). “*การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*”กรุงเทพมหานคร :วิญญูชน.
- บรรจบ เนียมมณี. (2545). *หน้าที่นักการบริหาร* .กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2539). *การปกครองท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร:คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประเวศ วะสี (2541). *พุทธธรรมกับสังคม* กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน.

- ประมวล รุจนเสรี.(2541). “*Good Governance การบริหารที่ดีในนายอำเภอในพื้นที่*”.
กรุงเทพมหานคร.
- พิทยา พานทอง. (2558). “*กระบวนการสร้างความเชื่อมั่นและยอมรับของภาคประชาชนต่อการ
ทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน*”.รายงานวิจัย.สกว.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด.(2543) *รัฐธรรมนูญกับการปฏิรูปสังคมและการเมือง*. รัฐสภาสาร 48.
3 มีนาคม 2543.
- ไพโรจน์ พรหมสาสน์.(2541) *การบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ พัฒนาชุมชน*(กรกฎาคม).
- พงษ์ศักดิ์ ปัญญาพรผล.(2542). “*องค์กรและการจัดการ*”.กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏ
นครปฐม.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). “*พุทธวิธีบริหาร*”.กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย.
- พระราชญาณวิศิฐ.(2548). “*หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์*”.กรุงเทพมหานคร : ชัยมงคล .
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). “*พฤติกรรมองค์กร*”.กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เบอร์เน็ต.
- ยุค ศรีอาริยะ.(2546). “*โลกาภิวัตน์กับ Good Governance*”. ในธรรมาภิบาลกับคอร์ปชั่นใน
สังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิชิตรรสน์.
- รัชฎาพร พุทธาคำ. (2549). “*การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ทหารศรีสองรัก
จำกัด*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). “*ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี : ว่าด้วยการสร้างระบบ
บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*”. เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง. ราชกิจจานุเบกษา 10
สิงหาคม 2542.
- วีระ วงศ์สรรค์. (2555). “*การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการสหกรณ์ออม
ทรัพย์กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัด*”. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตร์การ
ปกครอง : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วรภัทร โทชนะเกษม.(2542). “*การสร้าง Good Governance ในองค์กร*”. วารสาร กสท.,
(ตุลาคม 2542).
- วิโรจน์ สารรัตน์.(2542). “*การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา*”.
กรุงเทพมหานคร: ทิพยวิสุทธี.
- วรชัย สิงห์ฤกษ์.(2559) “*ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ
ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด*”. วารสารการจัดการจัด
สมัยใหม่ ปีที่ 14 ฉบับที่ 1. 67-75.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(2544). “แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ”.
กรุงเทพมหานคร : กองกลาง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สัมฤทธิ์ ท่าเหล็กเจริญ.(2546). “ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วน
ตำบล :ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี”.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง:กรุงเทพ.
- โสมนัส ฌ บางช้าง.(2544). “Good Governance การกำกับดูแลที่ดี”. วารสารนักบริหาร 21,
กรกฎาคม - กันยายน 2544.
- สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์.(2544). “หลักการปกครองที่ดี (Good Governance) กับสภาวะแวดล้อม
ของระบบควบคุมภายใน (Inter)”. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์.
- สมถวิล นุรีกุล และคณะ(2548). “โครงการขยายผลเพื่อนำตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่ดีระดับ
องค์กรไปสู่ภาคปฏิบัติ”. สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(2544). “แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ”.
กรุงเทพมหานคร : กองกลาง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(2542). “คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง
และสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี”. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2542.
- โสภณ สวากขาโต. (2552). “ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ออม
ทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัดดู 4”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
มหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โสภี สุขเจริญ.(2554) “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสำนักบริหารการคลังและรายได้
กรมสรรพากร ตามความคิดเห็นของบุคลากร”.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,กรุงเทพฯ
- สุรพงษ์ ปนาทกุล.(2542). “การจัดการในสถานศึกษา. ในเอกสารประกอบการสอน 1065113
หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา.ลพบุรี:สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สมยศ นาวิการ. (2544). “การบริหารเชิงกลยุทธ์”.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร:บรรณกิจ.
- อัจรา โยมสินธ์.(2544). “บรรษัทภิบาลกลยุทธ์ธุรกิจแบบยั่งยืน”. วารสารนักบริหาร 21
กรกฎาคม – กันยายน, 2544.

- อมรา พงศาพิชญ์.(2543). “*ธรรมนูญกับประชาสังคมและองค์กรประชาสังคม*”, ในเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง สิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญ แปลงแนวคิดสู่ปฏิบัติ กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- อานันท์ ปันยารชุน.(2542). “*ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย*”. กรุงเทพมหานคร :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิสร่า กันธาสวรรณ. (2551). “*ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อระบบการบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงราย จำกัด* ” (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย,เชียงราย.
- อำไพ ทำสะควก. (2554). *การจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในจังหวัดราชบุรี (ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.*
- Chapman E.NZ.(1995). *Supervisor Survival Kit*. second edition, California : Science Research Associates Inc.
- Dale Yoder.(1956). *Personnel Principles and Policies*. fourth printing, Englewood Cliffs : New Jersey Prentice - Hall, Inc. 1956.
- Don Hellriegel.(1982). *Management*. third edition, Addison - Wesley Publishing Company. Inc., 1982.
- Gulick L. and Urwick J., *Papers on the Science of Administration*. New York : Institute of Public Administration.
- Henri Fayol.(1930) *Industrial and General Administration*. New York : Mc-Grew Hill.
- Kevin Lane Keller (1993). *Conceptualizing, Measuring, and Managing Customer Based Brand Equity*. Journal of Marketing.
- Larzelere, R.E., & Huston, L.(1980). *The Dyadic Trust Scale : Toward understanding interpersonal trust in close relationships*. Journal of Marketing and the Family.
- Moorman, C., Deshpande, R., & Zaltman, G.(1993). *Relationships between Providers and user of Market Research*. Journal of Marketing.
- Morgan. & Hunt. (1994). *The Commitment – Trust Theory of Relationship Marketing*. Journal of Marketing.
- Stern D.I. (1997). *The capital theory approach to sustainability : a critical appraisal*. Journal of Economic.
- William Ouchi. (1971). *Organization and Management*. Eaglewood Cliffs : Prentice Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้แทนสหกรณ์สมาชิก ผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ในมุมมองของผู้แทนสหกรณ์สมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำกัด และแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำกัด

การศึกษานี้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อใช้ในการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงและตามความเห็นของท่าน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยขอรับรองว่า ข้อมูลถือเป็นความลับ และนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสหกรณ์สมาชิก ตอนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำกัด และ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเชื่อมั่นของ ชสอ. จำกัด

จึงเรียนมาเพื่อตอบแบบสอบถามนี้ และส่งกลับตามที่อยู่นับมาพร้อมนี้ และขอขอบพระคุณที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลโทวีระ วงศ์สรรค์

ประธานกรรมการ

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสหกรณ์สมาชิก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่านหรือสหกรณ์ของท่าน

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ไม่เกิน 35 ปี

2. 35 - 40 ปี

3. 41-45 ปี

4. 46 - 50 ปี

4. 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่งของท่านในสหกรณ์

1. ประธาน/กรรมการ

2. ผู้จัดการ/รองผู้จัดการ

5. ประสบการณ์การทำงานด้านสหกรณ์

1. ไม่เกิน 5 ปี

2. 6 - 10 ปี

3. 11- 15 ปี

4. 16 ปีขึ้นไป

6. ระยะเวลาที่สหกรณ์ของท่านเป็นสมาชิกของ ชสอ.

1. น้อยกว่า 10 ปี

2. 10 - 20 ปี

3. มากกว่า 20 ปี

7. ขนาดของสหกรณ์ของท่าน

1. เล็ก

2. กลาง

3. ใหญ่

8. สหกรณ์ของท่านอยู่ในกลุ่มอาชีพ

1. ราชการ/รัฐวิสาหกิจ

2. เอกชน

9. สหกรณ์ของท่านอยู่ในเขตพื้นที่

1. ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ)

2. ส่วนภูมิภาค

10. สหกรณ์ของท่านใช้บริการประเภทการเงินของ ชสอ.

1. เงินกู้

2. เงินฝาก

3. ไม่ได้ใช้บริการทางการเงิน

ตอนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำกัด

ระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำกัด หมายถึง ความเชื่อของท่านที่มีต่อการดำเนินงานของ ชสอ. จำกัด ตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน () หน้าหัวข้อแต่ละข้อ ตรงตามระดับความเชื่อมั่นที่ ชสอ. ปฏิบัติ

1. หมายถึง ต้องปรับปรุง เท่ากับ 1 คะแนน

2. หมายถึง พอใช้ เท่ากับ 2 คะแนน

3. หมายถึง ดี เท่ากับ 3 คะแนน

1.หลักนิติธรรม

<p>A 1 ชสอ. กำหนดข้อบังคับโดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ และควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับ</p> <p>() 1. ชสอ. กำหนดข้อบังคับไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ แต่ไม่มี การควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับที่กำหนด</p> <p>() 2. ชสอ. กำหนดข้อบังคับไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ และมีการควบคุมการปฏิบัติตามที่กำหนด</p> <p>() 3. ชสอ. กำหนดข้อบังคับไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ มีการควบคุมการปฏิบัติและปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์</p>
<p>A 2 ชสอ. กำหนดระเบียบอย่างครอบคลุมและใช้เป็นแนวปฏิบัติกับทุกฝ่ายภายในองค์กรและสหกรณ์สมาชิกด้วยความเที่ยงธรรม</p> <p>() 1. ชสอ. กำหนดระเบียบไม่ครอบคลุมทุกธุรกิจ และไม่ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างเที่ยงธรรม</p> <p>() 2. ชสอ. กำหนดระเบียบครอบคลุมทุกธุรกิจ และใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างเที่ยงธรรม</p> <p>() 3. ชสอ. กำหนดระเบียบครอบคลุมทุกธุรกิจ ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างเที่ยงธรรม และมีการพัฒนาให้เหมาะสม</p>
<p>A 3 ชสอ. ก่อหนี้ผูกพันกับสหกรณ์สมาชิก และหรือรับฝากเงิน จากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปีที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ</p> <p>() 1. ชสอ. ก่อหนี้ผูกพันสูงกว่า วงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปี</p> <p>() 2. ชสอ. ก่อหนี้ผูกพันไม่เกิน วงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปี</p> <p>() 3. ชสอ. ก่อหนี้ผูกพันไม่เกิน วงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปี มีการทบทวนวงเงินที่เหมาะสมสม่ำเสมอหรือใช้ทุนของ สหกรณ์เองโดยไม่กู้ยืม</p>
<p>A 4 สหกรณ์สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการของ ชสอ. มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับและหรือระเบียบของ ชสอ.</p> <p>() 1. สมาชิก กรรมการ และฝ่ายจัดการมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อบังคับ และหรือระเบียบของสหกรณ์</p> <p>() 2. สมาชิก กรรมการ และฝ่ายจัดการมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อบังคับ และหรือระเบียบของสหกรณ์</p> <p>() 3. ทุกฝ่ายทั้งสมาชิก กรรมการ และฝ่ายจัดการ มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อบังคับและหรือระเบียบของสหกรณ์ โดยมีการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ</p>

A 5 คณะกรรมการดำเนินการของ ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมใหญ่ ที่ บังคับใช้อย่าง เท่าเทียมกัน รวมทั้งดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายด้วยความเป็นธรรม

() 1. คณะกรรมการ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมใหญ่ หรือดำเนินงาน เพื่อ ผลประโยชน์ อย่างไม่เท่าเทียมกัน หรือไม่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย

() 2. คณะกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมใหญ่ หรือดำเนินงาน เพื่อ ผลประโยชน์ อย่างเท่าเทียมกัน หรือเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

() 3. คณะกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมใหญ่ หรือดำเนินงาน เพื่อ ผลประโยชน์ อย่างเท่าเทียมกัน เป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีช่องทางเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเสนอข้อคิดเห็นเพื่อการ พัฒนาและแก้ไข

A 6 ชสอ. จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ และเสนออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ได้ภายใน 150 วัน นับแต่ วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

- () 1. ชสอ. จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ และเสนอขออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ เกิน 150
- () 2. ชสอ. จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ และเสนอขออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ ภายใน 150
- () 3. ชสอ. จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ และเสนอขออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ ภายใน 120 วัน

A 7 ชสอ. ชำระภาษีเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย ภาษี สรรพสามิตหรือภาษี อื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

- () 1. ชสอ. ไม่ชำระภาษี และหรือชำระค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
- () 2. ชสอ. ชำระภาษี และหรือชำระค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยครบถ้วน
- () 3. ชสอ. ชำระภาษี และหรือชำระค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยครบถ้วน และภายในระยะเวลา ที่กำหนด

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ ตาม หลักนิติธรรม

.....

.....

.....

2.หลักคุณธรรม

B 1 ชสอ. กำหนดนโยบายการดำเนินงานที่มุ่งเกิดประโยชน์กับมวลสมาชิกโดยรวม อย่างยุติธรรมและเสมอภาค

- () 1. ชสอ. กำหนดนโยบายการดำเนินงาน ซึ่งสมาชิกได้ประโยชน์อย่าง ไม่ยุติธรรมและเสมอภาค
- () 2. ชสอ. กำหนดนโยบายการดำเนินงาน ซึ่งสมาชิกได้ประโยชน์ อย่างยุติธรรมและเสมอภาค
- () 3. ชสอ. กำหนดนโยบายการดำเนินงาน ซึ่งสมาชิกได้ประโยชน์ อย่างยุติธรรมและเสมอภาคเป็นลายลักษณ์ อักษรและ ปฏิบัติอย่างครบถ้วน

<p>B 2 ชสอ. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สหกรณ์สมาชิกมีคุณธรรม ยึดมั่น ในการกระทำความดี ความถูกต้อง และ เสียสละเพื่อ ส่วนรวม เช่น โครงการปฏิบัติธรรม</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่มี</u>กิจกรรม แผนงานหรืออื่นๆ ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนทุกฝ่ายในองค์กรตามระบบ คุณธรรม</p> <p>() 2. ชสอ. <u>มี</u>กิจกรรม แผนงาน หรืออื่นๆ ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนทุกฝ่ายในองค์กรตามระบบคุณธรรม</p> <p>() 3. ชสอ. <u>มี</u>กิจกรรม แผนงาน หรืออื่นๆ ในการส่งเสริม หรือสนับสนุนทุกฝ่ายในองค์กรตามระบบคุณธรรม และมีการ ปฏิบัติตามที่กำหนด</p>
<p>B 3 ชสอ. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในสหกรณ์สมาชิก ได้มีโอกาสในการศึกษา อบรม พัฒนา ความรู้ และทักษะ อย่าง เท่าเทียมกัน โดยไม่ กีดกันหรือแบ่งแยก เพศ เชื้อชาติ และศาสนา</p> <p>() 1. ชสอ. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในองค์กร <u>ได้มี</u>โอกาสในการศึกษา อบรม พัฒนาความรู้ และทักษะ อย่าง <u>ไม่เท่า</u> เทียมกัน</p> <p>() 2. ชสอ. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในองค์กร <u>ได้มี</u>โอกาสในการศึกษาอบรม พัฒนาความรู้ และทักษะ อย่าง<u>เท่าเทียมกัน</u></p> <p>() 3. ชสอ. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในองค์กร <u>ได้มี</u>โอกาสในการศึกษา อบรม พัฒนาความรู้ และทักษะอย่าง<u>เท่าเทียม</u> กันรวมทั้ง มีนโยบายอย่างเป็นทางการ</p>
<p>B 4 ชสอ. มีการกำหนดจรรยาบรรณของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการสหกรณ์เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งทุกคน รับทราบและถือปฏิบัติ</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่มี</u>การกำหนดจรรยาบรรณของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการสหกรณ์</p> <p>() 2. ชสอ. <u>มีการ</u>กำหนดจรรยาบรรณของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการสหกรณ์</p> <p>() 3. ชสอ. <u>มีการ</u>กำหนดจรรยาบรรณของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการสหกรณ์ เป็นลายลักษณ์อักษร มีการ ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด สม่าเสมอ</p>
<p>B 5 ชสอ. มีการยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณ ในการที่สหกรณ์สมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ ของ สหกรณ์สมาชิกกระทำความดี</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่มี</u>การยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณในการกระทำความดี</p> <p>() 2. ชสอ. <u>มีการ</u>ยกย่อง ชมเชย ประกาศเกียรติคุณ ในการกระทำความดี</p> <p>() 3. ชสอ. <u>มีการ</u>ยกย่อง ชมเชย ประกาศเกียรติคุณ ในการกระทำความดี และ<u>มีการ</u>เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์</p>
<p>B 6 ชสอ. ส่งเสริมการเป็นองค์กร ที่ซื่อสัตย์สุจริต สีขาว สะอาด โปร่งใส ไม่กระทำผิดวินัยและแสวงหา ผลประโยชน์เพื่อตนเอง</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่มี</u>มาตรการป้องกันการทุจริต การกระทำผิดวินัย และแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง</p> <p>() 2. ชสอ. <u>มี</u>มาตรการป้องกันการทุจริต การกระทำผิดวินัย และแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง</p> <p>() 3. ชสอ. <u>มี</u>มาตรการป้องกันการทุจริต การกระทำผิดวินัย การกระทำผิดวินัย การแสวงหาผลประโยชน์ เพื่อ ตนเอง <u>โดยมีการ</u>ติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่อง</p>

B 7 ชสอ. มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม การดำเนินงานของสหกรณ์สมาชิก ตามหลักคุณธรรม

- () 1. ชสอ. ไม่มีระบบการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงาน
- () 2. ชสอ. มีการกำหนดจรรยาบรรณของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการสหกรณ์
- () 3. ชสอ. มีระบบการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงาน และมีการพัฒนาปรับปรุง ตามหลักคุณธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ ตาม หลักนิติธรรม

.....

.....

.....

3. หลักความโปร่งใส

C 1 ชสอ. มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

- () 1. ชสอ. ไม่มีการเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร เช่น สวัสดิการของชสอ. ความก้าวหน้าของกิจการ และ หรือ นโยบายของ ชสอ. ให้ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
- () 2. ชสอ. มีการเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ให้ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
- () 3. ชสอ. มีการเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ให้ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการ ประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

C 2 ชสอ. นำเสนอผลการดำเนินงาน งบการเงิน ปัญหา อุปสรรคในการบริหารงาน ให้สหกรณ์สมาชิกทราบ

- () 1. ชสอ. ไม่เสนอผลการดำเนินงาน งบการเงิน ปัญหา อุปสรรคในการบริหารงาน ต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ดำเนินการ
- () 2. ชสอ. นำเสนอผลการดำเนินงาน งบการเงิน ปัญหา อุปสรรคในการบริหารงาน ต่อที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการ ดำเนินการ
- () 3. ชสอ. นำเสนอผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการเป็นประจำทุกครั้งที่มีการประชุมและ เปรียบเทียบแผนการ ดำเนินงานที่กำหนดกับผลงาน รวมถึงมีการแก้ไขปัญหา อุปสรรค

C 3 ชสอ. ได้มีการพัฒนาระบบการให้บริการแก่สมาชิกอย่างมีรูปธรรม เช่น กำหนดขั้นตอน วิธีการ และ ระยะเวลา การให้บริการ

- () 1. ชสอ. ไม่มีระบบการให้บริการแก่สมาชิกอย่างเป็นรูปธรรม
- () 2. ชสอ. มีการเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ให้ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
- () 3. ชสอ. มีระบบการให้บริการแก่สมาชิกอย่างเป็นรูปธรรม และประกาศ เผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

C 4 ผู้ตรวจสอบกิจการ ชสอ. ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจอย่างครบถ้วนถูกต้อง มีการจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินงาน ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการและที่ประชุมใหญ่ของ ชสอ.

- () 1. ผู้ตรวจสอบกิจการ ชสอ. ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ
- () 2. ผู้ตรวจสอบกิจการ ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจอย่างครบถ้วนถูกต้อง แต่ไม่มีการจัดทำรายงาน หรือข้อเสนอแนะ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการและที่ประชุมใหญ่สม่ำเสมอ
- () 3. ผู้ตรวจสอบกิจการ ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจอย่างครบถ้วนถูกต้อง มีการจัดทำรายงาน หรือข้อเสนอแนะ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ และที่ประชุมใหญ่โดยสม่ำเสมอ

C 5 ชสอ. จัดวางโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจน มีการแบ่งแยกหน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการหรือผู้ทำการแทน เป็นลายลักษณ์อักษร สามารถสอบทานระหว่างกันได้

- () 1. ชสอ. ไม่มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน และไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการหรือผู้ทำการแทน
- () 2. ชสอ. มีการจัดโครงสร้าง การบริหารที่ชัดเจนและมีการแบ่งแยก หน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการหรือผู้ทำการแทน

C 6 ชสอ. มีระบบการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินกิจการ แผนงานและหรือโครงการต่างๆ เป็นประจำ

- () 1. ชสอ. ไม่มีระบบการติดตาม ประเมินผลการก้าวหน้า
- () 2. ชสอ. มีระบบการติดตามประเมินผลความก้าวหน้า
- () 3. ชสอ. มีระบบการติดตาม ประเมินผล ความก้าวหน้าของการดำเนินกิจการ แผนงานและหรือ โครงการต่างๆ มีการพัฒนา ปรับปรุง ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

C 7 ชสอ. ให้ความร่วมมือ และความช่วยเหลือ หน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม เช่น กฎหมาย ฟอกเงิน การกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือทำลายทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

- () 1. ชสอ. ไม่ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือหน่วยงานอื่นๆ
- () 2. ชสอ. ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือหน่วยงานอื่นๆ
- () 3. ชสอ. ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือ หน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม โดยถือเป็นนโยบายสำคัญของสหกรณ์

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ ตาม หลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

4. หลักการมีส่วนร่วม

D 1 การจัดแผนงาน หรือแผน กลยุทธ์ในการดำเนินงานของ ชสอ. เกิดจากการมีส่วนร่วมของสหกรณ์สมาชิก

() 1. การจัดทำแผนงาน หรือแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ เกิดจากคณะกรรมการหรือฝ่ายจัดการ เพียง ฝ่ายเดียว

() 2. การจัดทำแผนงาน หรือแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ เกิดจากคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ โดยสมาชิก ไม่มีส่วนร่วม

() 3. การจัดทำแผนงาน หรือแผนกลยุทธ์ ในการดำเนินงานของสหกรณ์ เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายใน สหกรณ์

D 2 ชสอ. เปิดโอกาสหรือมีช่องทาง ให้สหกรณ์สมาชิก ร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ ร่วมตัดสินใจ

- () 1. ชสอ. ไม่เปิดโอกาสหรือไม่มีช่องทางร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และร่วมตัดสินใจ
- () 2. ชสอ. เปิดโอกาส หรือมีช่องทางร่วมแสดงความคิดเห็น ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- () 3. ชสอ. เปิดโอกาส หรือช่องทางร่วมแสดงความคิดเห็น ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และร่วมตัดสินใจ

D 3 ชสอ. มีการพัฒนาเงินทุนภายในจนเพียงพอต่อการดำเนินงาน เช่น ระดมหุ้น ระดมเงินฝาก หรือสะสม ทุนต่างๆ

- () 1. ชสอ. ไม่มีการพัฒนาเงินทุนภายในอย่างต่อเนื่อง โดยใช้นโยบายการกู้ยืมเป็นหลักในการบริหารงาน
- () 2. ชสอ. มีการพัฒนาเงินทุนภายในอย่างต่อเนื่อง
- () 3. ชสอ. มีการพัฒนาเงินทุนภายในอย่างต่อเนื่องเพียงพอต่อการดำเนินงาน

D 4 สหกรณ์สมาชิกมีส่วนร่วม และสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของ ชสอ. เพื่อร่วมพัฒนา องค์กร ขยายธุรกิจ ให้มีความมั่นคง

- () 1. สมาชิกมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของ ชสอ. น้อยกว่าร้อยละ 30 ของ สมาชิกในปัจจุบัน
- () 2. สมาชิกมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของ ชสอ. ระหว่างร้อยละ 30-59 ของ สมาชิกในปัจจุบัน
- () 3. สมาชิกมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของ ชสอ. มากกว่าร้อยละ 60 ของ สมาชิกในปัจจุบัน

D 5 ชสอ. พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคี โดยสนับสนุนร่วมมือการดำเนินธุรกิจ หรือนโยบายของ ภาคราชการภาคเอกชน และสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็ง

- () 1. ชสอ. ไม่มีส่วนร่วมกับภาคอื่นๆ ในการดำเนินธุรกิจ
- () 2. ชสอ. มีส่วนร่วมโดยสนับสนุน ร่วมมือ การดำเนินธุรกิจกับภาคอื่นๆ บางส่วน
- () 3. ชสอ. มีส่วนร่วมแบบไตรภาคี โดยสนับสนุนร่วมมือการดำเนินธุรกิจ

D 6 ชสอ. ร่วมมือกับขบวนการสหกรณ์ ในการส่งเสริม สนับสนุนระบบสหกรณ์ หรือร่วมกันพัฒนาธุรกิจ เพื่อสร้างความมั่นคง และเป็นเครือข่ายความร่วมมือ

- () 1. ชสอ. ไม่มีการร่วมมือกับขบวนการสหกรณ์
- () 2. ชสอ. มีการร่วมมือกับขบวนการสหกรณ์บางส่วน
- () 3. ชสอ. มีการร่วมมือกับขบวนการสหกรณ์ ในการส่งเสริม สนับสนุนระบบสหกรณ์หรือร่วมเป็นเครือข่าย ในการพัฒนาธุรกิจเพื่อสร้างความมั่นคงอย่างเป็นระบบ

D 7 ชสอ. มีการจัดตั้งกองทุน หรือสะสมทุน เพื่อสาธารณประโยชน์

- () 1. ชสอ. ไม่มีการจัดตั้งกองทุน หรือสะสมทุนเพื่อสาธารณประโยชน์
- () 2. ชสอ. มีการจัดตั้งกองทุนหรือสะสมทุน เพื่อสาธารณประโยชน์เป็นครั้งคราว
- () 3. ชสอ. มีการจัดตั้งกองทุน หรือสะสมทุนเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เพื่อให้ ความช่วยเหลือสังคมและชุมชน

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ ตาม หลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

5. หลักความรับผิดชอบ

E 1 สหกรณ์สมาชิก ชสอ. มีบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับ ระเบียบและมติของ ชสอ.

- () 1. สมาชิก ชสอ. ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบ และมติของสหกรณ์
- () 2. สมาชิก ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบ และมติของสหกรณ์บางส่วน
- () 3. สมาชิก ชสอ. มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบและมติของสหกรณ์อย่างเคร่งครัด

E 2 คณะกรรมการดำเนินการ ชสอ. มีความรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความ รับผิดชอบต่อผลการกระทำของตน

- () 1. คณะกรรมการดำเนินการ ไม่รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่
- () 2. คณะกรรมการดำเนินการ มีการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต
- () 3. คณะกรรมการดำเนินการ มีความรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและมีความ รับผิดชอบต่อผลการกระทำของตน รวมทั้งมีการควบคุม ดูแล และพัฒนาสหกรณ์สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

<p>E 3 บุคลากร ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ และมีประสิทธิภาพ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>() 1. ฝ่ายจัดการ ชสอ. <u>ปฏิบัติหน้าที่</u>อย่างมีประสิทธิภาพ หรือมีข้อบกพร่องแต่ไม่ได้ปรับปรุงแก้ไข</p> <p>() 2. ฝ่ายจัดการ ชสอ. <u>ปฏิบัติหน้าที่</u>อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นจะแสดงความรับผิดชอบ และปรับปรุงแก้ไข</p> <p>() 3. ฝ่ายจัดการ ชสอ. <u>ปฏิบัติหน้าที่</u>อย่างเต็มกำลัง ความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีการพัฒนาสมรรถนะสมาชิกตามสถานะที่เปลี่ยนแปลง</p>
<p>E 4 คณะกรรมการดำเนินการ และหรือฝ่ายจัดการ ชสอ. ไม่มีหนี้ผูกพันกับสหกรณ์ ยกเว้นเหตุสุดวิสัย หรือภัยธรรมชาติ</p> <p>() 1. คณะกรรมการดำเนินการและหรือฝ่ายจัดการ <u>ผูกพัน</u>กับสหกรณ์ ชสอ. โดยไม่เป็นเหตุสุดวิสัย หรือภัยธรรมชาติ</p> <p>() 2. คณะกรรมการดำเนินการและหรือฝ่ายจัดการ <u>ผูกพัน</u>กับสหกรณ์ ยกเว้นหนี้เกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือภัยธรรมชาติ</p> <p>() 3. คณะกรรมการดำเนินการ และหรือฝ่ายจัดการ <u>ไม่มีหนี้</u>ผูกพันกับ ชสอ. ไม่ว่าจะเป็หนี้ผูกพัน เหตุสุดวิสัย หรือภัยธรรมชาติ</p>
<p>E 5 ชสอ. ส่งเสริมสนับสนุน โดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อในการกระจายอำนาจมอบอำนาจการตัดสินใจมีการแบ่งงานกันทำให้กับเขตพื้นที่ของ ชสอ.</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่มีการ</u>ส่งเสริมสนับสนุน การกระจายอำนาจ มอบอำนาจการตัดสินใจ</p> <p>() 2. ชสอ. <u>มีการ</u>ส่งเสริมสนับสนุน การกระจายอำนาจ มอบอำนาจ การตัดสินใจ</p> <p>() 3. ชสอ. <u>มีการ</u>ส่งเสริมสนับสนุน โดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อในการกระจายอำนาจ มอบอำนาจการตัดสินใจ มีการ แบ่งงานกันทำ และมีการประสานงานอย่างเป็นระบบ</p>
<p>E 6 ชสอ. ให้การส่งเสริมสนับสนุนสังคมภายนอกองค์กร เช่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม เพื่อจรรโลงความผาสุกของสังคม</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่มีการ</u>ส่งเสริม สนับสนุน สังคมภายนอกองค์กร</p> <p>() 2. ชสอ. <u>มีการ</u>ส่งเสริม สนับสนุน สังคมภายนอกองค์กร</p> <p>() 3. ชสอ. <u>มี</u>นโยบาย แผนงานหรือกิจกรรมที่ชัดเจน และจัดสรรเงินเพื่อส่งเสริม สนับสนุน สังคมภายนอกองค์กร</p>
<p>E 7 ชสอ. สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล สร้างค่านิยมของความเป็นสหกรณ์</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่มีการ</u>สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล</p> <p>() 2. ชสอ. <u>มีการ</u>สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลเป็นบางครั้ง</p> <p>() 3. ชสอ. <u>มีการ</u>สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ใช้ระบบสหกรณ์พัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ความช่วยเหลือตนเอง และผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ</p>

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ ตาม หลักความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

.....

6. หลักความคุ้มค่า

<p>F 1 ชสอ. มีการใช้ทรัพย์สิน อุปกรณ์ และหรือใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเต็มประสิทธิภาพ ส่งเสริมหรือมีมาตรการในการใช้ทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์สูงสุด</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่</u>ใช้ทรัพย์สินให้คุ้มค่า และหรือใช้ปัจจัยการผลิตอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ</p> <p>() 2. ชสอ. <u>ใช้</u>ทรัพย์สินคุ้มค่าและหรือใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเต็มประสิทธิภาพแต่ยังขาดระบบที่ชัดเจน</p> <p>() 3. ชสอ. <u>มีการส่งเสริมหรือมาตรการที่ชัดเจนในการใช้ทรัพย์สิน อุปกรณ์ และหรือปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า</u> เกิดเกิดประโยชน์สูงสุด</p>
<p>F 2 ชสอ. มีกิจกรรมแผนงาน หรือนโยบาย ในการส่งเสริมให้เกิดการประหยัด และลดการสูญเสีย โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่มี</u>กิจกรรมแผนงาน หรือนโยบาย ในการส่งเสริมให้เกิดการประหยัดพลังงาน และลดการสูญเสียการใช้ทรัพยากร</p> <p>() 2. ชสอ. <u>มีการใช้ทรัพย์สินคุ้มค่าและหรือใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเต็มประสิทธิภาพแต่ยังขาดระบบที่ชัดเจน</u></p> <p>() 3. ชสอ. <u>มีกิจกรรม แผนงานหรือนโยบายในการส่งเสริมให้เกิดการประหยัดพลังงาน และลดการสูญเสีย โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและมีการติดตามประเมินผล เพื่อให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม</u></p>
<p>F 3 การบริหารและดำเนินธุรกิจของ ชสอ. มีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง สามารถจัดประโยชน์ให้กับสหกรณ์สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>() 1. การดำเนินธุรกิจของ ชสอ. <u>มีผลขาดทุน</u> ไม่สามารถจัดสรรประโยชน์ให้กับสหกรณ์สมาชิก</p> <p>() 2. การดำเนินธุรกิจของ ชสอ. <u>มีผลกำไร</u> สามารถจัดสรรประโยชน์ให้กับสหกรณ์สมาชิกแต่<u>ไม่ต่อเนื่อง</u></p> <p>() 3. การบริหารและดำเนินธุรกิจของ ชสอ. <u>มีผลกำไร</u> สามารถจัดสรรประโยชน์ให้กับสหกรณ์สมาชิก<u>ต่อเนื่อง</u> อย่างน้อย 2 ปี ติดต่อกัน</p>
<p>F 4 ชสอ. จัดให้มีสวัสดิการกับสหกรณ์สมาชิก และครอบครัวเมื่อเสียชีวิตเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>() 1. ชสอ. <u>ไม่ได้จัดให้มีสวัสดิการ</u> หรือกิจกรรมให้กับสมาชิก</p> <p>() 2. ชสอ. <u>จัดให้มีสวัสดิการหรือกิจกรรมให้กับสมาชิกเป็นบางครั้ง</u></p> <p>() 3. ชสอ. <u>จัดให้มีสวัสดิการ</u> หรือกิจกรรมให้กับฝ่ายจัดการ เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพ และดำเนินการต่อเนื่องทุกปี</p>

<p>F 5 ชสอ. จัดให้มีโครงการกับสหกรณ์สมาชิกเพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็ง เช่น ให้สหกรณ์ขนาดเล็กเข้าอบรมฟรี หลักสูตรความเสี่ยงให้เรียนฟรีทุกสหกรณ์</p> <p>() 1. ชสอ. ไม่ได้พัฒนาสหกรณ์สมาชิกให้เข้มแข็ง</p> <p>() 2. ชสอ. พัฒนาสหกรณ์สมาชิกให้เข้มแข็งเป็นบางครั้ง</p> <p>() 3. ชสอ. พัฒนาสหกรณ์สมาชิกให้เข้มแข็งเป็นอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>F 6 ชสอ. มีกิจกรรมแผนงาน หรือโครงการส่งเสริมรายได้ ลดรายจ่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก เช่น โครงการให้สหกรณ์สมาชิกกู้ดอกเบี้ยยต่ำ เพื่อนำไปให้สมาชิกประกอบอาชีพเสริม</p> <p>() 1. ชสอ. ไม่มีกิจกรรม แผนงาน หรือโครงการส่งเสริมรายได้ ลดรายจ่ายของสมาชิก</p> <p>() 2. ชสอ. มีกิจกรรม แผนงาน หรือโครงการส่งเสริมรายได้ ลดรายจ่าย ของสมาชิกเป็นบางครั้ง</p> <p>() 3. ชสอ. มีกิจกรรมแผนงาน หรือโครงการส่งเสริมรายได้ ลดรายจ่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและดำเนินการต่อเนื่องทุกปี</p>
<p>F 7 ชสอ. มีการพัฒนาระบบการควบคุมภายในที่ดี สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้กับสหกรณ์ (ถือผลการประเมินควบคุมภายในของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ล่าสุด)</p> <p>() 1. ชสอ. ได้รับการจัดชั้นคุณภาพ การควบคุมภายในระดับต้องปรับปรุง</p> <p>() 2. ชสอ. ได้รับการจัดชั้นคุณภาพ การควบคุมภายใน ระดับพอใช้</p> <p>() 3. ชสอ. ได้รับการจัดชั้นคุณภาพ การควบคุมภายในระดับดีถึงดีมาก</p>

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ ตาม หลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำกัด

1. ท่านเห็นว่า ชสอ. ควรมีแนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ชสอ. จำกัด เพิ่มมากขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ชสอ. กำหนดข้อบังคับ โดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ และควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	ชสอ. กำหนดระเบียบอย่างครอบคลุมและใช้เป็นแนวปฏิบัติกับทุกฝ่ายภายในองค์กรด้วยความเที่ยงธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	ชสอ. ก่อหนี้ผูกพันกับสหกรณ์สมาชิกและหรือรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นภายในวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปีที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	สหกรณ์สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ ชสอ. มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับและหรือระเบียบของ ชสอ.	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	คณะกรรมการดำเนินการ ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมใหญ่ที่บังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายด้วยความเป็นธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	ชสอ. จัดทำงบการเงิน ให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตรวจสอบ และเสนออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ได้ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของชสอ.	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการความเชื่อมั่นของสหกรณ์ สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
7	ชสอ. ชำระภาษีเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย ภาษี สรรพสามิต หรือภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงค่าบำรุง สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	ชสอ. กำหนดนโยบายการดำเนินงานที่มุ่งเกิด ประโยชน์กับสหกรณ์สมาชิกโดยรวม อย่าง ยุติธรรมเสมอภาค	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	ชสอ. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สหกรณ์สมาชิกมี คุณธรรม ยึดมั่นในการทำความดี ความถูกต้อง และเสียสละเพื่อส่วนรวม เช่น โครงการปฏิบัติ ธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	ชสอ. ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายในสหกรณ์สมาชิก ได้มี โอกาสในการศึกษา อบรม พัฒนาความรู้ และ ทักษะ อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่กีดกันหรือแบ่งแยก เพศ เชื้อชาติ ศาสนา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	ชสอ. มีการกำหนดจรรยาบรรณของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งทุกคน รับทราบและถือปฏิบัติ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	ชสอ. มีการยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณ ในการ ที่สหกรณ์สมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ ของ สหกรณ์สมาชิกทำความดี	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	ชสอ. ส่งเสริมการเป็นองค์กรที่ซื่อสัตย์สุจริต สืบหา สะอาด โปร่งใส ไม่กระทำผิดวินัยและแสวงหา ผลประโยชน์เพื่อตนเอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	ชสอ. มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม การดำเนินงาน ของสหกรณ์สมาชิกตามหลักคุณธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	ชสอ. มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ให้แก่ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
17	ชสอ. ได้มีการพัฒนาระบบการให้บริการแก่สหกรณ์ สมาชิกอย่างมีรูปธรรม เช่น กำหนดขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลาการให้บริการ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	ผู้ตรวจสอบกิจการ ชสอ. ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ อย่างครบถ้วนถูกต้อง มีการจัดทำรายงาน และ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินงาน ต่อที่ประชุมใหญ่ของ ชสอ.	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	ชสอ. จัดวางโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจน มีการแบ่งแยกหน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการ หรือผู้ทำการแทน เป็นลายลักษณ์อักษร สามารถสอบทานระหว่างกันได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	ชสอ. มีระบบการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินกิจการ แผนงาน หรือโครงการต่างๆ เป็นประจำ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	ชสอ. ให้ความร่วมมือ และความช่วยเหลือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม เช่น กฎหมายฟอกเงิน การกระทำผิดกฎหมาย หรือ ทำลายทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	การจัดแผนงานหรือแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานของ ชสอ. เกิดจากการมีส่วนร่วมของสหกรณ์สมาชิก	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	ชสอ. เปิด โอกาสหรือมีช่องทางให้สหกรณ์สมาชิก ร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและร่วมตัดสินใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	ชสอ. มีการพัฒนาเงินทุนภายในจนเพียงพอต่อการดำเนินงาน เช่น การระดมหุ้น ระดมเงินฝาก หรือ สะสมทุนต่างๆ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
25	สหกรณ์สมาชิกมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกรรมของ ชสอ. เพื่อร่วมพัฒนาองค์กร และขยายธุรกรรมให้มีความมั่นคง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	ชสอ. พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคี โดยสนับสนุนร่วมมือการดำเนินงานหรือนโยบายของภาคราชการ ภาคเอกชน และสหกรณ์ในการสร้างความเข้มแข็ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	ชสอ. ร่วมมือกับขบวนการสหกรณ์ ในการส่งเสริมสนับสนุนระบบสหกรณ์หรือร่วมกันพัฒนาธุรกรรม เพื่อสร้างความมั่นคงและเป็นเครือข่ายความร่วมมือ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	ชสอ. มีการจัดตั้งกองทุน หรือสะสมทุนเพื่อสาธารณประโยชน์	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	สหกรณ์สมาชิก ชสอ. มีบทบาทหน้าที่ที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้ ในข้อบังคับ ระเบียบ และมติของ ชสอ.	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	คณะกรรมการดำเนินการ ชสอ. มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
31	บุคลากร ชสอ. ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถและมีประสิทธิภาพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	คณะกรรมการการดำเนินการและหรือฝ่ายจัดการ ชสอ. ไม่ติดขัดกับสหกรณ์สมาชิก ตามข้อตกลงหรือสัญญา ยกเว้นเหตุสุดวิสัยหรือภัยธรรมชาติ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	ชสอ. ส่งเสริมสนับสนุน โดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อ ในการกระจายอำนาจการตัดสินใจมีการแบ่งงานกัน ทำให้กับเขตพื้นที่ของ ชสอ.	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
34	ชสอ. ให้การส่งเสริม สนับสนุน สังคมภายนอกองค์กร เช่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามเพื่อจรรโลงความผาสุกของสังคม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	ชสอ. สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลสร้างค่านิยมของความเป็นสหกรณ์	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	ชสอ. มีการใช้ทรัพย์สิน อุปกรณ์ และหรือใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มประสิทธิภาพ ส่งเสริมหรือมีมาตรการในการใช้ทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	ชสอ. มีกิจกรรมแผนงานหรือนโยบายในการส่งเสริมให้สหกรณ์สมาชิกมีการประหยัดและลดการสูญเสีย โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	การบริหารและดำเนินธุรกรรมของ ชสอ. มีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง สามารถจัดประโยชน์ให้กับสหกรณ์สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	ชสอ. จัดให้มีสวัสดิการกับบุคลากรสหกรณ์สมาชิกและครอบครัวเมื่อเสียชีวิตเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	ชสอ. จัดให้มีโครงการกับสหกรณ์สมาชิกเพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็ง เช่น ให้สหกรณ์ขนาดเล็กเข้าอบรมฟรี หลักสูตรความเสี่ยงให้เรียนฟรีทุกสหกรณ์	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการเชื่อมั่นของสหกรณ์ สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
41	ชสอ. มีกิจกรรมแผนงาน หรือ โครงการส่งเสริม รายได้ ลดรายจ่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ สมาชิก เช่น โครงการให้สหกรณ์สมาชิกผู้ดอกเบีย ต่ำ เพื่อนำไปให้สมาชิกประกอบอาชีพเสริม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	ชสอ. มีการพัฒนาระบบควบคุมภายในที่ดี สามารถ ใช้ปิ่นเครื่องมือในการบริหารจัดการได้อย่างมี ประสิทธิภาพสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้กับ สหกรณ์สมาชิก (ถือผลการประเมินควบคุมภายใน ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ล่าสุด)	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
Reliability Statistics

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.972	42

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
a1	2.50	.572	30
a2	2.57	.504	30
a3	2.43	.568	30
b1	2.53	.507	30
b2	2.50	.572	30
c1	2.33	.479	30
c2	2.40	.621	30
c3	2.60	.563	30
d1	2.63	.556	30
d2	2.57	.504	30
d3	2.37	.556	30
d4	2.47	.507	30
e1	2.33	.547	30
e2	2.33	.547	30
e3	2.40	.563	30
f1	2.57	.568	30
f2	2.70	.466	30
f3	2.73	.450	30
g1	2.70	.466	30
g2	2.63	.490	30
g3	2.63	.556	30
g4	2.67	.479	30
g5	2.57	.568	30
g6	2.60	.563	30
h1	2.53	.629	30
h2	2.63	.556	30
h3	2.67	.479	30
i1	2.70	.466	30
i2	2.77	.504	30
i3	2.63	.615	30
j1	2.67	.479	30
j2	2.70	.466	30

j3	2.73	.450	30
j4	2.67	.479	30
j5	2.67	.479	30
k1	2.73	.521	30
k2	2.83	.379	30
l1	2.87	.346	30
l2	2.77	.504	30
l3	2.77	.504	30
l4	2.73	.521	30
m1	2.80	.407	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	107.13	208.326	.534	.971
a2	107.07	209.857	.505	.971
a3	107.20	208.303	.540	.971
b1	107.10	209.334	.537	.971
b2	107.13	209.982	.432	.972
c1	107.30	211.321	.425	.972
c2	107.23	209.013	.450	.972
c3	107.03	205.275	.737	.971
d1	107.00	208.345	.550	.971
d2	107.07	208.961	.567	.971
d3	107.27	206.685	.656	.971
d4	107.17	209.730	.510	.971
e1	107.30	206.562	.676	.971
e2	107.30	206.562	.676	.971
e3	107.23	206.185	.679	.971
f1	107.07	206.340	.663	.971
f2	106.93	210.892	.471	.972
f3	106.90	210.507	.519	.971
g1	106.93	207.995	.689	.971
g2	107.00	208.000	.654	.971
g3	107.00	204.897	.771	.970
g4	106.97	209.206	.580	.971
g5	107.07	204.064	.806	.970
g6	107.03	204.033	.816	.970
h1	107.10	202.231	.831	.970

h2	107.00	207.793	.585	.970
h3	106.97	206.102	.810	.970
i1	106.93	206.064	.837	.970
i2	106.87	205.499	.812	.970
i3	107.00	203.172	.795	.970
j1	106.97	209.137	.585	.971
j2	106.93	207.995	.689	.971
j3	106.90	207.128	.784	.970
j4	106.97	207.620	.697	.971
j5	106.97	209.068	.590	.971
k1	106.90	204.852	.829	.970
k2	106.90	209.407	.723	.971
l1	106.77	209.978	.737	.971
l2	106.87	206.257	.758	.971
l3	106.87	204.809	.861	.970
l4	106.90	204.852	.829	.970
m1	106.83	208.144	.781	.971

ภาคผนวก ง

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ดร.สมนึก บุญใหญ่
ตำแหน่ง ผู้จัดการใหญ่
สังกัด ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
2. นายทัศนะ วิเศษ
ตำแหน่ง รองประธานกรรมการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจันทบุรี จำกัด
3. พลโทนภดล แสงพลสิทธิ์
ตำแหน่ง ประธานกรรมการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ ศวพท. จำกัด

ภาคผนวก จ
รายนามผู้แทนสหกรณ์

รายนามผู้แทนสหกรณ์

- 1) นายเกรียงไกร สุธาอามาตย์
ตำแหน่ง ประธานกรรมการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ รพช.ร้อยเอ็ด จำกัด
- 2) นายมนตรี จิระภาค
ตำแหน่ง ประธานกรรมการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ นครหาดใหญ่ จำกัด
- 3) นายเทิม มิตรจิต
ตำแหน่ง ประธานกรรมการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูเพชรบุรี จำกัด
- 4) นายสุรพล โปธาเจริญ
ตำแหน่ง ประธานกรรมการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูลำพูน จำกัด
- 5) นายนิพัทธ์ เหลืองดำรงค์
ตำแหน่ง ประธานกรรมการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้านครหลวง จำกัด
- 6) ดร.ยินดี ชาบุญรงค์
ตำแหน่ง ผู้จัดการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูพังงา จำกัด
- 7) นายสุริยา ชินวัฒน์
ตำแหน่ง ผู้จัดการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ ยูกรูป จำกัด
- 8) นายเอกพัฒน์ นิสิตดา
ตำแหน่ง ผู้จัดการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูเลย จำกัด
- 9) นายเอนก คำจำรูญ
ตำแหน่ง ผู้จัดการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูเชียงใหม่ จำกัด

- 10) นางวนิดา เพ็ชรนิล
ตำแหน่ง ผู้จัดการ
สังกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ องค์การเภสัชกรรม จำกัด
- 11) นายต่อศักดิ์ ยุทธรัตน์
ตำแหน่ง กรรมการดำเนินการ
สังกัด ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
- 12) ดร.สมนึก บุญใหญ่
ตำแหน่ง ผู้จัดการใหญ่
สังกัด ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
- 13) นายนลทวัช สมานธิ
ตำแหน่ง รองผู้จัดการใหญ่สถาบันพัฒนาบุคลากรและความมั่นคงสหกรณ์ออมทรัพย์
สังกัด ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
- 14) นางอัจฉรา ภักดิ์ฉัตรรงค์
ตำแหน่ง รองผู้จัดการใหญ่สำนักบริหารงาน
สังกัด ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
- 15) นายยุทธนา ชุ่มจิต
ตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายส่งเสริมกิจการสหกรณ์
สังกัด ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ภาคผนวก ฉ
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

**ชื่อเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเชื่อมั่นของสหกรณ์สมาชิกที่มีต่อการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาลของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด**

หลักธรรมาภิบาลด้านหลัก.....

1.การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

.....
.....
.....
.....

2. องค์ประกอบ

.....
.....
.....
.....

3. ข้อดี ข้อจำกัด

.....
.....
.....
.....

4. เสนอแนะประเด็นอื่น

.....
.....
.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พลโทวีระ วงศ์สรรค์
วัน เดือน ปี เกิด	11 กรกฎาคม 2495
ประวัติการศึกษา	ปริญญาเอก สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร จาก มศว. ประสานมิตร ปริญญาโท 2 สาขา <ul style="list-style-type: none"> - การทหาร (ศศ.ม. (การทหาร)) โรงเรียนเสนาธิการทหารบก - การวิจัยการศึกษา (ค.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - รัฐศาสตร์การปกครอง (ศน.ม.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
	ปริญญาตรี 4 สาขา <ul style="list-style-type: none"> - วิทยาการคอมพิวเตอร์ (วท.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี - นิติศาสตร์ (น.บ.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง - คณิตศาสตร์ (กศ.บ. เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม - ภาษาอังกฤษ (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
สถานที่ทำงาน	ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
ตำแหน่ง	ประธานกรรมการ